

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**GENÇ YETİŞKİNLERDE İLİŞKİ DOYUMU, FLÖRT ŞİDDETİ
TUTUMU VE BAĞLANMA BİÇİMLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mahıra PANAHLI

Psikoloji Ana Bilim Dalı
Psikoloji Programı

EYLÜL, 2023

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

GENÇ YETİŞKİNLERDE İLİŞKİ DOYUMU, FLÖRT ŞİDDETİ
TUTUMU VE BAĞLANMA BİÇİMLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mahira PANAHLI
(Y2112.270014)

Psikoloji Ana Bilim Dalı
Psikoloji Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Şahide Güliz KOLBURAN

EYLÜL, 2023

ONAY FORMU

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Genç Yetişkinlerde İlişki Doyumu, Flört Şiddeti Tutumu ve Bağlanma Biçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça ’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim..(20/06/2023)

Mahira PANAHLI

ÖNSÖZ

Tezimin planlanmasından, son sürecine kadar engin bilgilerini benimle paylaşan, yol gösteren, ihtiyacım olduğu her zaman ulaşabildiğim ve sabırla her sorumu cevaplayan çok kıymetli tez danışmanım Doç. Dr. Şahide Güliz KOLBURAN'a sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Hayatım boyunca her zaman, her durumda, her anımda yanımda olan, maddi ve manevi desteklerini hiç esirgemeyen, anaokulu yıllarımdan beri aldığım eğitimleri her zaman hayatlarında en ön planda tutan, ellerindeki tüm olanakları kullanarak beni okutan aileme çok teşekkürler ederim.

Yüksek lisans dönemimi güzel ve eğlenceli bir dönem olarak hatırlayacak olmamda katkısı büyük olan, bu süreçte motivasyonum her düştüğünde yükselten, süreci tamamlayacağıma inancımı arttıran sevgili arkadaşlarıma yardımları ve destekleri için çok teşekkür ediyorum.

Temmuz, 2023

Mahira PANAHLI

GENÇ YETİŞKİNLERDE İLİŞKİ DOYUMU, FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMU VE BAĞLANMA BİÇİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, genç yetişkinlerde ilişki doyumu ve flört şiddeti tutumu ile bağlanma biçimleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu amaç doğrultusunda; evli olmayan ve hayatında en az bir defa flört ilişkisi deneyimi yaşayan 18-30 yaş arası bireylerin katılımıyla araştırma yapılmıştır. Çalışmaya 227 Kadın, 173 Erkek olmak üzere toplam 400 kişi katılmıştır. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Form, İlişki Ölçekleri Anketi, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği ve İlişki Doyumu Ölçeği kullanılmıştır.

Yapılan korelasyon analizi sonucunda güvenli bağlanma puanı ile ilişki doyumu puanı arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu bulgu, güvenli bağlanmanın artmasıyla ilişki doyumunun da arttığını göstermektedir. Analizlerin sonuçlarına göre, güvenli bağlanma puanının flört şiddetine yönelik tutum aracılık etkisiyle yordamada istatistiksel olarak anlamlı bir rol oynamadığı tespit edilmiştir. Güvensiz bağlanma ile ilişki doyumu arasındaki ilişkide flört şiddetine yönelik tutumunun aracılık rolünün incelenmesinde SPSS PROCESS paket programı kullanılmıştır. Analizlerin sonuçlarına göre, güvensiz bağlanma puanının flört şiddetine yönelik tutum aracılık etkisiyle yordamada istatistiksel olarak anlamlı bir rol oynamadığı tespit edilmiştir. Bulgular ilgili alanyazın çerçevesinde tartışılmış olup, ileride ki araştırma ve çalışmalara öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İlişki Doyumu, Bağlanma Stilleri, Flört Şiddeti Tutumu

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN RELATIONSHIP SATISFACTION, DATING VIOLENCE ATTITUDES, AND ATTACHMENT STYLES IN YOUNG ADULTS

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the relationship between relationship satisfaction and attitudes towards dating violence with attachment styles among young adults. In line with this aim, a research was conducted with the participation of individuals between the ages of 18-30 who are not married but have experienced at least one dating relationship in their lives. A total of 400 participants took part in the study, consisting of 227 females and 173 males. Personal Information Form, Relationship Scales Questionnaire, Dating Violence Attitude Scale, and Relationship Satisfaction Scale were used to collect the data.

As a result of the correlation analysis, a positive and statistically significant relationship was found between secure attachment scores and relationship satisfaction scores. This finding indicates that an increase in secure attachment is associated with higher relationship satisfaction. According to the results of the analyses, the mediating effect of secure attachment scores on attitudes towards dating violence was not found to be statistically significant. The SPSS PROCESS package program was used to investigate the mediating role of attitudes towards dating violence in the relationship between insecure attachment and relationship satisfaction. As per the results of the analyses, the mediating effect of attitudes towards dating violence on the relationship between insecure attachment scores and relationship satisfaction was not found to be statistically significant.

The findings have been discussed within the framework of relevant literature, and recommendations have been made for future research and studies.

Keywords: Relationship Satisfaction, Attachment Styles, Dating Violence Attitudes

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xv
I. GİRİŞ	17
A. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	19
B. Araştırmanın Hipotezleri	21
C. Araştırmanın Varsayımları	21
D. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	21
II. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	23
A. Şiddet.....	23
1. Şiddet Türleri	23
a. Kendine Yönelik Şiddet	24
b. Kişiler Arası Şiddet	24
c. Kolektif Şiddet.....	24
B. Flört Şiddeti	24
1. Flört Şiddeti Türleri	26
a. Fiziksel Flört Şiddeti	26

b. Psikolojik Flört Şiddeti	27
c. Cinsel Flört Şiddeti	27
2. Flört Şiddetine Kuramsal Bakış	28
a. Feminist Kuram	28
b. Güç Kuramı.	29
c. Sosyal Öğrenme Kuramı.....	29
d. Bağlanma Kuramı	30
C. Bağlanma Stilleri	31
1. Ainsworth'ün Üçlü Bağlanma Stili.....	33
2. Hazan ve Shaver'ın Üçlü Bağlanma Modeli.....	35
3. Bartholomew ve Horowitz'ın Dörtlü Bağlanma Modeli	36
a. Güvenli Bağlanma Stili.....	37
b. Saplantılı Bağlanma Stili	38
c. Kayıtsız Bağlanma Stili	38
d. Korkulu Bağlanma Stili	39
D. Bağlanma Stilleri, Flört Şiddet ve İlişki Doyumu Üzerine Yapılan Araştırmalar	39
E. İlişki Doyumu	46
III. YÖNTEM.....	49
A. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	49
B. Araştırmanın Modeli.....	50
1. Nicel Araştırma	50
2. İlişkisel tarama modeli	50
C. Veri Toplama Araçları	51
1. Kişisel Bilgi Formu	51
2. Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	51

3. İlişki Doyum Ölçeği.....	52
4. İlişki Ölçekleri Anketi.....	52
IV. BULGULAR.....	53
1. Korelasyon Analizleri	54
V. TARTIŞMA	63
A. İlişki Doyumuna İlişkin Bulguların Tartışması	63
B. Flört Şiddeti Tutumuna İlişkin Bulguların Tartışması.....	67
a. İlişki Ölçekleri Anketi Sonuçlarının Tartışması	75
b. İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puanları Arasındaki İlişkilerin Tartışılması	76
VI. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	81
VII.KAYNAKÇA	83
EKLER.....	113
ÖZGEÇMİŞ.....	129

ÇİZELGELER LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri İçin Sayı ve Yüzde Dağılımı	49
Çizelge 2. Araştırma Ölçek ve Alt Boyut Toplam Puanları için Betimleyici İstatistik Sonuçları.....	53
Çizelge 3. Katılımcıların İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puanları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi.....	54
Çizelge 4. Cinsiyete Göre Katılımcıların İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın İncelenmesi.....	55
Çizelge 5. Yaşa Göre Katılımcıların İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın İncelenmesi.....	56
Çizelge 6. Yaşanılan Yere Göre Katılımcıların İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın İncelenmesi	57
Çizelge 7. Romantik İlişkiye Göre Katılımcıların İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın İncelenmesi	58
Çizelge 8. Aile İçi Şiddete Göre Katılımcıların İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın İncelenmesi	59
Çizelge 9. Şiddet Öyküsüne Göre Katılımcıların İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın İncelenmesi	60

Çizelge 10. Şiddet Geçmişi Göre Katılımcıların İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın İncelenmesi	61
--	----

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.	Bartholomew ve Horowitz'in Dörtlü Bağlanma Prototipi	37
----------	--	----

I. GİRİŞ

Doğdukları andan itibaren insanlar toplumsal bir varlık olarak hayatta kalmak ve varoluşlarını sürdürmek için ilişkiler kurma gereksinimi duyarlar (Ainsworth, 1979). İnsanların psikolojik ve sosyal ihtiyaçları olan saygı, sevmesevilmeme, aitlik ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurdukları yakın ilişkiler, yaşamlarına anlam katmakta ve kendilerini daha tatmin edici bir şekilde hissetmelerini sağlamaktadır (Hendrick, 2016). Ayrıca bu ilişkiler kendi içinde çeşitlilik gösterir. İlişkiler akrabalık, arkadaşlık, romantik ilişki şeklinde ayrı gruplara ayrılabilir. Her ilişki türünün kendi içinde farklı dinamikleri olsa da bunlar arasında en dikkat çekici mekaniğe sahip olan tür romantik ilişkilerdir. Kendisine özgü dinamikleri ve ilişki şekline göre farklılıklar göstermektedir. Romantik ilişkiler bireylerin karşılıklı olarak birbirini arzuladığı tutku, yakınlık ve bağlılıkla karakterize edilen bir ilişki türü olarak tanımlanır (Collins, 2003; Hendrick 1998; Sternberg, 1986).

Hendrick ve Hendrick (2006: 885) tarafından romantik ilişki, flört, birlikte yaşama, evlilik ve diğer uzun vadeli ortaklıklarda kendini gösteren önemli bir kişiler arası ilişki olarak tanımlanmaktadır. Romantik ilişkiler, yetişkin bireyler için hayatlarının vazgeçilmez bir parçası haline gelerek büyük önem taşır (Şirin ve Bayrakçı, 2020: 147).

Hendrick (1988: 95-97) tarafından belirtilen üzere, romantik ilişkilerde ilişki kalitesini belirleyen en önemli değişkenlerden biri ilişkiden elde edilen doyumdur. İlişki doyumu bireylerin ilişkiye yaptığı yatırımlar, duygusal bağlılık düzeyleri ve kendilerini partnerine açmalarıyla ilişkilendirilmektedir. Bireyler, ilişkiden doyum almak için içinde bulundukları ilişkiye dair öznel bir değerlendirme yapma eğilimindedirler. Olumlu bir değerlendirme, ilişki doyumunun yüksek olduğunu ifade ederken, olumsuz bir değerlendirme ise ilişki doyumunun yeterli düzeyde olmadığı anlamına gelmektedir (Hendrick, Hendrick ve Adler, 1995: 983-985).

Genç yetişkinlik dönemi, bireyin kendi benliğini keşfettiği bir süreç olduğundan, doyum alacağı ve destekleyici bir flört ilişkisi kurması onun hayatında büyük bir rol oynamaktadır. Ancak ilişki doyumunun yeterli olmadığı ve şiddet içeren ilişkiler, bireyin özgüvenini düşürebilir ve çeşitli duygudurum bozukluklarına yol açabilir (Saraç, 2013).

İnsanları tedirgin eden bir gerçeklik olan şiddet, toplumsal yaşamın tüm alanlarını etkilemektedir. Romantik ilişkilerde ortaya çıkan ve bir partnerin diğerini kontrol etme ve güç sağlama amacıyla kullanılan flört şiddeti bireyler arası şiddet türlerinden biridir. Bu tür şiddet eylemleri bazen tehditle başlayarak itme, tokat atma, psikolojik manipölasyon, küfretme, cinsel istismar, kısıtlama ve duygusal baskıya kadar uzanan bir çok davranışı içermektedir. Bu şekilde

fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet eylemleri bazen yaralama ve hatta ölüme kadar varabilen ciddi sonuçlara yol açabilmektedir. Fiziksel şiddetin sonuçlarına göz attığımızda, bireyleri psikolojik olarak olumsuz etkileyen bir faktör olduğu için, şiddet boyutları arasında net bir sınırın olmadığı söylenebilir (Foshee ve ark. 1996, Lewis ve Fremouw 2001, Aslan ve ark., 2008).

Romantik ilişkilerde, flört şiddeti çeşitli boyutlarda ve düzeylerde ortaya çıkabilen bir olgudur. Flört sürecinde sergilenen davranışlar, bireyler arasında farklı şekilde yorumlanabildiğinden dolayı, bazı ilişkilerde birey şiddet uyguladığını veya kendisine şiddet uygulandığını fark edemeyebilir. Aşk ve kıskançlık duyguları, davranışları kontrol etme, hakimiyet kurma, bireysel alanlara müdahale gibi tutumlar karıştırılabilir ve bu durum zamanla partner üzerinde bir şiddete dönüşebilir şekilde ifade edilmektedir. Flört şiddetinin fark edilmesi zorlaşabilir ve müdahale edilebilmesi gecikebilir, bu nedenle zamanında müdahale edilmezse şiddet farklı bir şekle bürünerek aile içi şiddete dönüşebilir, bu yüzden şiddet türlerinin önüne geçmek önemli görülmektedir (Demir ve ark., 2014, Sarıhan, 2019, Akış ve Baldan, 2017).

Flört şiddeti üzerine yapılan araştırmalar, kişinin saldırgan veya şiddete yatkın olduğu durumlarda olumsuz yaşantılar, kişilik örgütlenmesi gibi kavramların etkisi altında olabileceğini göstermektedir. Bireyin büyüdüğü ortamda yaşadığı tüm deneyimler, bakım verenlerin tutumu ve büyüme koşulları, kişilik yapısını etkilediği gibi kişiler arası ilişkilerde şiddet yanlısı olma

durumunu da etkiliyor olabilir (Ertürk ve Arıkan, 2022; Güneri Yöyen, 2017). Bireyin romantik ilişki süreçleri, bebeklikte meydana gelen bağlanma örüntülerinin devamı olarak değerlendirilmektedir (Hazan ve Shaver, 1987). Bowlby (1977) tarafından ifade edildiği üzere, bağlanma yalnızca çocukluk döneminde değil, yetişkinlik döneminde de bireyin diğer insanlar ile yakın duygusal bağ kurması olarak tanımlanır.

Bowlby ve Ainsworth (1991) tarafından geliştirilmiştir bağlanma teorisine göre çocuklar ebeveynlerinin tutumlarına uygun zihinsel modeller oluşturmaktadırlar. Ailenin tutum ve davranışlarında çocuğa karşı tutarlılık var ise hem çocuğa hemde çevreye yönelik olumlu duygular gelişir. Olumlu duygular ileride güvenli bağlanmaya temel hazırlar. Aksine davranış ve tutumlar tutarsız ise çocuklar güvensiz, değersiz, önemsiz gibi hissedeceğinden kuracakları ilişkilerde güvensiz bağlanma geliştirebilirler. Kuramın temelinde ilk bağlanma deneyiminin çocuğun sonraki yaşantısında ki önemi vurgulanır (Akt: Sümer ve ark., 2019).

Fiziksel, psikolojik, ekonomik olarak yıkıcı sonuçları olan flört şiddeti son dönemlerde araştırmalarda önemli bir konu haline gelmiştir ve mevcut araştırmamızda da yetişkinlerin flört şiddeti tutumu ve ilişki doyumu ile bağlanma biçimleri arasında ilişki incelenecektir.

A. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Eş seçimi ve romantik ilişkiler, bireyin yaşamında büyük bir etkiye sahiptir. Erikson'un

kuramına göre, yakınlığa karşı yalıtılmış evresinde ki krizin sağlıklı bir şekilde atlatılabilmesi için bu dönemde romantik ilişkilerin olması veya yeni kurulan ilişkinin sağlıklı şekilde devam etmesi önemlidir. Genç yetişkinlik dönemi, bireyin kendi kimliğini bulduğu bir süreç olduğundan, doyum alacağı ve destekleyici bir flört ilişkisi kurması onun hayatında büyük bir rol oynamaktadır. Ancak ilişkilerde yaşanan problemler, baskılar, kıskançlık ve aşk gibi karıştırılan kavramların sonucunda birey, kasıtlı veya kasıtsız şekilde şiddete maruz kalabilmekte veya şiddet uygulayabilmektedir.

Şiddet; kişilere veya gruplara yönelik, değer yargılarını ve mal varlıklarını tehdit eden,

fiziksel veya psikolojik sağlıklarını tehdit eden, bireysel veya toplumsal düzeyde uygulanan her türlü baskıcı davranışı ifade eder ("Şiddet", 2021; Özdemir, 2019). Şiddet, düzensizlik ve kaos ortaya çıkararak günlük sağlıklı yaşam akışını bozmaktadır. Ayrıca şiddet yarattığı düzensiz ortamıyla gelecekte olayların tekrarlanıp tekrarlanmayacağını veya ne zaman tekrarlanacağını tahmin etmeyi engeller, zira oluşturulan kaotik ortamın öngörülmesini zorlaştırır. Aile içi veya flört şiddeti gibi durumlarda, şiddeti uygulayan ve mağdur arasında duygusal ve fiziksel yakınlık, bireylerde sürekli şiddete maruz kalma korkusuna yol açabilir. Bu endişe, kişinin zihinsel ve duygusal iyilik hali üzerinde olumsuz etkilere neden olabilir ve bu psikolojik şiddetin bir göstergesi kabul edilebilir (Michaud, 1991, s.11).

Flört ilişkilerindeki şiddet, ilerleyen dönemlerde aile içi şiddete evrilebilir. Bu nedenle, aile içi şiddete dönüşmeden önlem alınabilmesi ve farkındalık yaratılması açısından genç yetişkinlerde flört şiddetinin çalışılması önemli görülmektedir. Flört şiddetiyle ilgili yapılan araştırmalar, kişinin şiddet eğiliminin olumsuz yaşantılar, kişilik yapısı ve benzeri faktörlerin etkisi altında olabileceğini ortaya koymaktadır (Ertürk ve Arıkan, 2022; Güneri Yöyen, 2017).

Aile, toplumun temel sosyal kurumlarından biri olduğu için bireyin yaşamında önemli etkileri bulunmaktadır. Birey bağlanma stillerini ailesiyle deneyimleyerek geliştirir ve bu süreç, genellikle bakım veren kişiyle başlar, yetişkinlik döneminde bu figür romantik ilişkilerdeki partnerle yer değiştirebilir. Bu nedenle, partnerle kurulan bağlanma stilleri birey için önem taşımaktadır. Birey ilişkilerinde bağlanma stillerine bağlı olarak belirli bir tutum sergileyebilir ve özellikle güvensiz bağlanma stiline sahip bireylerin davranışları, zaman zaman, fiziksel, psikolojik veya cinsel şiddet gibi olumsuz boyutlara ulaşabilir.

Yapılan bu araştırmanın amacı, genç yetişkinlerde flört şiddeti tutumu ve ilişki doyumu ile bağlanma biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Elde edilen analizler sonucunda alanyazına katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Psikoloji alanı başta olmak üzere benzer konuda çalışma yapmak isteyen araştırmacılara kaynak olması, bilime katkı açısından önem taşımaktadır.

B. Araştırmanın Hipotezleri

1. Hipotez 1: Genç yetişkinlerde flört şiddeti tutumu ile bağlanma biçimleri arasında anlamlı ilişki vardır.
2. Hipotez 2: Genç yetişkinlerde flört şiddeti tutumu ile ilişki doyumu arasında anlamlı ilişki vardır.
3. Hipotez 3: Genç yetişkinlerde ilişki doyumu ile bağlanma biçimleri arasında anlamlı ilişki vardır.

C. Araştırmanın Varsayımları

1. Araştırmaya katılım sağlayan bireylerin anketlere verdikleri cevapların, gerçek duygu, düşünce, tutum ve davranışlarının yansıttıkları varsayılmıştır.
2. Seçilen örneklem evreni temsil edebilecek büyüklükte olduğu düşünülmüştür.

D. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma bulguları, veri toplama aracı olarak kullanılmış olan kişisel görüşme formu ve anketlerle sınırlandırılmıştır.

II. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

A. Şiddet

İnsanlık tarhininin başından günümüze kadar gelen şiddet, ailede, okulda, toplu taşıma araçlarında, trafikte, iş yerinde, vb. hayatımızın nerdeyse büyük bir kısmında gördüğümüz, duyduğumuz, bazen de maruz kaldığımız bir durumdur. Günlük yaşamda şiddetin bu kadar sık karşılaşılan bir olay haline gelmesi bireylerin de şiddete alışmasında ve normalleştirmesinde büyük önem taşımaktadır (Sakarya, 2013).

Bireysel, aynı zamanda toplumsal olarak karşılaşılabileceğimiz yapıda olan şiddet; kendisini psikolojik çöküntü ya da fiziksel hasar gibi farklı biçimlerde gösterebilmektedir. Şiddet toplumdan topluma, bir bireyden diğerine ve kültüre göre de değişiklik göstermektedir. Örneğin normalde şiddet olarak tanımlanan çoğu eylem, bazı toplumlarda sıradanlaştırılarak şiddet davranışı olarak görülmemektedir (Özdemir, 2019).

Geçmişimizden günümüze kadar gelen, insana yalnızca fiziki olarak değil aynı zamanda zihinsel ve duygusal bakımdan da zarar veren şiddet olgusu, toplumun birçok kesiminde ortaya çıkabilmektedir (Çinar, 2020). Tüm dünyada ciddi bir sorun olan şiddetin her geçen gün çoğalmasıyla birlikte şiddeti net olarak tanımlayabilmek oldukça güç bir durum haline gelmiştir (Bal, 2014: 7; Benjamin, 2010:19). Dünya Sağlık Örgütü şiddeti daha detaylı bir şekilde ele alarak; bireyin kendisine, başkasına, bir gruba ya da topluma yönelik olarak, yaralanma, ölüm, psikolojik zarar veya mahrumiyete yol açan fiziksel zor kullanımı şeklinde tanımlanmaktadır (DSÖ, 2002).

1. Şiddet Türleri

Dünya Sağlık Örgütü (2002) şiddet olgusunu üçe ayrılmaktadır; kendine yönelik şiddet, kişilerarası şiddet ve kolektif şiddet olarak.

a. Kendine Yönelik Şiddet

Kendine yönelik şiddet bireyin planlı bir şekilde kendisine şiddet uygulamasıdır. Kendine yönelik şiddet uygulayan bireyler, ilaç kullanarak, kesici aletlerle vb. yollarla kendi sağlıklarına ve bedenlerine zarar vermektedir. Bu zedeleyici davranışların en tehlikelisi bireyin hayatına son verme amacı ile gerçekleştirdiği intihardır (İftar, 2016).

b. Kişiler Arası Şiddet

Kişilerarası şiddet, bireyin aile üyeleri ve yakın ilişkide olduğu kişilere ve toplumda tanıdığı ya da hiç tanımadığı birine karşı uyguladığı şiddet olarak ikiye ayrılmaktadır. Bireylerin tek taraflı ya da karşılıklı olarak birbirlerine fiziksel, cinsel ve psikolojik olarak zarar verdiği kişiler arası şiddet, kadına, çocuğa, yaşlıya yönelik aile içi şiddet, flörtte şiddet, iş yerinde şiddet, okulda, hapisshanede, yaşlı bakımevleri veb. pek çok alanda baş gösteren şiddetleri kapsamaktadır (İftar, 2016).

c. Kolektif Şiddet

Kollektif şiddet, organize olmuş örgütler veya terör gruplaşmaları tarafından uygulanan sosyal şiddet, devletler ya da büyük gruplar arasındaki çatışmaları içeren siyasi şiddet ve bu gruplar arasındaki çıkar amaçlı olarak ekonomik faaliyetlerin bozulmasına, bölünmesine ve parçalanmasına neden olan ekonomik şiddet olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır (Karslı, 2016).

B. Flört Şiddeti

İki kişinin sosyal etkinliklere beraber katıldığı ve birlikte vakit geçirdiği resmiyet kazanmamış romantik ilişkisinin sonlanması ya da resmiyet kazanmasına kadar devam eden birliktelikleri flört ilişkisi olarak tanımlanmaktadır (Straus, 2004).

Flört ilişkisinin daha çok gençlik döneminde yaşandığı göz önünde bulundurarak bu yaşlarda yaşanan flört duygusal olarak olgunlaşmanın en önemli vasıtalarından biri olduğu söylenebilir. Jeffrey Jensen Arnett (1994; 1998) bu dönemi “beliren yetişkinlik” olarak tanımlamıştır. Arnett’e göre beliren yetişkinlik dönemi gelişimsel bir dönem olmaktadır. Bireylerin yeni fırsatlar ve tecrübeler

kazandığı bu dönem sadece ergenlik ya da yetişkinlik dönemini değil ikisini de (18-25 yaş) kapsamaktadır. Karşılarına çıkan seçenekleri ve fırsatları özgürce deneyimlediği beliren yetişkinlik dönemi 18-25 yaşları arasında belirtilse de bazı araştırmalar bu döneminin 18-29 yaş aralığı olabileceğini de belirtmektedir (Arnet, 2000; Atak ve Çok,2010).

Bu gelişim döneminde yeni şeyler keşfetme arzusu, gelecekteki belirsizlikler, kendini açığa vurma, meslek, okul, iş ve eş seçimi, flört ilişkisi ile ilgili mevzular birey için önemlidir. Flört ilişkisi sürecinde bireyler kendi hayatlarıyla ilgili bilinçli seçimler yapmayı, seçimlerinin sorumluluğunu almayı ve olgunlaşmayı öğrenirler (Kaya Sakarya, 2013). Yetişkin gelişiminde önemli bir role sahip olan flört ilişkisinde kazanılan tecrübeler bireyin gelecekteki eş seçiminde mühim rol taşımaktadır (Haskan Avcı, 2014; Kılınçer ve Tuzgöl Dost, 2014).

Flört ilişkisi gençlerin hayatında ne kadar olumlu role sahip olsa da, diğer insanlarla ilişkisinde olduğu gibi romantik ilişkide olduğu partneriyle zaman zaman çatışma yaşayarak olumsuz etkilene bilir. Partnerler aralarındaki olumsuz durumu ve çatışmaları halletmeye, çözmeye çalışsalar bile bazen daha yıkıcı sonuçlar doğurabilecek ve partnere yönelik şiddet içeren davranışlar sergilemektedir (Straus, 1979). Flört içi şiddet olarak tanımlanan bu kişilerarası şiddet türü; partnerlerin romantik ilişki içerisinde birbirlerine sözel, fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet içeren davranışlarda bulunması ve birbirlerine karşı sosyal kısıtlamalar getirmesidir (Aslan ve diğerleri, 2008).

Yapılan araştırmalara göre flört şiddeti diğer şiddet türleri arasında en çok karşılaşılan tehlikeli ve yaygın şiddet türüdür. Flört döneminde partnerler arasında yaşanan şiddet önlenmediği zaman gelecekte aile içi şiddete veya kadın / erkek şiddetine dönüşebilmektedir (Akış ve Baldan, 2017). Partnerler arasındaki romantik ilişki bittikten sonra devam eden şiddet eylemleri flört şiddeti olmayıp “kadın / erkek şiddeti”, çiftlerin flört ilişkisi resmiyet kazanıp evlendikten sonra hala devam eden şiddet eylemleri ise “aile içi şiddet” olarak tanımlanmaktadır (Polat,2016).

Flört şiddeti, aile içi şiddette olduğu gibi, ilişki içindeki şiddetin mazur görülebildiği ya da bilgi eksikliği sebebiyle fark edilmediği ve diğer insanların

bilinmesini istemedikleri için yardım almaktan sakınarak yalnız çözmeye çalıştığı, müdahalenin zor olduğu bir şiddet çeşididir (Baldan ve Avşar, 2017; Choi, 2016). Hayatımızın herhangi bir kısmında şahitlik ettiğimiz yada kendimizin de maruz kalabileceği şiddet türlerinden olan, flört şiddetinin bireylerin intihar etme ve kendilerine zarar verme davranışları üzerinde büyük etkiye sahip olduğu gözlemlenmiştir (Özkan, 2019, s.15).

1. Flört Şiddeti Türleri

Şiddet kavramı söz konusu olduğunda toplum tarafından genelde fiziksel şiddet olarak algılsa da, şiddetin farklı türleri de bulunmaktadır. Her toplumda farklılık gösteren şiddet sadece fiziksel şiddet olarak tanımlandığında yarattığı zararlar görmezden gelinmektedir. Kişilerarası şiddet çeşitlerinden birisi olan flört şiddeti, fiziksel şiddet, psikolojik şiddet ve cinsel şiddet olarak 3 farklı ana başlık altında incelenmektedir. Bu şiddet çeşitleri birbiriyle iç içe geçtiğinden, bir şiddet türüne maruz kalındıkta diğer şiddet türlerinin de görülme ihtimali artmaktadır (Aslan ve diğerleri, 2008).

a. Fiziksel Flört Şiddeti

Şiddet denildiğinde ilk akla gelen fiziksel şiddet fark edilmesi en kolay şiddet çeşitlerinden olup, birey günlük yaşam işlevselliğini yitireceği ağır durumlarla hatta önlem alınmadığında ölümle bile sonuçlana bilmektedir. Fiziksel flört şiddeti planlanmış ya da planlanmamış şekilde partnerine fiziksel olarak zarar vermesi, canını yakması, dövmesi gibi bedensel bütünlüğüne zarar verecek davranışlarda bulunmasıdır. Sebep olduğu zarar diğer insanlar tarafından daha çok fark edilen fiziksel şiddet toplumlar arasında da en yaygın şiddet türüdür (Uluocak ve ark., 2014). Herhangi bir davranışın şiddet olarak tanımlanması toplumsal olarak farklılık gösterse bile, fiziksel şiddetin evrensel bir fikir birliği olduğu söylenebilir (Küçükkesici, B. 2019). Partnerler arasındaki şiddet, önceleri psikolojik şiddet olarak başlasa bile zamanla şiddetin son basamağı olan fiziksel şiddetle de sonuçlana bilmektedir. Bu sebeple fiziksel şiddetin içinde çoğu zaman psikolojik şiddet öğelerine de rastlanmaktadır. Fiziksel şiddetle psikolojik şiddet iç içe geçtiğinden partnerine karşı fiziksel şiddet azalsa bile hatırlatıcısı olarak duygusal şiddet devam eder (Özcan, 2009).

b. Psikolojik Flört Şiddeti

En az fiziksel şiddet kadar karşılaştığımız ve diğer şiddet türleri gibi yıkıcı sonuçlara sebep olan psikolojik şiddet somut bulguları olmadığından anlaşılması zor şiddet çeşididir (Follingstad, Rutledge, Berg, Hause & Polek, 1990). Bireyin duygularının ve duygusal ihtiyaçlarının romantik ilişkide olduğu kişi tarafından kullanılması, görmezden gelinmesi, istemediği durumlara maruz bırakılması, zorlanması, aşağılanması duygusal şiddet olarak ele alınmaktadır. Flört dönemi süresince kişinin partneri tarafından küfre ve baskıya maruz kalması, sürekli eleştirilmesi, aşağılanması, utandırılması, alay edilmesi, hor görülmesi, diğer kişilerle kıyaslanması, duygu ve düşüncelerini söylemesini engellemesi, sosyal yaşamını kısıtlayarak arkadaşlarıyla, ailesiyle ve yakınlarıyla buluşmasını ve iletişimini engellemesi gibi faaliyetlerini kısıtlamaya yönelik davranışlar ve tavırlar bireyin özgüvenini zedelediğinden duygusal şiddet olarak tanımlanmaktadır (İncecik v.d., 2009; Kaya Sakarya, 2013; Kendirci, 2013; Yanık v.d., 2014). Bu şekilde duygusal şiddete maruz kalmak bireyin kendini suçlu, yalnız, değersiz ve yetersiz hissetmesine sebep olur ve şiddetin uzun vadede devam etmesi sonucunda ortaya çıkan korku duygusu bireyin kendine olan saygısının ve güveninin azalmasına ya da yok olmasına neden olmaktadır. Bireyin kıskançlık davranışları sergileyerek partnerini sadakatsiz olmasıyla itham ederek bağımsızlığını kısıtlaması, maddi ve manevi destek alacağı kurum ve bireylerden soyutlaması ya da bireyin kimlerle görüşeceğine karar vermesi, takip etmesi, suçlamalarda bulunması, düşmanca davranması ve sevgi, şefkat, ilgi ihtiyaçlarından yoksun bırakarak duyarsız olması psikolojik flört şiddeti davranışları arasında çok sık görülmektedir (Polat, 2017). Bireyin sürekli psikolojik şiddete maruz kalması korku duygusu uyandırdığından özdeğerinin ve benlik saygısının azalmasıyla sonuçlanmaktadır. Bu durum karşısında partnere karşı bağımlılık duygusu ve başa çıka becerisi her geçen gün zayıflamaktadır (Fidan ve Yeşil: 2018).

c. Cinsel Flört Şiddeti

Fiziksel ve psikolojik şiddet davranışları içeren durumlar ortaya çıktığında, ilişkide partnerlerden birinin diğeri üzerinde güç dengesini kurmak amacıyla cinsel baskınlığın ortaya çıkma ihtimalide artmaktadır (Smith ve Donnelly, 2001). Cinsel flört şiddeti bireyin partneri tarafından cinsel bir objeymiş gibi

davranılması ve tehdit ederek istemediği cinsel davranışlara zorlanması, kürtaj ya da çocuk doğurmaya zorlanması, olumsuz yanıtları ve partnerinin hayır deme hakkını kabul etmemesi gibi durumları içermektedir. Toplumca görmezden gelinen cinsellik ve cinsel şiddet gibi konularda araştırma yapıp bilgi edinmek oldukça zordur. Cinsel şiddete maruz kalmış bireylerin toplum baskısı ve şiddete yeniden maruz kalmakla ilgili korkularından dolayı şiddet vakalarının yetkililere bildirilme oranını daha düşük olduğu görülmektedir (Aba, 2008; Solmuş 2010; Fidan ve Yeşil, 2018;).

2. Flört Şiddetine Kuramsal Bakış

a. Feminist Kuram

Romantik ilişkilerde partnerler arasındaki şiddet ile ilgili en eski kuramlardan birisi olan feminist kuramı toplumsal yaşamda kadınların eşit haklara, fırsatlara ve statülere sahip olmasını isteyen, temelde kadın ile erkek arasındaki iktidar ilişkisini değiştirmeyi hedefleyen akımdır (Güneş, 2017). Çoğu zaman toplumda ve ailede kadınların ikincil konumda yaşamak zorunda kalmasının asıl nedeni ataerkil sistemdir. Ataerkilliğe dayalı toplumlarda erkeği kadından üstün görerek güç ve kontrolü daha çok erkeklere vererek bunu normalleştirmektedir ve şiddet bu güç üstünlüğünden doğmaktadır. Kadınların değerini düşürürken, kendisine ayrıcalık ve güç üstünlüğü verilen erkekler bu gücü göstermek veya geri kazanmak için çeşitli stratejiler geliştirirler ve bunlardan biride şiddettir (Bulut, Arslan ve Aslantaş, 2020).

Feminist kuram ilişki içerisindeki şiddeti ele alırken, cinsiyete özgü bir durumdan bahseder yani flört şiddetinde, kadınları sadece şiddete maruz bırakılan kurban olarak erkekleri ise şiddeti başlatan taraf olarak ele almakta ve kadınların da erkeklere şiddet uygulayabilme ihtimalini göz ardı ettiğinden çok fazla eleştiriye maruz kalmaktadır. Buna ek olarak feminist kuram kadının sadece kendini savunmak amacıyla şiddet kullandığını ve korku uyandırmadığı için erkeklerinkinden farklı olduğunu savunmaktadır. Yapılan çalışmalar sonuçlarına bakıldığında, kadınlar partnerlerine karşı sadece kendilerini savunmak için değil, aşağılama, bedensel yaralama, utanç, üzüntü, stres ve hatta ölüm gibi sonuçlara neden olabilecek şekilde kendini savunma dışında nedenlerden dolayı şiddete yönelmektedir (Stuart vd., 2006; Wekerle ve Wolfe, 1999).

Feminist kuram flört şiddeti konusunu açıklamakta başvuru alan güçlü kuramlardan birisi olsa da bireysel (alkol ve madde kullanımı) ve ilişkisel (çatışma çözme becerileri) etmenleri açıklamakta yeterli olmadığından daha fazla araştırma yapılması gerektiği görülmektedir.

b. Güç Kuramı.

Güç kuramcıları partnerler arasındaki şiddetin sadece içinde bulunan kültürden değil aynı zamanda bireyin içinde büyüdüğü aile yapısından da etkilendiğini savunmaktadır. Güç kuramı feminist kurama benzer şekilde, cinsiyet ayrımcılığına bağlı olarak, romantik ilişkilerdeki güç dengesizliklerinin partnerler arasında şiddete sebep olabileceğini ileri sürmektedir ancak feminist kuram güç dengesizliklerini sadece kültür, cinsiyet rolleri ve ataerkil toplum yapısından kaynaklı olduğunu belirtmektedir. Bundan farklı olarak güç kuramı bu eşitsizliğin aynı zamanda aile yapısına da bağlı olduğuna dikkat çekmektedir. Aile içi çatışmalarda şiddetin uygulanması, şiddetin sosyal olarak kabul edilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği partnere yönelik şiddeti de kabul edilebilir kılınmaktadır (Bell ve Naugle, 2008).

Güç kuramcıları, kadın-erkek arasındaki gücün dengesiz olmasının flörtte partnerler arasındaki gerginliği arttırabileceğini ve bunun da yakın ilişkilerde saldırganlık içeren davranışlara yönelme riskini arttırabileceğini belirtmiştir. Yapılan çalışmalar flört döneminde partnerler arasında güç dengesizliği azaldığında, çiftler arasında şiddet içerikli davranışlara yönelme olasılığının azalmakta olduğunu göstermektedir (Straus, 1977).

c. Sosyal Öğrenme Kuramı

Bandura (1971) tarafından geliştirilmiş çok farklı alanlarda kendine yer bulmuş sosyal öğrenme kuramı, bireyleri ve bireyin etrafındakilerle olan etkileşimini ele almaktadır. Sosyal öğrenme kuramına göre bireyler toplumsal ilişkiler içerisinde birbirlerinin davranışlarını ve bu davranışların getirdiği sonuçları gözlemleyerek ve deneyimleyerek öğrenmektedirler. Bu tanıma göre ilk toplumsallaşma alanı olan ailede şiddete tanıklık eden veya maruz kalan bireylerin ebeveynlerinin davranışlarını gözlemleyerek model aldıklarından ileriki dönemlerde romantik ilişkilerinde flört şiddeti uygulayan veya şiddete

boyun eğen taraf olarak rol alacaktır (O'Keefe, 2005; akt. Lewis ve Fremouw, 2001).

Sert ceza yöntemi uygulayan ve tutarsız ebeveynlerle büyüyen çocuklar saldırgan davranışları taklit etmeye, şiddet içerikli eylemleri ve şefkat eksikliği olmayan ebeveynlerle yetişen çocuklardan daha yatkın olmaktadır. Ebeveynin çocuk için zorlayıcı ve agresif bir rol model oluşturması ebeveyn-çocuk ilişkisinde doğurduğu hayal kırıklığı ve öfke nedeniyle ailedeki sıcak bir ilişkinin oluşmasını da engellemektedir. Böyle ortamlarda yetişen çocukların gelecekte romantik ilişkilerinde agresif tutumlar sergileme riski yüksek olmaktadır (Lavoie, Hebert, Tremblay, Vitaro, Vezina ve McDuff, 2002). Bireyin tutumlarını, problem çözme yeteneğini ve değerlerini model alma yoluyla geliştirir. Çocuk ailesinde şiddet gördüğünde, şiddetin diğer çözüm yollarından daha yararlı olacağına dair inancına sahip olduğundan ilişkilerinde istismara daha açık olmaktadır (Bell ve Naugle, 2008; Hotelling ve Sugarman, 1986; Kalmuss, 1984; Kılınçer ve Tuzgöl Dost, 2014).

Şiddet uygulayan ya da maruz kalan kişiler arasında çocuklukta aile içi şiddeti tecrübe etmemiş olan bireyler de bulunduğu için, ailenin davranışları ve tutumları öğrenilen davranış tek başına açıklamak için yeterli değildir (Bell ve Nauge, 2008).

d. Bağlanma Kuramı

Bağlanma kuramının temelinde bulunan, çocukluk döneminde bakım verenle çocuk arasında kurulan duygusal bağ, bebeğin kendilik algısını ve dünyayı nasıl algıladığını etkilemektedir. Bowlby (1972, 1980)'nin ortaya koyduğu bağlanma kuramına göre, bireylerin çocukluk döneminde bakım veren kişiyle kurduğu güvenli ilişki onların sosyal ve duygusal gelişimleri için önemlidir. Erken çocukluk döneminde bakım veren kişiyi güven kaynağı olarak gördüklerinden kendilerini güvende hissetmediklerinde bakım verenine yönelmektedirler ve gelecekteki yaşama dair güven ilişkisi bakım vereni ile arasındaki ilişkisine bağlı olarak şekillenmektedir (Yolcu, 2019).

Erken çocukluk döneminde bakım veren kişiyle ilişki bireyi etkileyerek gelecekte diğer insanlarla ilişki kurmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bireylerin duygusal ilişkiye başladığında, kurduğu ilişkileri istikrarlı şekilde

devam ettirmesi, ilişki içerisinde nasıl davranacakları, ilişki hakkında ne düşünecekleri ve ne hissedecekleri geçmiş ilişkilerine göre şekillenmektedir (Hazan ve Shaver, 1987).

Yapılan araştırmalarda flört şiddeti tutumu ile bağlanma stilleri arasında bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Şiddet uygulayan kişiler, ilişki içerisinde ihtiyaçlarının giderilmediği, yeterince ilgi ve sevgi görmediğini hissedip, terk edilme korkularını azaltmak için birtakım davranışlar ve yoğun duygusal tepkiler vermektedirler. Bireyler ihtiyaçlarını ilişki üzerinden işlevsel olmayan yollarla gidermeye çalıştığında, bu durum flört şiddetine dönüşürse güvensiz bağlanma sahip partner daha fazla uzaklaşmaktadır (Yolcu, 2019).

C. Bağlanma Stilleri

Bağlanma, bebek ile bakımvereni arasında oluşup süregiden derin ve kuvvetli bağıdır (Bowlby, 1973: 102). Duyusal bir bağ olan bağlanma, bireyin hayatında önemli bir yeri olan kişi veya kişilere karşı beslenen kalıcı ve duygusal bir bağıdır (Ainsworth, 1989: 132). Bebeğin yakın olmak istediği ve yokluğunda kaygısının yükseldiği kişiye bağlanma figürü denmiştir (Bowlby, 1980: 177). Bowlby'ye (1988: 156) göre insanlar içgüdüsel olarak etraflarında olup biteni keşfetme ve bağlanma figürlerine yakın olma isteklerine sahiptirler. Bağlanma figürü bireye destek, ilgi ve konfor sağlamaktadır. Kişinin dünya ile bağlantı kurup çevrede olup biteni keşfetmesine olanak verir. Duyusal ve fiziksel açıdan güven verici bir bölge görevi görmekte ve bireyin kişiliği ile bireysel kapasitesini ortaya koyabileceği güvenli bir üs sağlamaktadır (Mikulincer, Shaver & Pereg, 2003).

Bağlanma stilleri; insanların bağlanma hem bebeklik döneminde bakımını üstlenen kişilerle hem de yetişkin döneminde romantik ilişki kurdukları bireylerle yakın ilişkilerini açıklamaktadır. Bu konuda ilk çalışmaları yürüten John Bowlby ve Mary Ainsworth, bağlanma stilleri kavramını literatüre kazandırmıştır (Bretherton, 1992: 759). Bağlanma davranışı, bireylerin bağlanma figürüyle ilişkisinin ayrılmadan devam etmesini sağlayan davranış örüntüleridir. Yakınlık arama davranışı da bunun bir parçasıdır. Bebeğin yakınlık kurma ve bu yakınlığı devam ettirme içgüdüğü aslında güvende olma algısını sürdürebilmek içindir (Sroufe & Waters, 1977: 1190). Bağlanma davranışının biyolojik bir işlevi de

vardır; bebeğin kendisinden daha güçlü biriyle yakınlığını koruyarak güvende kalmasını sağlar çünkü insan bebeği doğada tek başına başına hayatta kalamaz.

Bebek ve bakımvereni arasındaki iletişim niteliğinin bağlanma için çok kritik bir yeri olduğu belirtilmiştir (Bowlby, 1988: 98). Bakımveren çocuğun sinyallerini doğru yorumlayıp yanıt vererek ihtiyaçlarını karşıladığında çocuğun gelişimi sağlıklı olur, ilişkileri ise mutlu bir ilişki olur. Çocuğun ihtiyaçları karşılanmadığında ya da yanlış karşılandığında olumsuz durumlar ortaya çıkabilir (Bowlby, 1969: 429). Bebeklerin bakımverenlerinden ayrı kaldıklarında nasıl davranışlar sergilediğini ve spesifik olarak bakımverenlerine karşı sergiledikleri davranışları gözlemlemiştir. Bebeğin bakımvereninden ayrı kalması bebekte kaygının ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir (Bowlby, 1980: 43). Ainsworth, birinci yaşlarının ilk çeyreğindeki bebeklerin ağlama düzeyinin annelerinin tepkileriyle ilişkili olmadığını gözlemlemiştir fakat ağladıkları zaman anneleri tarafından teselli edilen bebeklerin yılın son çeyreğinde daha az ağladıklarını gözlemlemiştir (Ainsworth, 1978: 203).

Bowlby bebeği anneye bağlayan beş tane bağlanma davranışı tanımlamıştır: emme, yaklaşma, takip etme, ağlama ve gülme. Bu davranışlar temelde bebek ve anne arasındaki yakınlığı koruyucu görev görür. Bu davranışlara birincil stratejiler denir ve amaçları bebeğin güvende olduğu algısını arttırmasıdır (Bretherton, 1992: 770). Eğer bu davranışlar başarılı olmaz, yani kaygıyı azaltamaz ve güvenlik sağlayamazsa ikincil stratejiler devreye girer; bunlar hiperaktivasyon ve deaktivasyondur (Cassidy & Kobak, 1988: 318). Hiperaktivasyon, “savaş” tepkisidir ve bağlanma figürünün tutarsız davranışları sonucu ortaya çıkar. Bebek bu tepki ile bakımverene yakınlığını korumaya çabalarını çok yüksek bir düzeyde sergiler ki bu kişinin ilgisini üzerinde tutabilsin (Mikulincer & Shaver, 2003). Deaktivasyon ise “kaç” tepkisidir ve bağlanma figürünün ulaşılamaz ve kayıtsız davranışları sonucu ortaya çıkar. Bebek bu tepkiyi gösterdiğinde bakımveren ile yakınlık kurmaya çalışmaz ve stresli durum ile yalnız başa çıkmaya çalışır (Mikulincer & Shaver, 2003: 95 ve Cassidy, 2008). Aslında bu sayede bebek ileride yaşayabileceği bir üzüntüyü engellemeye çalışır (Mikulincer & Shaver, 2005). Main ve Solomon (1986), Ainsworth vd. (1978) üç bağlanma stiline ek olarak dördüncü bir bağlanma stili tanımlamışlardır. Bunun adı; dağınık/dezorganize bağlanma stilidir. Bu bağlanma

stiline sahip bebeklerin bakımverenlerinin varlığına ve yokluğuna verdikleri tepkiler öngürülebilir değildir. Kaygılarının yükseldiği zamanlardaki davranışlarının dezorganize olduğu gözlemlenmiştir. Dezorganize bağlanma stili kendini en güçlü şekilde bakımverenin odaya geri döndüğü zaman belli eder. Bakımveren odaya geri dönünce bebek bakımverene yapışmak da isteyebilir, ortamdaki kopmuş bir şekilde de görünebilir. Bu bebeklerin bakımverenlerinden korktukları gözlemlenmiştir ve büyük bir çoğunluğunun bakımvereninde psikolojik rahatsızlık, ihmal, suistimal, sosyal ve ekonomik olarak olumsuz bir öykü olduğu belirtilmiştir (Duschinsky, 2015: 36).

1. Ainsworth'ün Üçlü Bağlanma Stili

Bu model, Ainsworth vd. (1978) tarafından geliştirilmiştir. Üçlü Bağlanma Modeli'nin geliştirilmesindeki temel amaç, Bowlby'nin bağlanma teorisine göre bakım verenle bebek bağlanmasının farkı dinamiklerini gözlemleyebilmektir. Bu kapsamda yürütülen deneye “Yabancı Durum” adı verilmiştir. Bu çalışmada ilk olarak bebekler, bakımverenle aynı odada bırakılmıştır. Çalışmanın ikinci basamağında, bebeklerin bakımverenleri odadan ayrılmış ve bebekler odada tek başına bırakılmıştır. Üçüncü basamakta odaya bebeklerin daha önce görmediği yabancı bir birey girerken dördüncü basamakta ise bebeklerin bakımını üstlenen bireyler odaya yeniden girmiştir. Ainsworth vd. (1978)'nin yürüttüğü araştırmanın basamaklarında, bebekler ve bebeklerin bakımını üstlenen kişiler arasındaki etkileşim açıklanmaya çalışılmıştır. Yabancı durum deneyinde çocukların bakımverenlerinin varlıklarına ve yokluklarına verdikleri tepkiler sayesinde, üç tip bağlanma stili olduğu belirtilmiştir.

Yabancı Durum deneyinde, bebeğin bakımvereni ilk olarak bebeğin yanından ayrılıp onu odada yalnız bırakmıştır. Daha sonra odaya gelen yabancı kişiyle baş başa kalan bebek, bakımverenin yeniden odaya gelmesiyle beraber birtakım tepkiler göstermiştir. Güvenli bağlanan bebeklerde bu tepkiler, ilk olarak olumsuz olmuştur. Yaşadığı durumdan rahatsız olduğu saptanan bebekler, kısa sürede panik durumunu atlattı ve bakımını üstlenen kişiyle bir araya geldikten sonra sakinleşmiştir (Ainsworth, 1989: 710). Güvenli bağlanma stiline sahip bebekler, bakımverenleri yanlarındayken çevreyi tanımaya çalışmaktadır (Ainsworth vd., 1978: 59). Yabancı Ortam deneyine göre, bu bebeklerin yabancı

bireylerle yalnız kaldıklarında rahat davrandıkları ve onlarla iletişim kurmaya istekli oldukları belirlenmiştir (Sümer ve Güngör, 1999).

Yabancı Durum deneyinde, bebeklerin güvenli bağlanma stiline ek olarak daha farklı bağlanma stilleri de geliştirdikleri gözlemlenmiştir. Kaygılı bağlanma stili de bunlardan biridir (Sümer ve Güngör, 1999). Yapılan gözlemler neticesinde kaygılı bağlanma stiline sahip bebeklerin bakımverenlerinin odadan ayrılması bebeklerde yüksek düzeyde endişe ve öfkenin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bebek için yabancı olan birey odaya geldiğinde, bu durum bebekler tarafından negatif karşılanmış ve kaygılı bağlanma stilini sahip bebekler yabancı bireylerle iletişim kurmaktan kaçınmıştır. Ayrıca, bebeğin bakımvereni odaya geldiğinde bebekler sakinleşememiş; bakımverenlerine yapışmışlardır. Bu süreçte çevresi ile ilgisini tamamen kesen bebekler, sadece bakımverenlerine odaklanmıştır (Ainsworth ve ark., 1978: 92).

Yabancı Durum deneyinde, bebeklerin bağlanma stillerine ilişkin tespit edilen son stil kaçınan bağlanma stili olmuştur. Bu stildeki bebekler, bakımverenleri ortamdaki ayrıldığında, herhangi bir gerginlik, öfke ya da endişe durumu göstermemişlerdir. Odaya gelen yabancı bireylere ilgi göstermeyip tepkisizliklerini sürdürmeye devam etmişlerdir. Yabancı bireylerden rahatsız olmayan bebekler, bakımverenleri odaya tekrar döndüğünde de herhangi bir tepki göstermemişlerdir. Kaçınan bağlanma stiline sahip bebekler bu süreçte, bakımverenlerine odaklanmaktansa etraflarını keşfetmeye devam ederek oyuncakları ile oynamışlardır. Bu bağlanma stiline sahip bebeklerin bakımverenlerinden mesafeli durması ve onlara süreç boyunca herhangi bir tepki vermemesidir (Hazan ve Shaver, 2000: 11).

Bebeklerin bakımverenlerinin davranışları referans alındığında, güvenli bağlanma stiline sahip bebeklerin istek ve ihtiyaçlarının zamanında karşılandığı belirlenmiştir. Bakımverenler, bebeklerin besin, temizlik ve sevgi ihtiyaçlarını zamanında, doğru ve tam olarak karşıladıkları için bu bebeklerde bakımverenlerine yönelik güvenli düzeyde bağlanma gerçekleşmektedir. Fakat bakımverenlerin davranışlarındaki dengesiz ve tutarsız hareketler, bebeklerin hareket ve konfor alanına etki edip onları engellemektedir. Bebeğin ihtiyaçlarına karşı bakımverenlerinin gösterdiği bazen ulaşılabilir olan bazen ulaşılabilir olmayan ve tutarsız müdahaleleri, bebeklerde kaygılı bağlanma oluşmasına zemin

hazırlamaktadır. Bakımverenlerin, bebeğe yönelik özensiz ve reddedici olabilen davranışlar göstermesi de kaçınan bağlanmayı meydana getirmektedir. Bu bebeklerin bakımverenlerle arasındaki mesafe bebeklerdeki yakınlık arama davranışını azaltarak onların bedensel temastan kaçınmasına sebebiyet vermektedir (Ainsworth vd., 1978).

2. Hazan ve Shaver'ın Üçlü Bağlanma Modeli

Hazan ve Shaver (1987: 520); güvenli, kaygılı ve kaçınan olmak üzere Mary Ainsworth tarafından tanımlanmış olan bağlanma stillerinin yetişkin romantik ilişkilerindeki prezentasyonunu incelemek için bir araştırma düzenlemişlerdir. Bu araştırmanın sonucunda, bu üç bağlanma stiline de yetişkin romantik ilişkilerinde kendilerini gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Güvenli bağlanma, bir ilişkinin sağlıklı olmasına katkıda bulunmaktadır (Özkan, 2013). Güvenli bağlanan bireylerin, romantik ilişkilerindeki duyguları genellikle olumlu yöndedir ve ilişkilerini karşılıklı olarak belirli bir denge içinde tutabilmektedirler (Shaver ve Brennan, 1992: 543). Güvenli bağlanma stiline sahip bireyler, ilişki kurma ve insanlara güvenilebilirlik konusunda rahattırlar ve romantik ilişki deneyimlerini çoğunlukla yakın ve samimi olarak tanımlarlar (Hazan ve Shaver, 1987: 518). Buna ek olarak, romantik ilişkilerinde güvenli bağlanma stiline sahip kişilerin çoğunlukla bebeklik döneminde de bakımveren ile güvenli bağlanma stili geliştirdikleri tahmin edilmektedir (Sümer ve Güngör 1999).

Kaygılı bağlanan bireyler romantik ilişkilerinde kıskançlık duygularının yoğunlaştığını, emosyonel olarak bir iyi bir kötü olduklarını belirtmişlerdir. Kendileri ile ilgili zihinsel modellerinde ise özyeterlilik algıları olumsuz yöndedir. Başkalarıyla ilgili algıları ise diğerlerinin kendileri kadar ilişkilerine emek vermedikleri ve hevesli olmadıkları yönündedir. Bu bireyler, genel olarak partnerlerinin içinde bulundukları romantik ilişki deneyiminde kendilerinin istemediğini düşünmektedirler. Bu düşünce sebebiyle, partnerleriyle ilişki içinde olmaktan kaçınmakta ve karşı tarafın kendilerine sevgi bağı beslemediğini ifade etmektedirler (Shaver ve Brennan, 1992: 544). Kıskançlık duygularının artması aslında partnerlerine güvenemediklerindendir. Kaygılı bağlanma stiline

bireylerin romantik ilişkilerindeki iniş ve çıkışlar, hem kendilerini de hem de partnerlerini duygusal açıdan yorabilmektedir (Hazan ve Shaver, 1987: 515).

Kaçınan bağlanan bireyler romantik ilişkiler içerisinde yakınlığın fazla olmasının kendilerini rahatsız ettiğini bildirmişlerdir. Kendilik modelleri olumlu yöndedir; fakat başkalarına kolaylıkla güvenemezler (Hazan ve Shaver, 1987: 518). Dolayısıyla, kaçınan bağlanma stilindeki bireyler partnerleriyle yakınlık kurma noktasında zorluk yaşamaktadırlar (Brennan ve Shaver, 1995: 280). Kaçınan bağlanma stilindeki kişiler, partnerlerine mesafeli davranabilirler ve bu isteksiz görünmelerine yol açabilir (Açık, 2008).

3. Bartholomew ve Horowitz'in Dörtlü Bağlanma Modeli

Bartholomew ve Horowitz (1991) tarafından geliştirilen bağlanma stilleri, Bowlby tarafından öne sürülen içsel çalışır modeller yani bireylerin kendileri ve başkalarıyla ilgili olan zihinsel temsilleri ile şekillenmektedir. Bu model kapsamında bireylerin kendilerine ve partnerlerine yönelik olumlu ve olumsuz algıları ve bu algıların ortaya çıkardığı duygular bireylerin bağlanma stillerini belirlemektedir (Griffin ve Bartholomew, 1994: 431). Olumlu benlik modeline sahip kişiler, yüksek özgüvene sahiptirler ve kendilerini sevmeye değer görmektedirler. Olumsuz benlik modelindeki kişiler ise özerklik konusunda sorun yaşayan ve çevresinden kabul görmek isteyen bireyler olabilirler. Olumlu başkaları modeline sahip kişiler, diğer bireylerin ilgi ve sevgi gösterebilme konusunda güvenilir olduklarını düşünmektedirler. Olumsuz başkaları modelindeki kişiler ise, romantik ilişki yaşamaktan kaçınma, diğer insanlara bel bağlama ve onları destekleme noktasında kayıtsız davranan, ilişkilerine yönelik negatif değerlendirmeler yapan ve insanların güvenilir olmadığını düşünen bireyler olabilirler (Bartholomew ve Horowitz, 1991: 227).

Şekil 1. Bartholomew ve Horowitz'in Dörtlü Bağlanma Prototipi

Kaynak: Bartholomew, K., & Shaver, P. R. (1998). Methods of assessing adult attachment. Attachment theory and close relationships, 1998,31.

a. Güvenli Bağlanma Stili

Güvenli bağlanma stilindeki bireyler, düşük seviyede kaygı ve kaçınma özelliğine sahip kişilerdir. Dolayısıyla, romantik ilişkilerinde herhangi bir kaçınmacı davranış göstermemektedirler (Bartholomew ve Horowitz, 1991: 227). Bu bireylerin sahip oldukları yüksek benlik algısı ve başkalarına güvenebilme yatkınlıkları onların romantik ilişkiye başlama, sürdürme ve bitirme noktasında diğer bağlanma stillerine sahip bireylere göre daha rahat deneyimler yaşamalarına ön ayak olmaktadır (Griffin ve Bartholomew, 1994: 431). Bu bireylerin kendilik ve başkaları modelleri olumludur. Kendilerini sevilmesi kolay ve değerli olduklarını düşünmektedirler. Diğer kişilerin hoşgörülü ve destekleyici oldukları yorumuna sahiptirler (Bartholomew ve Horowitz, 1991: 227).

Romantik ilişkilerinde güvenli bağlanma stiline sahip bireyler, hem kendisini hem de partneri değerli bireyler olarak görmektedirler (Collins ve Feeney, 2004: 364). Bu durum, romantik ilişki sürecinde kabul etme, güven verme, güven duyma, yanıt verme, olumlu duygu geliştirme gibi davranışlarla bağlantılıdır (Sümer ve Güngör 1999). Ek olarak, güvenli bağlanan bireylerin stres kontrolü diğer bireylere göre daha güçlüdür (Bartholomew, 1990: 163). Bu

bireyler, negatif durumlarda aile iletişimini sık sık kullanmaktadırlar (Howard ve Medway, 2004: 398).

b. Saplantılı Bağlanma Stili

Saplantılı bağlanan bireyler, kendilerinin değersiz ve kolay kolay seviemeyen kişiler olduklarını düşünmektedirler. Bu bireyler başkaları onları kabul ettiklerinde ve sevdiklerinde kendilerini kabul etmeye başlarlar. Yani kendilik modelleri negatifken başkaları modelleri pozitif yönlüdür (Bartholomew ve Horowitz, 1991: 227).

Saplantılı bağlanan bireylerin partnerleri ile yakınlık kurma arzusu, hayaline ulaşamama, reddedilme korkusu, romantik ilişki sürecinde terk edilme düşüncesi ve beklentilerini karşılayamama bağlamında hissettikleri düşük özgüven ile çatışma içindedir. Bu bireylerin öz değer algısının işleyişi, genellikle çevrelerindeki diğer bireylerin onayını gerektiren bir şekilde gerçekleşmektedir (Griffin ve Bartholomew, 1994: 431). Bu bireylerin heyecanları ve korkuları karışmış biçimde olduğu için yaşadıkları hayal kırıklıkları da fazla olmaktadır. Bu karmaşık durum, Hazan ve Shaver' in kaygılı bağlanma stili ile uyumlu biçimdedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991: 227).

c. Kayıtsız Bağlanma Stili

Bu stile sahip bireylerin kaygı seviyesi düşük düzeyde; kaçınma seviyesi ise yüksek düzeydedir. Dolayısıyla, kayıtsız bağlanma tarzına sahip bireylerin romantik ilişkilerde duygusal bağlanma ve ilişkinin devamlılığını sağlama konusunda zorluklar yaşadığı söylenebilir (Bartholomew, 1990: 165). Kayıtsız bağlanma stilinde, bireyler kendilerini olumlu olarak değerlendirirken, karşısındaki insanları olumsuz şekilde yorumlamaktadır (Bartholomew ve Horowitz, 1991: 227). Kendilerini değer görmeyi ve sevimyi hak eden bireyler olarak görmektedirler.

Kayıtsız bağlanan bireylerin negatif duyguların kendilerine zarar veremeyeceklerine olan inançları güçlüdür. Bağlanma figürlerini ise güvenilmesi güç ve sorumsuz olarak görmektedirler (Collins Feeney, 2004: 364). Kayıtsız bağlanma stiline sahip bireyler, genellikle başkalarını güvensiz bir perspektifle değerlendirme eğiliminde olmaları nedeniyle, yakın ilişki kurma konusunda engellerle karşılaşabilirler. Bu tür bireyler, reddedilme yaşantılarıyla

karşılaştıklarında, duygusal savunma mekanizmalarını devreye sokarak kendilerini korumayı tercih ederler (Collins Feeney, 2004: 364).

d. Korkulu Bağlanma Stili

Korkulu bağlanma stiline sahip kişiler, hem kendilerini hem de karşılarındaki bireyleri olumsuz yönde değerlendirmektedirler. Bu stildeki bireyler yüksek düzeyde kaygı yaşayıp çokça kaçınmacı davranış sergilemektedirler (Bartholomew, 1990: 163-164). Korkulu bağlanan bireylerin özgüven düzeyleri, genel olarak başka insanların onları kabul etme durumlarına bağlıdır. Bu kişiler, bir bireyi kaybetme ve reddedilme korkularına yoğunlaştıkları için romantik ilişkilerden kaçınarak kendilerini koruma eğiliminde olmaktadır (Collins ve Feeney, 2004: 364).

Bu bağlanma stili, teorik olarak güvenli bağlanma stiline tam tersi olarak değerlendirilmektedir (Griffin ve Bartholomew, 1994: 431). Korkulu bağlanan bireyler kendileri ile ilgili negatif yorumlamalara sahiptirler. Seilmeyi hak etmedikleri ve değersiz olduklarını düşünürler. Diğer kişileri güvenilmez ve tutarsız olarak yorumlarlar (Collins ve Feeney, 2004: 364). Başkalarına güvenme konusunda çok zorlanırlar ve terk edilme beklentileri yüksektir bu sebeple diğerlerine yakınlaştıklarında rahatsız olabilirler (Bartholomew ve Horowitz, 1991: 227).

D. Bağlanma Stilleri, Flört Şiddet ve İlişki Doyumu Üzerine Yapılan Araştırmalar

Simpson'ın (1990: 973) gerçekleştirdiği çalışmada güvenli bağlanan bireylerin romantik ilişkilerinde yüksek düzeyde güven duygusu hissetmeleri sebebiyle partneriyle karşılıklı doyumlarının yüksek olduğu, kaçınan ve kaygılı bağlanan kişilerin ilişkilerinden daha düşük düzeyde güven ve doyum aldıkları, saplantılı bağlanan bireylerin ise mutlu olmasalar dahi ilişkilerine yaptıkları yatırım dolayısıyla doyumlu hissettikleri sonucuna varılmıştır. Hazan ve Shaver'ın (1987: 520) yaptığı bir araştırmada güvenli bağlanma stiline sahip yetişkinlerin partnerlerine güvendiklerini ve ilişki doyumlarının kaygılı ve kaçınan bağlanan kişilere oranla yüksek olduğu belirtilmiştir.

Kaura ve Lohman (2007) ilişki doyumunun şiddete maruz kalma ve şiddeti kabul etme tutumu üzerinde etkili olduğunu belirtmiştir. Düşük ilişki doyumunun çatışmaların artmasını ve bu durumun flört şiddeti açısından risk faktörü olduğunu savunan çalışmalar bulunmaktadır (Stith, Smith, Penn, Ward ve Tritt, 2004).

Büyükşahin (2006) ile Tutarel- Kışlak ve arkadaşlarının (2006) yürütmüş oldukları çalışmalarda kaçınma davranışlarının az olmasından dolayı güvenli ve saplantılı bağlanma stiline sahip bireylerin korkulu ve kayıtsız bağlananlara göre ilişkilerinden daha çok doyum aldığı belirtilmiştir. Beştav'ın (2007) çalışmasında ise güvenli bağlanma ile ilişki doyumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı bulunmuştur. Korkulu, kayıtsız ve saplantılı bağlanma stilleriyle ilişki doyumu arasında düşük negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Hazan ve Shaver (1987: 514) yapmış oldukları çalışmada, cinsiyet ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını ortaya koymuştur. Collins ve Read (1990: 659) tarafından yürütülen araştırmada, kadınların güvensiz bağlanma stillerinin erkeklerden daha yüksek olarak bulunmuştur. Sümer ve Güngör (1999) de çalışmalarında erkeklerin kadınlara göre daha güvenli bağlandıkları sonucuna ulaşmıştır. Erözkan'a (2011) göre, erkeklerin kadınlara oranla daha güvenli bağlandıklarını, kayıtsız, korkulu ve saplantılı bağlanma stilleri ile ilgili anlamlı bir farkın bulunmadığı belirtilmiştir. Bu durumun nedeninin; toplumda yaşayan kişilerin kadın ve erkeklere farklı tutumda yaklaşmasının olabileceği düşünülmektedir. Gelişim çağında erkekler daha özgür yetişip daha az eleştiriye maruz kaldıkları için kadınlara oranla daha yüksek kendilik modeline sahip olabilirler.

Küçük (2020) tarafından yapılan araştırmada, bu araştırmayı destekler nitelikte güvenli, korkulu ve kayıtsız bağlanma stillerinde anlamlı sonuçlar elde edilememiştir. Ayrıca, Güvendiren (2020)'in araştırması ise medeni duruma göre anlamlı farkların elde edilmesi, bu araştırmanın saplantılı bağlanma stili üzerine ulaştığı sonuçlar ile örtüşmektedir. Saplantılı bağlanma stiline sahip kişiler, romantik ilişkilerinde yüksek düzeyde endişe ve reddedilme korkusu içerisindeyler. Bu bağlanma stilindeki bireyler büyük oranda partnerlerine yakın olmak isterken onları kendilerinden uzaklaştırabilirler. Cooper, Shaver ve

Collins'e (1998: 1383) göre, saplantılı bağlanan yetişkinlerin aşık olma, romantik ilişkiyi sonlandırma davranışları öngörülemez olabilir bu sebeple ilişkilerini aniden sonlandırabilirler. Buradan yola çıkarak, saplantılı bağlanma stili olan bireyler, içinde bulundukları ilişkileri bir anda sonlandırarak veya karşı tarafı istemeyerek de olsa kendilerinden uzaklaştırarak evlilik yolunda adım atamamış ve dolayısıyla bekar kalmış olabilirler. Araştırmadan elde edilen bekar bireylerin evlilere oranla yüksek saplantılı bağlanma stiline sahip olması bu şekilde açıklanabilir.

Erözkan'ın (2011) üniversite öğrenci üzerine yaptığı araştırmada, bu çalışmada olduğu gibi güvenli ve saplantılı bağlanmanın yaş grubuna göre anlamlı farklar oluşturduğu tespit edilmiştir. Chopik, Edelstein ve Grimm'in (2013: 178) araştırmasında güvenli bağlanma ve yaşı doğru orantıda arttığı bulunmuştur. Ayrıca, Kapucı'nın (2014: 136) araştırmasında da bu çalışmalara benzer olarak korkulu bağlanma stili yaş grubuna göre anlamlı fark göstermediği belirlenmiştir. Thompson'a (2006) göre, bağlanma hayat boyu devamlılığını sürdüren bir kavramdır. Yetişkinlikte partner veya ebeveynlerle olan ilişkideki etkileşim çeşitli nedenlerle azalabilir ve hayat boyu karşılaşılan stres faktörleri bireyin bağlanma stilini etkileyebilir.

Solmaz (2002) ise yürüttüğü araştırmasında güvenli bağlanan kişilerin daha uzun süreli birliktelikler içerisinde olduğunu belirtmiştir. Literatürle çelişkili sonuçlara rastlamakla birlikte, buna katılımcıların büyük bir oranının 0-12 aylık ilişkiye sahip kişilerden oluşmasının neden olabileceği düşünülmektedir.

Saraç, Hamamcı ve Güçray'ın (2015) çalışmasında üniversite öğrenimine devam eden genç yetişkin bireylerin ilişki doyumu incelenmiş ve cinsiyetin ilişki doyumu üzerinde anlamlı etkisinin olmadığı sonucu elde edilmiştir. Yarkın (2013) da yürüttüğü çalışmada benzer bir sonuç ortaya koyarak; ilişki doyumunun cinsiyete göre farklılaşmadığını belirtmiştir.

Sprecher, (1988) çalışmasında evli kişilerin ilişki doyumlarının, flört ya da romantik ilişki içerisinde olan bireylerin ilişki doyumlarından daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Büyüksahin ve Hovardaoğlu, (2007) da araştırmalarında benzer sonuçlar elde etmiştir. Farklı çalışmalarda ise ilişki doyumunun ilişki türüne göre farklılaşmadığı ortaya konulmuştur (Hasta ve

Büyükşahin, 2006 ; Bilecen, 2007). Stanley ve Markman (1992: 598) yapmış oldukları bir araştırmada, romantik birlikteliklerini evlilik veya nişanlılık ile resmi bir hale getiren bireylerin ilişki doyumlarının arttığını belirtmiştir. Brown ve Booth (1996: 672) kişilerin evlilik ilişkilerinde daha yüksek güvenlik hissi deneyimlediğini ve ilişkilerinde yakınlık ve sadakat kavramlarının önemli olduğunu belirtmiştir. Evlilik yaşantısı flört, sevgililik, söz-nişan gibi durumlara kıyasla çiftlerin pek çok paylaşımda bulunmasına imkan vererek evli bireylerin bekar bireylere göre ilişki doyumlarının anlamlı düzeyde yüksek çıkmasına sebebiyet vermiş olabileceği düşünülmektedir.

Güvenli bağlanmayla romantik ilişkilerdeki pozitif özelliklerin ilişkisi Levy ve Davis (1988: 460) ile Hendrick ve Hendrick'in (1988: 982) yürüttükleri araştırmalarda da gözlemlenmiştir. Bu çalışmalarda güvenli bağlanan bireyin samimiyet kurma, tatmin olma, bağlanma ve haz gibi kavramlarla pozitif; çatışma kavramıyla ise negatif ilişkili olduğu belirtilmiştir. Feeney ve Noller (1991) farklı bağlanma stillerine sahip bireyler arasında yapmış oldukları bir araştırmada, en fazla ilişki doyumuna sahip kişilerin güvenli bağlananlar, en az ilişki doyumuna sahip kişilerin ise kaygılı bağlananlar olduğu sonucuna varmışlardır. Stackert ve Bursik (2003) ile Meyers ve Landsberger (2002) de yapmış oldukları çalışmalarda güvenli bağlanan bireylerin güvensiz (kaygılı, kaçınan) bağlananlara göre daha fazla ilişki doyumuna sahip olduğunu ortaya koymuşlardır. Yukarıda yer alan araştırmalarda da belirtildiği üzere, bağlanma stillerinin romantik ilişkilerden alınan doyum üzerinde etkin bir rolü bulunmaktadır. Bağlanma stillerinin tek taraflı ele alınmaması, partnerin bağlanma stiline de kişinin ilişkiden aldığı doyum üzerinde etkili olabileceği bir araştırmada ortaya konulmuştur (Collins & Read, 1990: 648). Bu çalışmada, partneri kaygılı bağlanan erkek bireylerin ilişki doyumlarının daha az olduğu sonucuna varılmıştır. Kirkpatrick ve Davis'in (1994: 505) araştırmalarında kaygılı ve kaçınan bağlanan bireylerin düşük ilişki doyumuna sahip olduğu gözlenmiş ve en fazla olumsuz değerlendirmede bulunanların kaçınan bağlanan erkek ve kaygılı bağlanan kadınlar olduğu belirtilmiştir.

Türkiye'de ve dünyada şiddet en çok araştırılan kavramlardan biri olarak görülmektedir (Demirel ve Biçer, 2017; Demirel ve diğerleri, 2019; Güneri Yöyen, 2017; Öztürk-Can ve Çakır-Koçak, 2019; Uğur ve diğerleri, 2013;

Yumuşak, 2013). Türkiye’de yapılan çalışmalara göre hamilelik döneminde kadınların %25-63’ü şiddet görmektedir. Yapılan çalışmalarda kadınların %71,4’ü fiziksel, sözel şiddet türlerinden en az birine maruz kaldığı, bu kadınların %88,1’inin ilk şiddete maruz kalışlarının hamilelik döneminde olduğu görülmüştür. (Ayrancı, Günay ve Ünlüoğlu, 2002; Ünal, 2005). Şiddet gören kadınların yaşanan olay sonrasında sessiz kalması şiddetin devamlılığında rol oynuyor olabilir. Toplum tarafından kimi davranışların şiddeti meşrulaştırdığı ve dolayısı ile şiddet mağdurunun sessiz kaldığı düşünülebilir. Nitekim İstanbul ve İzmir kentlerinde yapılan çalışmalar sonucunda; yemeği yakma, eşe cevap verme, cinsel ilişkiyi reddetme gibi davranışların şiddeti haklı çıkardığı konusunda katılımcıların sırasıyla %26,8 ve %8’i onaylamıştır (Çakır, Harcar, Sürgevil ve Budak, 2008).

Cleveland ve diğerleri (2003) çalışmasında ilişki durumunun kadın ve erkeklerde flört şiddetini etkilediğini bulmuştur. Araştırmada, ilişkiyi ciddi olarak tanımlayan kişilerin ilişkiyi geçici olarak tanımlayan kişilere göre şiddet uygulama sıklığının arttığı belirtilmektedir. Makepeace (1989) ise birlikte yaşayan çiftlerin, birlikte yaşamayan çiftlere göre birbirlerine fiziksel şiddet uygulama sıklıklarının daha yüksek olduğunu bulmuştur. Benzer şekilde Kenney ve McInahan (2006) birlikte yaşayan çiftlerin fiziksel şiddet oranlarının evli çiftlere göre daha yüksek olduğunu söylemiştir. Burada uzun ilişki süresi partnere şiddet uygulama açısından risk faktörü oluşturmaktadır (Shortt vd., 2012).

Özcebe ve arkadaşları (2002) tarafından yapılan bir araştırmaya göre flört ilişkisi olan her 5 veya 6 çiftten birinde flört döneminde şiddet görüldüğü tespit edilmiştir. Araştırmaya göre erkeklerin %14.2’si, kadınların %10.3’ünün şiddeti kendileri uyguladığı sonucuna varılmıştır. Demir ve arkadaşları (2014) tarafından yapılan araştırmaya göre ise flört deneyimi bulunan öğrencilerin %12.7’si fiziksel, %6.8’i cinsel, %73.0’ı psikolojik, %21.6’sı sosyal, %10.8’i dijital şiddete ve %17.6’sı ısrarlı takibe maruz kaldığı saptanmıştır. Aslan ve arkadaşları (2008) tarafından hemşire yüksekokulu öğrencileri ile yapılan çalışmada %28.6’sının daha önce ki flört ilişkisinde şiddete maruz kaldığı %21’6 sınıfın ise şuan ki ilişkilerinde flört şiddetine maruz kaldığı saptanmıştır. Mason ve arkadaşları (2014) tarafından hastaneye başvuran 282 adölesans ile yapılan bir araştırma sonucuna göre ise mevcut bir ilişkisi olan gençlerin dörtte birinden

fazlası % 27.3 herhangi bir flört şiddeti yaşadığını, % 26.1'i psikolojik şiddete, % 11.9'u fiziksel şiddete maruz kaldığı sonucu tespit edilmiştir. Yaşanılan şiddetin biçimi ve boyutu değişse dahi birey üzerinde bıraktığı etki olumsuz olmaktadır.

Exner ve Rothman (2013), flört şiddetinin benlik saygısı, kilo sorunları, riskli davranışları, madde kullanımını etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Banyard ve Cross (2008), flört şiddetinin yüksek depresyon, intihar eğilimi, eğitim hayatında sorunların yaşanması gibi sonuçlar ile ilişkili olduğunu bulmuştur. Birey üzerinde önemli etkileri olduğu için flört şiddetini etkileyen değişkenlerin araştırılmasının literatüre katkı sağlayacağı, gerekli önlemler için faydalı bir çalışma olacağı varsayılmaktadır. Özellikle üniversite öğrencilerinin sağlıklı ilişkiler geliştirebilmesi açısından flört şiddetinin araştırılması önemlidir (Sezer, 2008).

Hazan ve Shaver (1987) bireyin romantik ilişki sürecini daha önceki kurulan bağlanma örüntülerinin bir devamı olarak değerlendirmiştir. Bowlby (1977)'e göre bağlanma, bireyin diğer insanlar ile yakın duygusal bağ kurmasıdır. Erken dönemde kurulan bağlanma ilişkileri daha sonraki dönemlerde bireyin kuracağı ilişkileri etkiler. Erken dönemde içselleştirilen deneyimler, bireyin ilişkisini olumlu veya olumsuz şekillerde etkilemektedir. Bireyin ilişkilerini etkileyen bu konu birçok çalışmacı tarafından araştırılarak kategorilendirilmiştir. İlk olarak Bowlby ve Ainsworth (1991) bağlanma teorisini geliştirmişlerdir. Bu teoriye göre çocuk, ebeveynlerinin tutumlarına göre zihinsel modeller oluşturur. Ebeveynin davranışlarında çocuğa karşı tutarlılık varsa hem çocuğun kendisine yönelik hem başkalarına yönelik sevgi, güven, değer gibi olumlu duygular gelişir. Bu duygular gelecekte güvenli bağlanma yaşamalarını sağlayabilir. Davranışlarında tutarsız ebeveynlerin çocukları kendilerini değersiz, güvensiz, önemsiz hissederek kuracakları ilişkilerde güvensiz bağlanma geliştirebilirler (Akt: Sümer ve ark., 2019). Bu kuram ilk bağlanma deneyiminin önemini vurgulamaktadır. Romantik ilişkilerde ki bağlanmaları açıklayabilmek için çalışmalar devam etmiştir. Bowlby'nin kuramından yola çıkılarak Bartholomew ve Horowitz (1991) tarafından yetişkin bağlanma stilleri (güvenli, saplantılı, kayıtsız ve korkulu) tanımlanmıştır. Bu kurama göre bireyin hem kendilik algısı hem de partneri değerlendirme biçimi olumlu veya olumsuz olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bu değerlendirmeler ile bireyin davranışları şekillenmektedir. Hazan

ve Shaver (1994), Bowlby ve Ainsworth'un bağlanma teorisinin temel bileşenlerini yetişkin bağlanması olarak uygun terimlere çevirmiştir. Bu kurama göre bebeklik dönemindeki güvenli, kaçınmacı, endişeli/kararsız bağlanma stillerinin zihnimize oluşan modellere göre devam ettiğini destekleyen hipotezler geliştirerek çalışmalarını yapmışlardır. Yetişkinlikteki bağlanma stilleri üzerine yapılan araştırmalar kaçınma ve kaygı boyutlarına odaklanır. Kaygı, partner tarafından ilişkinin sonlandırılma korkusu, benliğe dair olumsuz düşünceler, onaylanamama endişesi, gibi hisleri içerirken; kaçınma, ilişkilerde uzak durma, insanlara yönelik olumsuz algı, yakınlık kurmak istememe gibi durumları kapsar (Mikulincer ve Shaver, 2007). İlk bağlanma tecrübesi ebeveynler ile yaşanırken yetişkinlik döneminde partnere olan bağlılık ön plana çıkmaktadır (Hazan ve Shaver, 1994). İlk tecrübe edilen bağlanma biçimi ile yetişkinlik dönemindeki bağlanma biçimi benzer davranışlar ve duygular içermektedir (Ergün, 2019). Bebeklik döneminde kaygılı-kararsız bağlanma stili geliştiren birey, ilişkilerde kendini yetersiz, değersiz hissedebilir ve romantik ilişkisinde terk edilme, reddedilme tedirginliği içerisinde partnerine karşı kıskançlık ve ilişkiye saplantılı bir düşkünlük tavrı gösterebilir (Akbay, 2015). Bağlanma stiline beraberinde getirdiği düşünce ve tutumlar bireyin partnerine şiddet uygulamasına neden olabilir. Kendini yetersiz hisseden birey, kıskançlık tutumları içerisine girerek partnerinin özgürlüğünü kısıtlayabilir. Bu durum psikolojik şiddet ile kendini gösterebilirken fiziksel şiddete de dönüşebilir.

Godbout ve arkadaşları (2009), yetişkinlerin erken dönemde şiddet deneyimlemelerinin, ilişkilerinde terk edilme kaygısı yaşamalarının ve yakınlıktan kaçınma davranışı göstermelerinin yakın partner şiddetini etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.

Doumas ve arkadaşları (2008), yakın partner şiddeti ile bağlanma arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Partnerlerin bağlanma stilleri arasındaki etkileşimin flört şiddetinin bir yordayıcısı olduğunu tespit etmişlerdir. Yakın partner şiddeti ile romantik bağlanmada kaygı ve kaçınmacı boyutları inceleyen Lafontaine ve arkadaşları (2021), kaygılı ve kaçınmacı bağlanma boyutunun yakın partner şiddeti ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

E. İlişki Doyumu

İnsanlar, hayatlarının her döneminde farklı ihtiyaçlarını karşılamak için başkalarının varlığına ihtiyaç duyan sosyal bir yapıya sahiptirler. İnsanlar doğduğunda temel fiziksel ihtiyaçlarının karşılanması için bakım veren kişilere muhtaçtır ama hayatta kalabilmek için sadece temel fizyolojik ihtiyaçlarının değil, duygusal ihtiyaçlarının da karşılanması gerekmektedir. Bebekler doğduğu andan itibaren bakım veren kişiyle duygusal bağ kurar ve ilerleyen dönemlerde de sevmek, sevilme ve ait olma gibi duygusal ihtiyaçlarını karşılamak için başkalarıyla da bağ kurma ihtiyacı hissederler. Bebeklik döneminde kurulan ilişki dinamikleri, insanların hayatları boyunca kuracakları farklı tür ilişkilerdeki tutum ve davranışlarını etkileye bilmektedir (Özkan, 2016; Satıcı ve Deniz, 2018).

Ergenlik döneminden itibaren yaşam sürecini güçlendiren ve gelişim sürecinin bir gerekliliği olarak algılanan yakın ilişkiler bireyin hayatında önemli bir rol taşımaktadır. Yakın ilişkinin çeşitlerinden biri de temelinde aşk, tutku ve sevgi gibi farklı duyguların ve fiziksel yakınlığın bulunduğu romantik ilişkidir. Romantik ilişkilerin temelini oluşturan sevgi, ilişkiden doyum alınmasında önemli bir rol oynamaktadır. Sevgi, bir bireyin kendisini ifade etmesine, karşı tarafa olan duygusal bağlılığını göstermesine ve sevilen kişinin ihtiyaçlarını anlamasına olanak sağladığından bireyin kendi potansiyellerini fark etmesine yardımcı olur. Bu duygu bireyi duyarlı hale getirir ve karşısındaki kişinin ihtiyaçlarına daha hassas bir şekilde tepki vermesine yol açarak, ilişkide derinleşme ve büyüme sağlar (Frankl, 2014: 32).

Romantik ilişkinin başlaması ve devamı, her iki tarafın gönüllü katılımı ve isteğine bağlıdır. Collins'e (2003) göre romantik ilişkileri diğer ilişkilerden ayırt eden bazı önemli unsurları vardır. Bu özellikler aşağıdaki gibi tanımlanmıştır.

- 1- Katılım: Bireyin flört etmeye başladığı yaşına, flört etme sürecine, sıklığına ve tutarlılığına göre belirlenmektedir.
- 2- Partner Seçimi: Bireyin kiminle flört ettiği ve bu flörtten elde ettiği deneyimler olarak açılanmaktadır.
- 3- İlişkinin İçeriği: Romantik ilişki içerisinde partnerlerin birlikte zaman geçirirken yapmayı sevdiği veya kaçındığı etkinliklerin tümünü içerir.

- 4- İlişkinin Kalitesi: Romantik ilişkinin taraflar için sunabileceği yararlı deneyimlerin seviyesine göre ölçülür. Sağlıklı romantik ilişkilerde, partnerler birbirlerine yakınlık, sevgi ve destek sağlarken, ilişki kalitesi düşük olduğu durumlarda partnerler arasında çatışma ve aşırı kontrol davranışları ve s, gibi olumsuz özelliklerin daha çok olduğu görülmektedir.
- 5- Kognitif ve Duygusal Süreçler: Bireyin ilişki süresince davranışları, düşünceleri, istekleri ve geçmişteki şemaları ve deneyimleri hakkında bilgi sunmaktadır.

Romantik ilişkiler genellikle uzun vadeli ve mutlu bir birliktelik beklentisiyle başlasa da, her romantik ilişki uzun süreli olmayabilir ve uzun süren her romantik ilişkinin doyum verici olmayabilir. Yakın ilişkilerde olduğu gibi romantik ilişkilerde de anlaşmazlıklar ve problemler ortaya çıkabilir. Bu sorunlar, partnerlerin ilişkiden aldığı doyumun olumsuz etkilenmesine yol açabilir. Her ilişki kendi dinamiklerine sahiptir ve birçok faktör ilişkinin süresini ve ilişkiden alınan doyumunu etkileyebilir (Çırakoğlu ve Tezer, 2010).

Bireyler romantik ilişkilerini sürdürdükleri süre boyunca genellikle partnerlerini ve ilişkilerini değerlendirme eğilimindedir. Bu değerlendirmeler, romantik ilişkinin sürdürülebilirliğini, kalitesini ve doyumunu yakından etkileyebilmektedir. Bireyin öznel değerlendirmeleri kadar, ilişkiden ve partnerinden beklentileri ve bu beklentileri karşılayabilme yetenekleri de ilişkilerin şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır (Rusbult ve Buunk, 1993). Romantik ilişkilerinde beklentileri karşılanan bireyler genellikle ilişkilerini olumlu bir şekilde değerlendirme eğiliminde olurlar ve bu durum, bireyin ilişkiden memnuniyet duymasına ve ilişki kalitesinin yüksek olduğunu düşünmesine neden olabilir. Ancak beklentileri karşılanmayan bireyler genellikle ilişkilerini daha olumsuz olarak değerlendirme eğilimindedir ve bu durum, bireyin ilişkiden tatmin olmamasına ve ilişki katilesinin düşük olduğunu düşünmesine yol açar. Bu yüzden de duygu, düşünce ve davranışlarda benzerliğin olması çiftler arasındaki ilişki doyumunu artıran önemli bir faktördür (Hendrick ve Hendrick, 1989). Çiftlerin romantik ilişkide kendilerini güvende ve mutlu hissetmeleri ilişki doyumunu artıran bir başka faktördür. Bu durum, ilişkide yaşanacak sorunları en aza indirmekte ve ilişkiden kaynaklanan kaygının

azalmasına olanak tanımaktadır. Yüksek ilişki doyumu, partnerlerin daha olumlu ve hoşgörölü düşüncelere sahip olduğunu göstermekte ve eleştiriye daha olumlu tepki vermesini sağlamaktadır. Bu durumda partnerlerin daha düşük düzeyde anksiyete yaşadığı da belirtilmektedir (Killingsworth ve Gilbert, 2010: 932).

III. YÖNTEM

A. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu çalışmanın evreni Türkiye sınırları içerisinde yaşayan genç yetişkinlerden oluşmaktadır. Bu araştırmanın örnekleme için erişilebilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Yapılan çalışmaya 227 kadın ve 114 erkek olmak üzere toplam 400 kişinin gönüllü katılımı sağlamıştır. Örneklemin grubunun demografik bilgilerine göre dağılımı Çizelge 1’de ayrıntılı şekilde gösterilmektedir.

Çizelge 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri İçin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Değişken	Kategori	N	%
Cinsiyet	Kadın	227	56.8
	Erkek	173	43.3
Yaş	18-21	165	41.3
	22-25	127	31.8
	26-30	108	27.0
Eğitim durumu	İlköğretim	8	2.0
	Lise	53	13.3
	Lisans	247	61.8
	Yüksek lisans	92	23.0
Yaşanılan yer	Şehir	207	51.8
	Büyükşehir	193	48.3
Aile	Çekirdek aile	322	80.5
	Geniş aile	39	9.8
	Parçalanmış aile	39	9.8
Romantik ilişki	Evet	185	46.3
	Hayır	215	53.8
Aile içi şiddet şahitlik	Evet	149	37.3
	Hayır	251	62.8
Şiddet görme	Evet	190	47.5
	Hayır	210	52.5
Şiddet uygulama	Evet	143	35.8
	Hayır	257	64.3
Toplam		400	100.0

Yapılan çalışmaya 227 kadın (%56,8) ve 114 erkek (%43,3) olmak üzere toplam 400 kişi katılmıştır. Katılımcıların 165’i (%41,3) 18-21 yaş aralığında, 127’si (%31,8) 22-25 yaş aralığında ve 108’i (%27,0) 26-30 yaş aralığındadır.

Eğitim durumu ilköğretim olan 8 kişi (%2,0), lise olan 53 kişi (%13,3), lisans olan 247 kişi (%61,8) ve yüksek lisans olan 92 kişi (%23,0) bulunmaktadır. Şehirde yaşayan 207 kişi (%51,8) varken 193 kişi (%48,3) büyükşehirde yaşamaktadır. Çekirdek ailede yaşayan 322 kişi (%80,5), geniş ailede yaşayan 39 kişi (%9,8) ve parçalanmış ailede yaşayan 39 kişi (%9,8) vardır. Romantik ilişkisi olan 185 kişi (%46,3) ve olmayan 215 kişi (%53,8) bulunmaktadır. Aile içi şiddete şahitlik eden 149 kişi (%37,3) ve etmeyen 251 kişi (%62,8) vardır. Aile içi şiddet gören 190 kişi (%47,5) ve görmeyen 210 kişi (%52,5) vardır. Başkasına şiddet uygulayan 143 kişi (%35,8) ve uygulamayan 257 kişi (%64,3) bulunmaktadır.

B. Araştırmanın Modeli

Genç yetişkinlerin flört şiddeti tutumu, ilişki doyumu ve bağlanma biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanan bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

1. Nicel Araştırma

Nicel araştırma yöntemi, gözlem ve ölçmeye dayalı, tekrarlanabilir ve objektif araştırma yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır. Bu yöntem aynı zamanda ampirik ampirik ve sayısal yöntem olarak da adlandırılmaktadır. 1970’li yıllara kadar bilimsel çalışmaların çoğunda bu yöntem kullanılmıştır. Bu yöntemle yapılan bilimsel araştırmalara nicel araştırmalar denilmektedir. Nicel yöntemin temel amacı, bireylerin toplumsal davranışlarını gözlem, deney ve testler aracılığıyla objektif bir şekilde ölçmek ve bunları sayısal veriler ile açıklamaktır (Kurt, 2013).

2. İlişkisel tarama modeli

İlişkisel tarama, genel bir tarama modelidir ve amacı, iki ve daha fazla değişken arasındaki ilişkinin varlığını ve derecesini belirlemektir (Karasar, 2012)

C. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, araştırmacı tarafından konu ile ilgili hazırlanmış ve örneklem grubu ile ilgili çeşitli demografik bilgileri içeren 9 sorudan oluşan “Kişisel Bilgi Formu”, flört şiddetine yönelik tutumlarını ölçmek için “Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçeği”, yetişkin bağlanma stillerini ölçmek amacıyla “İlişki Ölçekleri Anketi” ve ilişki doyumlarını ölçmek için “İlişki Doyumu Ölçeği” kullanılmıştır.

1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmanın amacı doğrultusunda, araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formunda katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, şu anda yaşadığı yer, aile tipi, mevcut ilişki durumu, aile içinde şiddete şahit olup olmaması, her hangi bir şiddet türüne maruz kalması, başkasına şiddete uygulaması sorularına yer verilmiştir.

2. Flört Şiddeti Tutum Ölçeği

Terzioğlu ve arkadaşları (2016) tarafından flört şiddetine yönelik tutumları belirlemek amacıyla geliştirilmiş Flört Şiddeti Tutum Ölçeği toplum tarafından kabul edilebilir ve güvenilir bir şekilde kullanılabilen bir araç olarak değerlendirilmiştir. Ölçek, genel şiddet, fiziksel şiddet, ekonomik şiddet, duygusal şiddet ve cinsel şiddet olmak üzere beş alt boyuttan ve 28 maddeden oluşmaktadır. Bireyin flört ilişkilerinde şiddete yönelik tutumlarını belirlemek için kullanılan bu ölçek tamamen katılıyorsa ‘5’, katılıyorsa ‘4’, kararsızsa ‘3’, katılmıyorsa ‘2’, kesinlikle katılmıyorsa ‘1’ puan alacak şekilde puanlandırılmıştır. Ölçekte bulunan 23 madde ters yönde puanlanmaktadır. Bu puanlama sonucuna göre her bir madde için alınabilecek en yüksek puanın 5 ve en düşük puanın 1 olduğu bu puanlama yöntemiyle, ölçek puan ortalamasının 5’e yaklaşması, bireylerin flört şiddetine yönelik sahip olduğu tutumlarının, flört şiddetini desteklemediğini göstermektedir. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0.91, alt ölçeklerin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları 0.72-0.85 olarak hesaplanmıştır (Terzioğlu ve ark., 2016).

3. İlişki Doyum Ölçeği

İDÖ, Hendrick tarafında 1988 yılında romantik ilişkilerdeki ilişki doyumunu ölçmek amaçlı geliştirilmiş olup Türkçe'ye uyarlama geçerlik ve güvenirlik çalışması Curun (2001) tarafından yapılmıştır. Ölçekte 7'li Likert tipinde tasarlanmış 7 madde bulunmaktadır ve ölçeğin 4. ve 7. maddeleri ters puanlanma yöntemiyle kullanılmaktadır. Ölçek orijinaline uygun olarak tek faktörlü bir yapıdadır. İç tutarlık kat sayısı orijinalinde olduğu gibi 0.86 çıkmıştır.

4. İlişki Ölçekleri Anketi

İlişki Ölçekleri Anketi (Relationship Scales Questionnaire; RSQ), Griffin ve Bartholomew (1994) tarafından yetişkinlik dönemi bağlanma stillerinin değerlendirme amacıyla geliştirilmiştir. Bu anketin Türkçeye uyarlaması Sümer ve Güngör (1999) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçme aracı toplam 30 maddeden oluşmaktadır ve bağlanma stillerini ölçmeyi hedeflemektedir. Bu ölçek 7'li Likert tipinde tasarlanmıştır ve bireyler maddelere katılım durumlarını "1= Bana hiç uygun değil" ile "7=Bana tamamen uygun" puanları arasında belirtmektedir. Dört bağlanma stilini yansıtan sürekli puanlar bu stilleri ölçmeyi hedefleyen maddelerin toplanmasından ve bu toplamın her bir alt ölçekteki madde sayısına bölünmesinden elde edilmektedir. Elde edilen sürekli puanlar, katılımcıları bağlanma stilleri içinde gruplandırmak için kullanılır. Gruplandırma sürecinde her bir katılımcı, en yüksek puana sahip olduğu bağlanma kategorisine atanmaktadır.

IV. BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın amacı doğrultusunda yapılan istatistiksel analizler sonucu elde edilen bulgular sırayla sunulmaktadır.

Çizelge 2. Araştırma Ölçek ve Alt Boyut Toplam Puanları için Betimleyici İstatistik Sonuçları

Ölçekler	Min	Max	$\bar{x}$	ss	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach Alfa (α)
İlişki Doyumu Ölçeği	8	49	32.30	10.13	-0.24	-1.08	0.842
Flört Şiddeti Tutumu Ölçeği	31	92	49.68	11.49	1.02	0.62	0.806
Alt boyutlar							
Genel şiddet	5	14	6.60	2.31	1.46	1.19	0.572
Fiziksel şiddet	5	16	7.22	2.82	1.30	1.02	0.621
Duygusal şiddet	6	24	11.99	3.31	0.93	0.50	0.647
Ekonomik şiddet	5	25	10.60	4.09	0.85	0.57	0.718
Cinsel şiddet	7	24	13.20	2.99	1.20	0.93	0.621
İlişki Ölçekleri Anketi							
Alt boyutlar							
Güvenli bağlanma	5	35	20.69	4.49	0.17	0.97	0.790
Güvensiz bağlanma	19	85	55.48	10.58	-0.27	0.54	0.634

İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve alt boyut toplam puanları için en küçük, en büyük, ortalama ve standart sapma değerleri tabloda sunulmuştur. Ölçek ve alt boyut toplam puanlarına ait çarpıklık-basıklık değerlerinin $\pm 1,50$ aralığında olması veri setinin normal dağıldığını göstermektedir. Normal dağılım varsayımının karşılanması nedeniyle parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Ayrıca hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları, ölçüm araçlarının güvenilir ölçüm araçları olduğunu göstermiştir.

1. Korelasyon Analizleri

Çizelge 3. Katılımcıların İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puanları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

	İlişki doyumu	Genel şiddet	Fiziksel şiddet	Duygusal şiddet	Ekonomik şiddet	Cinsel şiddet	Flört Şiddeti Tutumu	Güvenli bağlanma
İlişki doyumu	1							
Genel şiddet	-.091	1						
Fiziksel şiddet	-.065	.460**	1					
Duygusal şiddet	-.032	.369**	.453**	1				
Ekonomik şiddet	.083	.220**	.428**	.383**	1			
Cinsel şiddet	-.036	.492**	.421**	.441**	.451**	1		
Flört Şiddeti Tutumu	-.026	.643**	.745**	.733**	.739**	.760**	1	
Güvenli bağlanma	.108*	-.089	.098	-.019	.102*	.018	.040	1
Güvensiz bağlanma	-.086	-	.025	-.010	-.026	-.171**	-.080	-.108*

*p<0,01; **p<0,001

Yapılan korelasyon analizi sonucunda güvenli bağlanma puanı ile ilişki doyumu puanı arasında pozitif yönde, düşük düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmüştür ($r=0,108$; $p<0,01$). Güvenli bağlanma puanı ile ekonomik şiddet puanı arasında pozitif yönde, düşük düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmüştür ($r=0,102$; $p<0,01$). Güvensiz bağlanma puanı ile genel şiddet puanı arasında negatif yönde, düşük düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmüştür ($r=-0,126$; $p<0,01$). Güvensiz bağlanma puanı ile cinsel şiddet puanı arasında negatif yönde, düşük düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmüştür ($r=-0,171$; $p<0,001$).

Çizelge 4. Cinsiyete Göre Katılımcıların İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın İncelenmesi

Ölçek	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	$t_{(398)}$	p	
İlişki Doyumu Ölçeği	Kadın	227	32.56	10.16	0.592	0.554	
	Erkek	173	31.95	10.11			
Flört Şiddeti Tutumu Ölçeği	Kadın	227	44.90	7.60	-10.806	0.000	
	Erkek	173	55.94	12.69			
Alt boyutlar	Genel şiddet	Kadın	227	6.08	1.78	-5.377	0.000
		Erkek	173	7.29	2.71		
	Fiziksel şiddet	Kadın	227	6.52	2.17	-5.870	0.000
		Erkek	173	8.13	3.29		
	Duygusal şiddet	Kadın	227	10.99	2.55	-7.321	0.000
		Erkek	173	13.29	3.72		
	Ekonomik şiddet	Kadın	227	9.22	3.31	-8.340	0.000
		Erkek	173	12.40	4.31		
	Cinsel şiddet	Kadın	227	12.08	1.89	-9.456	0.000
		Erkek	173	14.66	3.51		
İlişki Ölçekleri Anketi							
Alt boyutlar	Güvenli bağlanma	Kadın	227	20.00	4.10	-3.575	0.000
		Erkek	173	21.60	4.81		
	Güvensiz bağlanma	Kadın	227	56.41	10.57	2.036	0.042
		Erkek	173	54.25	10.49		

Yapılan Bağımsız Örnek *t*-Testi sonucunda, kadın ve erkek katılımcılar arasında genel şiddet ($t_{(398)}=-5,377$; $p<0.001$), fiziksel şiddet ($t_{(398)}=-5,870$; $p<0.001$), duygusal şiddet ($t_{(398)}=-7,321$; $p<0.001$), ekonomik şiddet ($t_{(398)}=-8,340$; $p<0.001$), cinsel şiddet ($t_{(398)}=-9,456$; $p<0.001$), Flört Şiddeti Tutum Ölçeği ($t_{(398)}=-10,806$; $p<0.001$), güvenli bağlanma ($t_{(398)}=-3,575$; $p<0.001$) ve güvensiz bağlanma ($t_{(398)}=2,036$; $p<0.05$) toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Tablo geneli incelendiğinde, erkek katılımcıların puan ortalamaları güvensiz bağlanma boyutu hariç kadın katılımcılarından anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur.

Çizelge 5. Yaşa Göre Katılımcıların İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın İncelenmesi

Ölçek	Yaş	n	$\bar{x}$	ss	$F_{(2,397)}$	P	
İlişki Doyumu Ölçeği	18-21 yaş	165	31.75	10.50	2.019	0.134	
	22-25 yaş	127	31.59	10.50			
	26-30 yaş	108	33.96	8.94			
Flört Şiddeti Tutumu Ölçeği	18-21 yaş	165	52.52	12.09	10.990	0.000	
	22-25 yaş	127	46.35	9.20			
	26-30 yaş	108	49.24	11.95			
Alt boyutlar	Genel şiddet	18-21 yaş	165	7.02	2.71	5.835	0.003
		22-25 yaş	127	6.11	1.67		
		26-30 yaş	108	6.54	2.18		
	Fiziksel şiddet	18-21 yaş	165	8.22	3.14	19.553	0.000
		22-25 yaş	127	6.41	2.19		
		26-30 yaş	108	6.63	2.53		
	Duygusal şiddet	18-21 yaş	165	12.69	3.29	7.852	0.000
		22-25 yaş	127	11.18	3.18		
		26-30 yaş	108	11.85	3.28		
	Ekonomik şiddet	18-21 yaş	165	10.87	3.95	2.296	0.102
		22-25 yaş	127	9.96	3.52		
		26-30 yaş	108	10.94	4.81		
	Cinsel şiddet	18-21 yaş	165	13.55	3.27	3.134	0.045
		22-25 yaş	127	12.68	2.59		
		26-30 yaş	108	13.27	2.93		
İlişki Ölçekleri Anketi							
Alt boyutlar	Güvenli bağlanma	18-21 yaş	165	20.99	4.78	1.217	0.297
		22-25 yaş	127	20.19	3.76		
		26-30 yaş	108	20.84	4.80		
	Güvensiz bağlanma	18-21 yaş	165	56.21	11.60	0.993	0.371
		22-25 yaş	127	55.48	9.16		
		26-30 yaş	108	54.36	10.49		

Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, yaşa göre katılımcıların genel şiddet ($F_{(2,397)}=5,835$; $p<0.01$), fiziksel şiddet ($F_{(2,397)}=19,553$; $p<0.001$), duygusal şiddet ($F_{(2,397)}=7,852$; $p<0.001$), cinsel şiddet ($t_{(2,397)}=3,13$; $p<0.05$) ve Flört Şiddeti Tutum Ölçeği ($F_{(2,397)}=10,990$; $p<0.001$) toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Farklılığın hangi kategorisinden kaynaklandığının belirlenmesi için yapılan LSD

(Post Hoc) çoklu karşılaştırma analizine göre temel farklılığın 18-21 yaş kategorisinden kaynaklandığı görülmüştür. Tablo geneli incelendiğinde, 18-21 yaş katılımcıların genel şiddet, fiziksel şiddet, duygusal şiddet, cinsel şiddet ve Flört Şiddeti Tutum Ölçeği toplam puan ortalamaları anlamlı şekilde en yüksekken 22-25 yaş katılımcıların anlamlı şekilde en düşüktür.

Çizelge 6. Yaşanılan Yere Göre Katılımcıların İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın İncelenmesi

Ölçek	Yer	n	$\bar{x}$	ss	$t_{(398)}$	p	
İlişki Doyumu Ölçeği	Şehir	207	31.24	10.00	-2.169	0.031	
	Büyükşehir	193	33.43	10.17			
Flört Şiddeti Tutumu Ölçeği	Şehir	207	51.74	12.25	3.782	0.000	
	Büyükşehir	193	47.46	10.19			
Alt boyutlar	Genel şiddet	Şehir	207	7.00	2.56	3.670	0.000
		Büyükşehir	193	6.17	1.92		
	Fiziksel şiddet	Şehir	207	7.73	2.96	3.874	0.000
		Büyükşehir	193	6.66	2.57		
	Duygusal şiddet	Şehir	207	12.31	3.43	2.068	0.039
		Büyükşehir	193	11.63	3.14		
	Ekonomik şiddet	Şehir	207	10.96	4.10	1.811	0.071
		Büyükşehir	193	10.22	4.05		
	Cinsel şiddet	Şehir	207	13.61	3.21	2.870	0.004
		Büyükşehir	193	12.76	2.68		
İlişki Ölçekleri Anketi							
Alt boyutlar	Güvenli bağlanma	Şehir	207	20.69	4.34	0.003	0.998
		Büyükşehir	193	20.69	4.64		
	Güvensiz bağlanma	Şehir	207	55.63	11.68	0.313	0.754
		Büyükşehir	193	55.30	9.27		

Yapılan Bağımsız Örnek *t*-Testi sonucunda, şehirde ve büyükşehirde yaşayan katılımcıların ilişki doyumu ($t_{(398)}=-2,169$; $p<0.05$), genel şiddet ($t_{(398)}=3,670$; $p<0.001$), fiziksel şiddet ($t_{(398)}=3,874$; $p<0.001$), duygusal şiddet ($t_{(398)}=2,068$; $p<0.05$), cinsel şiddet ($t_{(398)}=2,870$; $p<0.01$) ve Flört Şiddeti Tutum Ölçeği ($t_{(398)}=3,782$; $p<0.001$) toplam puan ortalamaları için istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Tablo geneli incelendiğinde, şehirde yaşayan katılımcıların genel şiddet, fiziksel şiddet, duygusal şiddet, cinsel şiddet ve Flört Şiddeti Tutum Ölçeği puan ortalamaları anlamlı şekilde yüksekken büyükşehirde

yaşayan katılımcıların ilişki doyumu puan ortalamaları anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur.

Çizelge 7. Romantik İlişkiye Göre Katılımcıların İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın İncelenmesi

Ölçek		Romantik ilişki	n	$\bar{x}$	Ss	$t_{(398)}$	p
Alt boyutlar	İlişki Doyumu Ölçeği	Evet	185	38.25	7.57	13.005	0.000
		Hayır	215	27.17	9.22		
	Flört Şiddeti Tutumu Ölçeği	Evet	185	48.72	10.79	-1.546	0.123
		Hayır	215	50.50	12.03		
	Genel şiddet	Evet	185	6.43	2.09	-1.370	0.172
		Hayır	215	6.75	2.47		
	Fiziksel şiddet	Evet	185	6.82	2.55	-2.602	0.010
		Hayır	215	7.55	3.01		
	Duygusal şiddet	Evet	185	11.71	3.18	-1.555	0.121
		Hayır	215	12.22	3.40		
	Ekonomik şiddet	Evet	185	10.72	4.11	0.539	0.590
		Hayır	215	10.50	4.08		
	Cinsel şiddet	Evet	185	13.00	2.94	-1.224	0.222
		Hayır	215	13.37	3.04		
İlişki Ölçekleri Anketi							
Alt boyutlar	Güvenli bağlanma	Evet	185	20.77	4.61	0.299	0.765
		Hayır	215	20.63	4.40		
	Güvensiz bağlanma	Evet	185	54.70	9.28	-1.360	0.175
		Hayır	215	56.14	11.56		

Yapılan Bağımsız Örnek t -Testi sonucunda, romantik ilişkisi olan ve olmayan katılımcıların ilişki doyumu ($t_{(398)}=13,005$; $p<0.001$) ve fiziksel şiddet ($t_{(398)}=-2,602$; $p<0.05$) toplam puan ortalamaları için istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Tablo geneli incelendiğinde, romantik ilişkisi olan katılımcıların ilişki doyumu puan ortalamaları anlamlı şekilde yüksekken ilişkisi olmayan katılımcıların fiziksel şiddet puan ortalamaları anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur.

Çizelge 8. Aile İçi Şiddete Göre Katılımcıların İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın İncelenmesi

Ölçek	Şiddet şahitlik	n	$\bar{x}$	ss	$t_{(398)}$	P
İlişki Doyumu Ölçeği	Evet	149	32.07	9.64	-0.350	0.726
	Hayır	251	32.43	10.43		
Flört Şiddeti Tutumu Ölçeği	Evet	149	48.68	11.60	-1.338	0.182
	Hayır	251	50.27	11.41		
Alt boyutlar	Genel şiddet	Evet	149	6.43	-1.156	0.248
		Hayır	251	6.71		
	Fiziksel şiddet	Evet	149	7.13	-0.440	0.660
		Hayır	251	7.26		
	Duygusal şiddet	Evet	149	11.56	-2.001	0.046
		Hayır	251	12.24		
	Ekonomik şiddet	Evet	149	10.28	-1.199	0.231
		Hayır	251	10.79		
	Cinsel şiddet	Evet	149	13.20	0.020	0.984
		Hayır	251	13.20		
İlişki Ölçekleri Anketi	Güvenli bağlanma	Evet	149	20.58	-0.381	0.703
		Hayır	251	20.76		
	Güvensiz bağlanma	Evet	149	56.93	2.129	0.034
		Hayır	251	54.61		

Yapılan Bağımsız Örnek *t*-Testi sonucunda, aile içi şiddete şahit olan ve olmayan katılımcıların duygusal şiddet ($t_{(398)}=-2,001$; $p<0.05$) ve güvensiz bağlanma ($t_{(398)}=2,129$; $p<0.05$) toplam puan ortalamaları için istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Tablo geneli incelendiğinde, aile içi şiddete şahit olmayan katılımcıların duygusal şiddet puan ortalamaları anlamlı şekilde yüksek bulunurken şahit olan katılımcıların güvensiz bağlanma puanları anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur..

Çizelge 9. Şiddet Öyküsüne Göre Katılımcıların İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın İncelenmesi

Ölçek	Şiddet öyküsü	n	$\bar{x}$	ss	$t_{(398)}$	p	
Alt boyutlar	İlişki Doyumu Ölçeği	Evet	190	32.23	9.89	-0.124	0.902
		Hayır	210	32.36	10.36		
	Flört Şiddeti Tutumu Ölçeği	Evet	190	48.72	11.29	-1.591	0.112
		Hayır	210	50.54	11.63		
	Genel şiddet	Evet	190	6.45	2.22	-1.281	0.201
		Hayır	210	6.74	2.38		
	Fiziksel şiddet	Evet	190	7.14	2.78	-0.490	0.624
		Hayır	210	7.28	2.87		
	Duygusal şiddet	Evet	190	11.61	3.26	-2.194	0.029
		Hayır	210	12.33	3.32		
	Ekonomik şiddet	Evet	190	10.35	3.86	-1.176	0.240
		Hayır	210	10.83	4.29		
Alt boyutlar	Cinsel şiddet	Evet	190	13.11	2.99	-0.586	0.559
		Hayır	210	13.28	3.01		
	İlişki Ölçekleri Anketi						
	Güvenli bağlanma	Evet	190	20.46	4.79	-1.005	0.316
		Hayır	210	20.91	4.20		
	Güvensiz bağlanma	Evet	190	56.54	9.72	1.911	0.057
		Hayır	210	54.52	11.24		

Yapılan Bağımsız Örnek *t*-Testi sonucunda, daha önce herhangi bir şiddet gören ve görmeyen katılımcıların duygusal şiddet ($t_{(398)}=-2,194$; $p<0.05$) toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Tablo geneli incelendiğinde, daha önce herhangi bir şiddet görmeyen katılımcıların duygusal şiddet puan ortalamaları anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur.

Çizelge 10. Şiddet Geçmişi Göre Katılımcıların İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın İncelenmesi

Ölçek	Şiddet geçmişi	n	$\bar{x}$	ss	$t_{(398)}$	p
İlişki Doyumu Ölçeği	Evet	143	31.50	10.59	-1.170	0.243
	Hayır	257	32.74	9.86		
Flört Şiddeti Tutumu Ölçeği	Evet	143	51.17	12.50	1.954	0.051
	Hayır	257	48.84	10.83		
Alt boyutlar	Genel şiddet	Evet	143	6.60	-0.007	0.994
		Hayır	257	6.60		
	Fiziksel şiddet	Evet	143	7.60	2.049	0.041
		Hayır	257	7.00		
	Duygusal şiddet	Evet	143	12.53	2.480	0.014
		Hayır	257	11.68		
	Ekonomik şiddet	Evet	143	10.66	0.234	0.815
		Hayır	257	10.56		
	Cinsel şiddet	Evet	143	13.66	2.339	0.020
		Hayır	257	12.94		
İlişki Ölçekleri Anketi						
Alt boyutlar	Güvenli bağlanma	Evet	143	20.83	0.432	0.666
		Hayır	257	20.62		
	Güvensiz bağlanma	Evet	143	55.99	0.717	0.474
		Hayır	257	55.19		

Yapılan Bağımsız Örnek *t*-Testi sonucunda, daha önce herhangi bir şiddet uygulayan ve uygulamayan katılımcıların fiziksel şiddet ($t_{(398)}=2,049$; $p<0.05$), duygusal şiddet ($t_{(398)}=2,480$; $p<0.05$) ve cinsel şiddet ($t_{(398)}=2,339$; $p<0.05$) toplam puan ortalamaları için istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Tablo geneli incelendiğinde, daha önce herhangi bir şiddet uygulayan katılımcıların fiziksel şiddet, duygusal şiddet ve cinsel şiddet puan ortalamaları anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur.

V.TARTIŞMA

A. İlişki Doyumuna İlişkin Bulguların Tartışması

İlişki doyumu kişinin romantik partnerinin duygu, düşünce ve davranışlarını kendi kriterlerine uygun bulması olarak tanımlanmaktadır (Fletcher ve ark., 2000). İlişki doyumu kişinin romantik ilişkilerinde kendi beklentileri ile birlikte olduğu kişinin davranışları arasındaki ilişkiyi ifade etmektedir (Sabatelli, 1988). Dainton ve arkadaşları (1994) ise ilişki doyumunun ilişkinin algılanan niteliği açısından bireyin partnerine ve ilişkiye yönelik tutumu şeklinde tanımlamıştır. İlişkilerin sağlıklı bir zeminde devamlılığı ve ilişkiden sağlanan doyum ile ilişkili bir durum olan ilişki doyumu partnerlerin karşılıklı olarak ilişkilerinden tatmin olmasıyla alakalıdır (Stackert ve Bursik, 2003).

İnsanlar hayatları boyunca pek çok kişiden etkilenmekte iken yalnızca bir veya birkaçı ile yakın birliktelik yaşar. Bu birliktelikte ise kişisel özellikler, benzerlikler anlamlı ve derin ilişki açısından önemlidir (Tüfekçi, 2008).

Duygusal ilişkilerin genç ergenlik ve genç yetişkinlik dönemlerinde gelişimin önemli bileşenlerinden birisi olduğu ifade edilmektedir (Bahadır, 2006). Genç bireyler romantik ilişkiler vasıtasıyla kimlik oluşturmak, ilişki becerilerini geliştirip karşı cins ile yakınlık kurmak, cinsel istek ve dürtüler ile sağlıklı bir şekilde baş edebilmek gibi görevleri yerine getirmektedir (Erikson, 1968; Feldman ve Gowen, 1998). Romantik ilişkiler genç bireylerin kişilik gelişimlerinin yanı sıra psikososyal gelişimlerinin de sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesinde etkili olmaktadır.

Çalışmamıza dahil edilen katılımcılar ilişki doyumu ölçeğinden 32.30 ± 10.13 puan elde etmiştir. Karadağ (2022) tarafından yapılan çalışmada katılımcıların ilişki doyumu ölçeğinden elde ettikleri ortalama puan 5.53 ± 1.22 olarak bildirilmiştir. Cansever (2022) tarafından yapılan çalışmada ise katılımcılar ilişki doyumu ölçeğinden 36.19 ± 9.39 puan elde etmiştir. Myers ve Landsberger (2002) tarafından gerçekleştirilen ve 25-48 yaş arası bireyler

üzerinde gerçekleştirilen çalışmada ilişki doyumunun yüksek olduğu bildirilmiştir.

Çalışmamız sonucunda her ne kadar kadınlarda ilişki doyumu düzeyi erkeklerden daha yüksek bulunsa da cinsiyete göre ilişki doyumu düzeyindeki farklılığın anlamlı olmadığı görülmüştür (Çizelge 4). Günay (2007) tarafından yapılan çalışmada da çalışmamız ile benzer şekilde cinsiyetin ilişki doyumunu anlamlı şekilde etkilemediği bildirilmiştir. Beştav (2007) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen çalışmada 322'si kadın, 264'ü erkek olmak üzere toplam 586 üniversite öğrencisinden veriler elde edilmiştir. Çalışma sonucunda kadın üniversite öğrencileri ile erkek üniversite öğrencileri arasında ilişki doyumu açısından anlamlı bir fark olmadığı bildirilmiştir. Yavuz (2018) tarafından 236 üniversite öğrencisi üzerinde gerçekleştirilen çalışmada cinsiyete göre ilişki doyumu düzeylerinin anlamlı şekilde farklılaşmadığını bildirmiştir. Yine çalışmamızdan elde edilen sonuç ile paralellik arz edecek şekilde Saraç ve arkadaşları (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da cinsiyetin ilişki doyumunu anlamlı şekilde yordamadığı bildirilmiştir. Karadağ (2022) tarafından yapılan çalışmada da çalışmamız ile benzer şekilde kadınlarda ilişki doyumu düzeyi erkeklerden daha yüksek bulunsa da gruplar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı bildirilmiştir. Soğancı (2017) yetişkin bireyler ile yaptığı çalışmasında ise bağlanma stilleri ve romantik ilişkiden elde edilen doyumun cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediğini saptamıştır. Cansever (2022) tarafından yapılan çalışmada ise çalışmamızdan elde edilen sonucun aksine erkeklerde ilişki doyumu düzeyinin kadınlara göre anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır. Sarı (2008) araştırmasında kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre ilişki doyumu puanlarını düşük bulmuştur. Buğa (2009) yapmış olduğu çalışmada kadınlarda ilişki doyumunun erkeklerden daha yüksek olduğunu bildirmiştir. Sakallı Uğur (2003) tarafından yapılan çalışmada da benzer şekilde cinsiyetin ilişki doyumunu etkileyen faktörden birisi olduğu, kadınların ilişki doyumu düzeyinin erkeklerden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Sarı (2008) da benzer şekilde cinsiyetin ilişki doyumunu etkileyen faktörlerden olduğunu bildirmiştir. Romantik ilişkilerde, bağlanma, aşk ve sevgi duyguları önemli bir rol oynamaktadır. Kişinin beklenti ve ihtiyaçlarının karşılanması, ilişkiyle ilgili değerlendirmeleri ve ilişkiden aldığı doyum, ilişkinin temelini oluşturmaktadır

(Hendrick ve Hendrick, 1989). Bu bilgiler ışığında, ilişkiyi değerlendirme şeklinin, sevgi, ilgi ve doyum üzerinde cinsiyetin etkili olduğu ve cinsiyetin bu konuda önemsiz olduğu söylenebilir.

Çalışmamız sonucunda her ne kadar 26-30 yaş arasındaki üniversite öğrencilerinde ilişki doyumu düzeyinin 18-21 ve 22-25 yaş arasındaki öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülse de gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır (Çizelge 5). Çalışmamızdan elde edilen bu sonuç ile benzer şekilde Yavuz (2018) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen bir başka çalışmada da yaş değişkenine bağlı olarak öğrencilerin ilişki doyumu düzeylerinde anlamlı bir farklılaşma olmadığı bildirilmiştir. Çakır (2008) tarafından yapılan çalışmada yaş arttıkça ilişki doyumunun da arttığı bildirilmiştir. Güler (2015) tarafından evli kadınlar üzerinde gerçekleştirilen çalışmada yaş aralığı daha küçük olan katılımcılara kıyasla 45 yaş ve üzerindeki katılımcılarının ilişki doyumlarının anlamlı şekilde düşük olduğu bildirilmiştir. Gleeson ve Fitzgerald (2014) tarafından romantik ilişkilerde yetişkin bağlanma stilleri, çocukluktan itibaren ebeveynlerin algıları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmada yaş faktörüyle ilişki doyumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır. Bu durum bireylerin yaşları ilerledikçe ilişkilerine yönelik beklentilerinin ve değerlendirmelerinin farklı nedenlerden dolayı daha da netleşmişe bileceğiyle açıklanabilir. İlerleyen yaş, bireyin kendi değerlerini ve ihtiyaçlarını daha iyi anlamasına katkı sağlamaktadır.

Çalışmamız sonucunda büyükşehirlerde yaşayan üniversite öğrencilerinden ilişki doyumu düzeyinin şehirlerde yaşayanlara kıyasla anlamlı şekilde yüksek olduğu görülmüştür (Çizelge 6). Literatürde bu sonuçla ilişki herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bununla birlikte şehirlerdeki toplum yapısının büyükşehirlerdeki toplum yapısına göre daha tutucu bir yapıya sahip olmasının, bunun yanı sıra aile yapısının da büyükşehirlere göre daha tutucu yapıda olmasının bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olduğu kanaatindeyiz.

Çalışmamız sonucunda romantik bir ilişkisi olan üniversite öğrencilerinin ilişki doyumu düzeylerinin romantik ilişkisi bulunmayan üniversite öğrencilerine kıyasla anlamlı şekilde yüksek olduğu görülmüştür (Çizelge 7) Çalışmamızdan elde edilen sonuç ile paralellik arz edecek şekilde Saraç ve arkadaşları (2015) tarafından yapılan çalışmada ilişki durumunun ilişki doyumunu anlamlı şekilde

yordadığı bildirilmiştir. Büyüksahin (2006) tarafından yapılan çalışmada da çalışmamızdan elde edilen sonuç ile benzer şekilde ilişki durumunun katılımcıların ilişki doyumlarının anlamlı bir şekilde yordadığı bildirilmiştir. Buğa (2009) da çalışmamız ile paralellik arz edecek şekilde romantik ilişkisi bulunanların ilişki doyumlarının romantik ilişkisi bulunmayanlardan anlamlı şekilde yüksek olduğunu bildirmiştir. Cansever (2022) tarafından yapılan çalışmada romantik ilişki süresi ile ilişki doyumu arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu bildirilmiştir. Benzer şekilde Kılıç (2020) tarafından genç yetişkin bireyler üzerinde gerçekleştirilen çalışma sonucunda da ilişki süresi arttıkça ilişki doyumunun anlamlı şekilde arttığı bildirilmiştir.

Çalışmamız sonucunda şiddete şahitlik edip etmeme durumuna göre ilişki doyumu düzeylerinde anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (Çizelge 9). Büyüktopaç (2019) tarafından yapılan çalışmada şiddete eğilim ile ilişki doyumu arasında negatif yönde ilişki saptanmıştır. Akdur ve Aslan (2017) tarafından gerçekleştirilen çalışmada şiddete tanıklık edenlerde ilişki doyumunun daha düşük olduğu saptanmıştır. Ertürk ve Arıkan (2022) yapmış oldukları çalışmada şiddet ile romantik ilişki doyumu arasında negatif yönde ilişki olduğunu bildirmişlerdir.

Çalışmamız sonucunda şiddete maruz kalıp kalmama durumuna göre ilişki doyumu düzeylerinde anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür (Çizelge 10). Grau (2000) özellikle çocukluk döneminde şiddete şahit olanların yetişkinlik dönemlerinde ilişki doyumu düzeylerinin olumsuz yönde etkileneceğini ifade etmiştir. Godbout ve arkadaşları (2017) tarafından yapılan çalışmada şiddete maruz kalanların ilişki doyumlarının şiddete maruz kalmayanlara kıyasla daha düşük olduğu bildirilmiştir. Katz ve arkadaşları (2002) yapmış oldukları çalışmada flört şiddetine maruz kalanlarda ilişki doyumunun daha düşük olduğunu bildirmişlerdir. Shortt ve arkadaşları (2010) tarafından yapılan çalışmada da çiftler arasında şiddet olayı yaşanmasının ve özellikle kadınların şiddete maruz kalmasının kadınların ilişki doyumlarını negatif yönde etkilediği saptanmıştır. Wojda ve arkadaşları (2022) da benzer şekilde şiddete maruz kalan çiftlerde ilişki doyumunun olumsuz yönde etkilendiği, şiddete maruz kalmayanlara kıyasla ilişki doyumlarının anlamlı şekilde daha düşük olduğunu bildirmişlerdir. Slep ve arkadaşları (2021) tarafından çiftlerin çatışma sırasındaki

öfke dinamikleri: Kişilerarası öfke düzenlemesi, ilişki doyumu ve yakın partner şiddeti üzerine yapılan çalışmada şiddete maruz kalma durumunun ilişki doyumunu negatif yönde etkilediği bildirilmiştir.

B. Flört Şiddeti Tutumuna İlişkin Bulguların Tartışması

Flört şiddeti mağduriyeti ve failliği ile ilişkili risk faktörlerini belirlemeye ve sonuçlarını en aza indirmeyi amaçlayan önleme yöntemleri geliştirmeye yönelik birçok çalışma yapılmıştır. Tespit edilen bazı bireysel faktörler arasında düşük hayal kırıklığı toleransı, dışsallaştırma sorunları ve cinsiyetçilik yer alır ve bunların tümü özellikle flört şiddetinin işlenmesiyle bağlantılıdır (Pazos, Oliva & Gómez, 2014). Ergenlik döneminde alkol kötüye kullanımı ve erken cinsel ilişkiye başlama (12 ila 14 yaş), erkekler arasında flört şiddetini öngörmektedir (Niolon ve ark., 2015).

Flört şiddetiyle ilişkili kişilerarası faktörlerle ilgili olarak, akran ilişkilerindeki saldırganlığın flört şiddeti uygulama ve mağduriyetini pozitif olarak yordadığı bulunmuştur (Ellis ve ark., 2013). Dahası, çocukluk dönemindeki cinsel istismar, hem fiziksel flört şiddeti mağduriyeti hem de psikolojik şiddet failliği ile ilişkilendirilmiştir (Cyr ve ark., 2006).

Flört şiddetiyle ilişkili en tartışmalı sosyodemografik faktörlerden biri, hem faillik hem de mağduriyet oranlarındaki cinsiyet farklılıklarıdır (Muñoz-Rivas ve ark., 2015; Rubio-Garay ve ark., 2015).

Çalışmamız sonucunda katılımcıların en fazla cinsel şiddet, en az ise genel ve fiziksel şiddet yaşadıkları görülmüştür (Çizelge 4). Karatay (2018) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin cinsel şiddet düzeylerinin daha yüksek olduğu bildirilmiştir. Mirzaoglu (2023) üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirdiği çalışmasında öğrencilerin genel şiddet algısı düzeyinin diğerlerine göre daha yüksek olduğunu, bunu cinsel şiddet algısının takip ettiğini bildirmiştir. Yine çalışmamızdan elde edilen sonuçla paralellik arz edecek şekilde Lehrer ve arkadaşları (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada Şili'de ergenler ve genç yetişkinler arasında cinsel şiddet ve flört şiddeti üniversite öğrencilerine yönelik bir anketten elde edilen bulgular gözden geçirilerek değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin

cinsel şiddet algılarının yüksek olduğu bildirilmiştir. Bookwala ve arkadaşları (1992) tarafından flört şiddetinin yordayıcılarını belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada en yaygın flört şiddetinin cinsel şiddet olduğu, bunu fiziksel şiddet ve duygusal şiddetin takip ettiği bildirilmiştir.

Çalışmamız sonucunda erkek üniversite öğrencilerin flört şiddeti tutumu ölçeğinden ve bunun altboyutları olan genel şiddet, fiziksel şiddet, duygusal şiddet, ekonomik şiddet ve cinsel şiddet altboyutlarından kadın üniversite öğrencilerine kıyasla anlamlı şekilde daha yüksek puan elde ettikleri görüldü (Çizelge 4). Flört şiddeti tutum ölçeğinden alınan puanların artması flört şiddetinin desteklenmediğini göstermektedir (Terzioğlu ve ark., 2016). Ayrıca kadınlarda bireysel risk faktörleri (hamile veya çocuk sahibi olmak, akıl hastası olmak ve kanunla başı belada olmak) ile bağlamsal risk faktörleri (sokakta yaşamak veya bakım altında olmak) birleştiğinde, flört şiddeti mağduriyet (%34) ve faillik (%45) oranları genel nüfusa göre daha yüksektir (Joly ve Conolly, 2016). Bununla birlikte, flört şiddeti üzerine yapılan diğer araştırmalar, mağduriyetle ilgili olarak herhangi bir anlamlı cinsiyet farklılığı bulamamıştır (Sebastián ve ark., 2014). Bunun olası bir açıklaması, bu çalışmaların kadınların şiddeti hafife alma eğilimini dikkate almamasıdır (Fernández-Fuertes ve Fuertes, 2010; Pazos ve ark., 2014). Ohnishi ve arkadaşları (2011) tarafından Japonya’da üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen çalışmada kadınların flört şiddeti algılarının erkeklerden daha yüksek olduğu, özellikle de cinsel şiddet ve fiziksel şiddet algılarının erkeklere kıyasla anlamlı şekilde yüksek olduğu bildirilmiştir. Gover ve arkadaşları (2008) tarafından üniversite öğrencilerinde aile içi şiddet ile flört şiddeti arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmada kadın üniversite öğrencilerinde cinsel ve fiziksel şiddet algısının erkek üniversite öğrencilerine kıyasla anlamlı şekilde yüksek olduğu bildirilmiştir.

Araştırmaların çoğu, kadınların yakın partnerleri tarafından şiddetli şiddete maruz kalma riski daha yüksek olduğunu (Hirigoyen, 2005; Shorey ve ark., 2008) ve kız ergenlerin genel olarak şiddete maruz kalma riskinin erkeklere göre daha fazla olduğunu belirtmektedir (Reidy ve ark., 2016; Singh ve ark., 2014). Jennings ve arkadaşları (2017) tarafından yapılan sistematik bir incelemeye göre, flört şiddeti yaygınlık oranı erkeklerde %6 ile %21, kadınlar arasında ise %9 ile %37 arasındadır. Ancak çalışma, faillik ve mağduriyet açısından iki cinsiyet

arasındaki farklılıkları analiz etmemiştir. Chan ve arkadaşları (2008) tarafından erkek ve kadın üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen prevalans çalışmasında kadınlarda flört şiddetine maruz kalma oranının erkeklere kıyasla çok daha yüksek olduğu bildirilmiştir. Diğer uluslararası araştırmalar, hem erkeklerin hem de kadınların %10 ila %25'inin bu tür şiddete maruz kaldığını bildirerek, fiziksel flört şiddeti için benzer yaygınlık oranları bulmuştur (Viejo ve ark., 2016; Wincentak ve ark., 2016). Hem cinsel hem de fiziksel şiddeti ölçen araştırmalar, her 5 ergenden 1'inin (%18-%20) partnerleri tarafından flört şiddetine maruz kaldığını bildirmiştir (Silverman ve ark., 2001). Stonard ve arkadaşlarının (2014) araştırmasına göre, flört ilişkilerinde cinsel şiddet konusunda yapılan 23 çalışmanın incelenmesi sonucunda, kadın katılımcıların %26 ile %33 arasında cinsel şiddete maruz kaldığı görülmüştür. Bu arada erkek katılımcıların ise bu oranın %5 ile %6 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Bu bulgular, cinsel şiddetin kadınlar arasında daha sık deneyimlendiğine işaret etmektedir. Yalnızca cinsel şiddeti ölçen uluslararası araştırmalar, kadınlar arasında yaygınlık oranlarını %9 ile %13 arasında bildirmektedir (Kliem ve ark., 2018; Lau ve ark., 2018). Araştırmalar %30 ile %92 arasında değişen oranlarda farklı sonuçlar bildirirse de genel olarak psikolojik flört şiddeti oranları fiziksel şiddete göre daha yüksektir (Fernández-González ve ark., 2014; Orpinas ve ark., 2013; Ybarra ve ark., 2016). Çalışmamızın aksine Mirzaoğlu (2023) tarafından yapılan çalışmada kadın üniversite öğrencilerinin genel olarak flört şiddeti, genel şiddet, fiziksel şiddet, duygusal şiddet, ekonomik şiddet ve cinsel şiddet algılarının erkek üniversite öğrencilerine kıyasla anlamlı şekilde yüksek olduğu bildirilmiştir. Sünnetçi ve arkadaşları (2016) tarafından yapılan çalışmada da benzer şekilde kadın üniversite öğrencilerinin flört şiddeti algılarının erkek üniversite öğrencilerinden anlamlı şekilde yüksek olduğu bildirilmiştir. Gümüş (2020) benzer bir sonuç bulmuştur. Çalışmaya göre kadınlar şiddetin alt boyutlarına karşı erkeklere göre daha olumsuz tutum geliştirmişlerdir. Şahan (2021), kadınların flört şiddeti tutumlarının erkeklere göre olumsuz olduğu sonucunu bulmuştur. Bir benzer çalışmada Kaplan (2022), üniversitede öğrenim gören kadın öğrencilerinin puanlarını erkek öğrencilerden daha yüksek bulmuştur. Özkan (2022) benzer bir sonuca ulaşmıştır. Bu sonuçlar yapılan çalışmayı destekler niteliktedir. Literatür incelendiğinde flört şiddetinin cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılan araştırmalar da mevcuttur. Altınöz (2021)

alışmasında cinsiyete göre duygusal, fiziksel ve siber flört Şiddetinde anlamlı bir fark bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. Kang ve Lee (2014) tarafından niversite ğrencilerinde flört Şiddeti uygulamalarını yordayan faktörlerin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışma sonucunda erkek niversite ğrencilerinin fiziksel Şiddet, ekonomik Şiddet ve duygusal Şiddet algılarının kadın niversite öğrencilerinden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Flört Şiddeti cinsiyete göre değerlendirildiğinde genel olarak kadınların erkeklere göre flört Şiddetinin alt boyutlarını desteklemeyen bir tutum içerisinde olduğu görülmektedir. Buna göre flört Şiddetini destekleyen ve uygulayan genel olarak erkekler olmaktadır. Bu durumu doğrular nitelikte yapılan bir araştırmaya göre Kılıç ve arkadaşları (2014) Türkiye’de her 100 kadından 97’si eşinden, kardeşinden, babasından, yakınından ve hatta kendi çocuğundan Şiddet görmekte olduğuna vurgu yapmıştır. Bu durumun ataerkil bir anlayışa sahip olmasıyla toplumsal yapının içerisindeki cinsiyet rollerinden kaynaklandığı söylenebilir. Erkekler kadınlara göre daha baskın bir anlayışla büyütülebilmektedir. Erkekler kadınlara göre daha güçlü olmalı anlayışının hakim olduğu bir kültürde büyütülen erkek için Şiddet, karşısındaki bireye üstünlük kurabilmeyi sağlayan bir araç olarak değerlendiriliyor olabilir. Maddi kaynaklara sahip olmanın g simgesi olarak değerlendirildiği ataerkil toplumlarda erkeklerin kadınlara göre daha fazla ekonomik Şiddet uyguladığı sonucuna ulaşılmış olabilir. Bu düşünceyle beraber erkeklerin ruhsal durumları ve benlikleri ile ilgili yaşadıkları sorunlar erkekleri Şiddete yönlendirebilmektedir. Bir çalışmaya göre erkeklerin benlik saygısının azalması ve depresyon düzeyinin artması erkekleri Şiddete yönlendirmekte olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Mermertaş, 2020). Varolan sorunları görmezden gelen bireyler bu eksiklikleri başka yönelimler ile tamamlamaya çalışabilirler. Buna göre duygu ve düşüncelerini sağlıklı biçimde ifade edemeyen bireylerin benlik saygısından kaynaklanan sorunlarını da Şiddet uygulayarak çözmeye çalıştıkları söylenebilir. Yapılan araştırmanın sonucunda ekonomik Şiddet alt boyutunda anlamlı bir farklılık olmasında dünya genelinde yaşanan pandemi sürecinin beraberinde getirmiş olduğu problemlerin etkili olabileceği düşünülmektedir. Pandemiden dolayı işsizlik başta olmak üzere yaşanan ekonomik sıkıntıların araştırmaya katılan bireylerin cevaplarını etkilediği düşünülmektedir. Buradan yola çıkılarak yaşam koşullarının verilen cevaplar üzerinde etkisi olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Çalışmamız sonucunda temel farklılığın 18-21 yaş kategorisinden kaynaklandığı görülmüştür. Bu demografik gruptaki katılımcılar, genel şiddet, fiziksel şiddet, duygusal şiddet, cinsel şiddet ve flört şiddeti tutum ölçeği toplam puanlarında anlamlı şekilde daha yüksek bir ortalama sergilenmiştir (Çizelge 5). Diğer yandan, 22-25 yaş grubundaki katılımcıların ise bu parametrelerde anlamlı şekilde daha düşük puanlar elde ettikleri gözlenilmiştir. Çalışmamız sonucunda yaştaki artışa bağlı olarak flört şiddeti tutumunun anlamlı şekilde azaldığı görülmüştür. Durgun (2022) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen çalışmada yaş ile flört şiddeti arasında negatif yönde ilişki olduğu, ancak bu ilişkinin anlamlı düzeyde olmadığı bildirilmiştir. Smith ve arkadaşları (2003) tarafından ergen ve üniversite çağındaki kadınlar arasında flört şiddeti üzerine yapılan çalışmada flört şiddeti oranının genç yaşlarda daha yaygın olduğu bildirilmiştir. Yaş arttıkça flört şiddetine maruz kalma durumunun düştüğü belirtilmiştir. Duval ve arkadaşları (2020) tarafından üniversite öğrencileri üzerine gerçekleştirilen çalışmaların incelendiği derleme çalışması neticesinde üniversite öğrencilerinde flört şiddetinin risk faktörlerinden birisinin de yaş olduğu, yaştaki artışa bağlı olarak flört şiddetine maruz kalma oranının anlamlı şekilde düştüğü bildirilmiştir. Murray ve arkadaşları (2008) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen bir başka çalışmada da daha küçük yaş grubundaki üniversite öğrencilerinde flört şiddetine maruz kalma sıklığının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Crittenden, Policastro ve Eigenberg'in (2017) araştırmasına göre, yaş ve flört şiddetine karşı tutum arasında bir ilişki tespit edilmiştir. Bu çalışmaya göre, yaşlı erişkinlerin flört şiddetine karşı daha olumsuz bir tutum içinde oldukları ve flört şiddetini daha az destekledikleri sonucuna varılmıştır. Aslan ve arkadaşlarının (2008) hemşirelik öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada, flört şiddeti incelenmiştir. Çalışmada, 24 yaş ve üzeri katılımcıların, 24 yaş altı gruptaki öğrencilere kıyasla daha yüksek düzeyde flört şiddetine maruz kaldıkları ve uyguladıkları sonucuna varılmıştır. Pradubmook-Sherer ve Sherer'in (2011) tarafından yapılan çalışmada, Taylandlı ve İsrailli gençlerin flört şiddetine karşı tutumları karşılaştırılmıştır. Bu çalışmada, psikolojik ve fiziksel şiddete karşı tutum ile yaş arasında anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen, cinsel şiddete karşı tutum ve yaş arasında bir ilişki tespit edilmiştir. Vagerö'nün (2008) Rusya'da gerçekleştirdiği çalışmada da araştırmamızı destekleyen bulgular mevcuttur. Araştırmaya katılan 18-30 yaş aralığındaki erkek

katılımcıların partnerlerine yönelik şiddete karşı tutum puanlarının, 70 yaş üstü katılımcıların tutum puanlarına göre anlamlı derecede yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Başka bir deyişle, yaşlı erişkinlerin genç erişkinlere kıyasla flört şiddetine yönelik tutumları daha olumsuzdur. Merrill, Crouch, Thomsen, Guimond ve Milner'ın (2005) araştırması, 17-29 yaş aralığındaki bireylerin şiddete maruz kalma olasılığının daha yüksek olduğunu ortaya koymuş, ancak 30 yaşından sonra şiddete maruz kalma olasılığının azaldığını ifade etmişlerdi.

Genel şiddet, fiziksel şiddet, duygusal şiddet, cinsel şiddet ve flört şiddeti tutum ölçeği puan ortalamaları açısından şehirde yaşayan katılımcıların puan ortalamalarının büyükşehirde yaşayan katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı şekilde yüksek olduğu bulunmuştur (Çizelge 6). Bu durumda, şehirde yaşayan bireylerin şiddet ve flört şiddetine daha yatkın olabileceği ve daha olumsuz ilişki deneyimleri yaşayabileceği söylenebilir. Araştırmamızda elde edilen bulgularından farklı olarak, İftar'ın (2016) üniversite öğrencilerinin tutum ve davranışlarını araştırdığı çalışmada yaşanan yer ile flört şiddetine yönelik tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Cinal (2018) yaşanan yer ile flört şiddeti arasında anlamlı bir fark bulunmadığı bulgusuna ulaşmıştır. Araştırmamızda elde edilen bu sonuç diğer çalışmaların bulguları ile de benzerlik göstermektedir. Akbulut (2022) üniversite öğrencilerinin yerleşim yeri ile flört şiddeti alt boyutu olan fiziksel şiddet arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yörük-Tepe (2021) yaşamlarının uzun bölümünü şehirde geçirenlerin flört ilişkisinde erkeklerin göstermiş olduğu psikolojik şiddet ile kadınların uyguladığı fiziksel şiddeti büyükşehirdeki bireylere göre daha fazla kabul edici tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. İlknur ve arkadaşları (2014) çalışmasında en uzun yerleşim yerine göre puanların farklılık gösterdiği bulgusuna ulaşmışlardır. Balcı-Akpınar ve arkadaşları (2019) üniversite öğrencilerinin şiddet eğiliminin köyde yaşayanlarda daha fazla olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmanın bulgularına göre yaşanan yer ile flört şiddeti arasında anlamlı bir sonucun bulunmaması gelişen teknoloji ile açıklanabilir. Şiddet; internet, tv programları, oyunlar gibi birçok farklı vasıttan öğrenilebildiği gibi şiddet içerikli eylemlerin karşıtı olan olumlu davranışlar da bu teknolojik gelişmeler sayesinde öğrenilmektedir. Bu araçlar şiddet konusunda bireyin farkındalığını artırabilir. Farkındalığı artan bir

birey ise şiddet içerikli davranışları uygulamayı azaltabilir. Kendisine şiddet uygulandığında daha kolay fark ederek bu duruma müdahale edebilir. Kısaca teknoloji, şiddet konusunda bireyin farkındalığını yükselterek davranışlarını yönetebilmesini sağlayabilir. Buna göre günümüzde köyler de dahil her yerde teknolojik gelişmeler yaygınlaştığı için yerleşim yerine göre flört şiddeti arasında anlamlı bir farklılık görülmemiş olabilir şeklinde yorumlanabilir.

Çalışmamız sonucunda romantik bir ilişkisi olduğunu ifade eden üniversite öğrencilerinin fiziksel şiddet algılarının daha düşük olduğu görülmüştür (Çizelge 7). Bahadır Yılmaz ve Şahin (2022) yapmış oldukları çalışmada romantik ilişkisi olanların flört şiddeti algılarının daha düşük olduğu saptanmıştır. Kaura ve Lohman (2007) tarafından gerçekleştirilen bir başka çalışmada da yine çalışmamızdan elde edilen sonuç ile paralellik arz edecek şekilde romantik ilişkisi bulunanlarda flört şiddeti sıklığının ve algısının romantik ilişkisi olmayanlara göre daha düşük olduğu bildirilmiştir. Charkow ve Nelson (2000) romantik ilişkisi olan çiftlerin birbirlerine bağlılık düzeyleri arttıkça şiddet davranışları sergileme davranışlarının anlamlı şekilde azaldığını bildirmişlerdir. Haselschwerdt ve arkadaşları (2021) genç yetişkin kadınlarda romantik ilişki deneyimlerinin şiddete maruziyet ile ilişkisini incelemişlerdir. Çalışma sonucunda romantik ilişki algısı yüksek olan kadınların flört şiddeti algılarının daha düşük olduğu saptanmıştır.

Çalışmamız sonucunda şiddete şahitlik etmeyen üniversite öğrencilerinde duygusal şiddete karşı olma düzeyinin şiddete şahitlik edenlere kıyasla anlamlı şekilde yüksek olduğu görülmüştür (Çizelge 8). Yine çalışmamız sonucunda şiddet öyküsü bulunmayanlarda da benzer şekilde duygusal şiddete karşı olma düzeyinin şiddet öyküsü olanlara göre anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır (Çizelge 9). Çalışmamızda aynı zamanda şiddet geçmişi bulunmayanlarda fiziksel şiddet, duygusal şiddet ve cinsel şiddet algılarının anlamlı şekilde yüksek olduğu görülmüştür (Çizelge 9). Kim ve arkadaşları (2022) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada ailelerinde veya çevrelerinde şiddete tanıklık eden veya maruz kalan üniversite öğrencilerinin flört şiddeti algılarının daha yüksek olduğunu bildirmişlerdir. Lee ve arkadaşları (2014) erkekler ve kadınlar arasında flört şiddeti uygulamalarının yordayıcıları olarak aile içi şiddete maruz kalma ve bağlanma stilleri üzerine gerçekleştirdikleri çalışmada aile içi şiddete maruz

kalma durumu ile flört şiddeti arasında pozitif yönde ilişki olduğunu bildirmişlerdir. Lichter ve McCloskey (2004) tarafından ebeveyn şiddetine maruz kalan bireylerde flört şiddetine karşı olma düzeyinin ebeveyn şiddetine maruz kalan bireylere göre anlamlı şekilde yüksek olduğu bildirilmiştir. Ibabe ve arkadaşları (2020) tarafından gerçekleştirilen bir başka çalışmada da ebeveynler arası şiddete maruz kalma ve flört şiddeti arasında pozitif yönde ilişki olduğu bildirilmiştir. Demirtaş (2015) tarafından yapılan çalışmada, flört ilişkisi yaşayan üniversite öğrencileri arasında bilişsel, toplumsal ve anneden babaya ve babadan anneye karşı psikolojik saldırganlık ile psikolojik şiddet arasındaki ilişkinin rolü incelenmiştir. Çalışmaya Ankarada çeşitli devlet ve vakıf üniversitelerinde lisans ve lisans üstü eğitim gören ve romantik ilişkisi olan 1015 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın elde edilen bulgulara göre ataerkil inançlar, cinsiyet, cinsiyete dayalı inançlar, psikolojik şiddetin kullanılmasına yol açan faktörlerle pozitif ve anlamlı bir ilişki göstermiştir. Anne-baba şiddetine tanıklık etmenin, Salman (2015) tarafından yapılan çalışmasında flört ilişkisinde saldırgan olmayı yordadığı belirlenmiştir. Almqvist'in (2017) çalışmasına göre, çocuklar anne ve babaları arasındaki şiddete tanıklık ettiklerinde şiddet gören ebeveynin kendisi travmayı tetikleyen bir unsur olduğundan, hem şiddet gösteren hem de şiddet gören ebeveyn, çocuk için TSSB'nin belirtilerinden olan aşırı uyarılma için birer hatırlatıcı olabilmektedir. Bu durumda saldırganla iletişimi olmasa ve şiddet sona ermiş olsa bile çocuk kaçınma davranışı gösterebilmektedir ve çocuğun ileriki ilişkilerinde sevgi, ilgi, onaylanma, şefkat gibi ihtiyaçlarını elde etmek için gereken uygun davranışlarda bulunmasını engelleyerek flört şiddetine maruz kalmasına aracı olabileceği düşünülmektedir.

Ebeveynleri arasındaki çatışma çözme yollarını gözlemleyerek model alan çocuk, eğer bu çatışmalarda bağırma, aşağılama, utandırma, küçümseme, fiziksel şiddet gibi sonuçların ortaya çıktığını görüyorsa, çatışmanın çözülüp çözülmemiş olmasından bağımsız olarak, yetişkin olduğunda kendi ilişkilerinde de flört şiddeti uygulayan veya şiddete boyun eğen taraf olarak rol almaktadır. Sağlıklı ilişki içerisinde bireyin hem kendi ihtiyaçlarını hem karşındaki bireyin ihtiyaçlarını düşünerek çatışma çözmesi sorumluluk gerektirir ve bu zamana kadar öğrendiği çatışma çözme yöntemleri işe yaramıyor olsa da bildiği yol budur. Ailesinde bu sorumluluk anlayışını göremeyen çocuk kendisi de o

davranışı sergileyemez. Dolayısıyla tamamlanmamış işlerin karşılanmamış ihtiyaçların ve utancın etkisinde kalır. Yetişkinlik evresinde yaşanan ilişkilerde ise karşılanmamış ihtiyaçlarını elde etmek için işlevselliği olmayan yollara başvurur (Daş, 2018).

a. İlişki Ölçekleri Anketi Sonuçlarının Tartışması

Çalışmamız sonucunda katılımcıların güvensiz bağlanma düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür (Çizelge 4). Karadeniz (2021) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışma sonucunda öğrencilerin güvenli bağlanma düzeyinin, Abdullayev (2019) ise güvensiz bağlanma düzeyinin daha yüksek olduğunu bildirmişlerdir.

Çalışmamız sonucunda erkek katılımcıların güvenli bağlanma, kadın katılımcıların ise güvensiz bağlanma düzeyinin anlamlı şekilde yüksek olduğu görülmüştür (Çizelge 4). Çalışmamızdan elde edilen sonuçla benzer şekilde Koçak ve Karasu (2016) erkeklerde güvenli bağlanma düzeyinin kadınlara kıyasla daha yüksek olduğunu bildirmişlerdir. Benzer şekilde Koser ve Barut (2020) da erkeklerde güvenli bağlanmanın kadınlara göre daha yüksek olduğunu saptamışlardır. Mahasneh ve arkadaşları (2013) tarafından Ürdün'deki üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen çalışmada erkek üniversite öğrencilerinin kadın üniversite öğrencilerine kıyasla güvenli bağlanma stillerinin anlamlı şekilde daha yüksek olduğu bildirilmiştir. Köser ve Barut (2020) tarafından yapılan çalışmada erkeklerin güvenli bağlanma düzeyinin kadınlara göre, kadınların da korkulu bağlanma düzeyinin erkeklere göre daha yüksek olduğu bildirilmiştir. Koçak ve Karasu (2016) tarafından yapılan çalışmada erkeklerin güvenli bağlanma düzeyinin kadınlardan daha yüksek, kadınların da korkulu bağlanma düzeyinin erkeklerden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Erözkan'ın (2011) araştırması, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha güvenli bağlandığını, kız öğrencilerin ise erkek öğrencilere göre daha fazla korkulu bağlandığını ortaya koymuştur. Bu durumun temel sebebi, ülkemizde kız ve erkek çocuklarının farklı şekilde yetiştirilmesiyle ilişkilendirilmektedir. Toplumumuzda kız çocukları, daha fazla baskıya ve kısıtlamaya maruz kalırken erkek çocukları daha özgür ve rahat bir sosyal çevrede büyütülmektedir.

Çalışmamız sonucunda yaş gruplarına göre bağlanma düzeylerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (Çizelge 5). Gültekin ve Arıcıoğlu (2017) yapmış oldukları çalışma sonucunda yaşça daha büyük olan katılımcılarda güvenli bağlanmanın daha yüksek olduğunu bildirmişlerdir. Söyler (2021) de benzer şekilde yaş ile güvenli bağlanma arasında pozitif yönlü ilişki olduğunu bildirmiştir. Toqeer ve arkadaşları (2021) tarafından yapılan çalışmada yaş arttıkça güvenli bağlanma davranışı sergileme düzeyinde anlamlı bir artış olduğu bildirilmiştir. Söyler (2021) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen çalışmada yaştaki artışa bağlı olarak güvenli bağlanma stili sergileyen üniversite öğrenci sayısının arttığı bildirilmiştir. Gültekin ve Arıcıoğlu (2017) tarafından yapılan çalışmada yaş olarak daha büyük olan üniversite öğrencilerinin güvenli bağlanma düzeyinin daha yüksek olduğu bildirilmiştir. Kaya (2010) tarafından yapılan çalışmada ise yaş gruplarına göre bağlanma stillerinde anlamlı bir farklılaşma olmadığı bildirilmiştir. Saymaz (2003), 22 yaş ve üzeri öğrencilerin güvenli bağlanma stili puan ortalamalarının 21 yaş ve altı öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğunu bildirmiştir. Demir (2003), yaşlı katılımcıların güvenli bağlanma stilinden, korkulu bağlanma stiline göre daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğunu ve korkulu bağlanma ile yaş arasında negatif bir ilişki olduğunu bulmuştur.

b. İlişki Doyumu Ölçeği, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Alt Boyut Toplam Puanları Arasındaki İlişkilerin Tartışılması

Yapılan korelasyon analizi sonucunda güvenli bağlanma puanı ile ilişki doyumu puanı arasında pozitif yönde, düşük düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmüştür (Çizelge 3). Bu durum, güvenli bağlanmanın sağlıklı bir ilişkinin temel bir bileşeni olduğunu ve partnerler arasındaki bağın güçlü olduğunda ilişki doyumunun arttığını desteklemektedir. Bu sonuçlar, güvenli bağlanmanın ilişki doyumu üzerinde doğrudan bir etkisi olduğunu göstermektedir.

Feeney ve Noller(1991) tarafından yapılan bir araştırmada güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin diğer bağlanma stillerine sahip olan bireylerle karşılaştırıldığında daha yüksek ilişki doyumuna sahip olduğu ve kaygılı-kararsız bağlanma stiline sahip bireylerin ise en düşük ilişki doyumuna sahip bireyler olduklarını gözlemlemiştir. Hazan ve Shaver'ın (1987) yapmış oldukları çalışma

güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin romantik ilişkilerinde daha olumlu deneyime sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Güvenli bağlanan bireyler ilişkilerinde daha fazla güven duydukları için partnerlerine daha rahat açılabilirler ve karşılıklı güven temeline dayanan bir ilişki oluşturabilirler. Aynı çalışmada güvensiz bağlanma stilline sahip bireylerin ilişki doyumlarının daha düşük olduğu belirlenmiştir. Soğancı (2017) tarafından yürütülen 200 yetişkin bireyin katıldığı araştırmada, bağlanma stilleri ile ilişki doyumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Stackert ve Bursik (2003) ile Meyers ve Landsberger (2002) tarafından yapılan çalışmalar, güvenli bağlanan bireylerin güvensiz (kaygılı, kaçınan) bağlananlara kıyasla daha yüksek bir ilişki doyumuna sahip olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu çalışmalar da göstermektedir ki, bağlanma stillerinin romantik ilişkilerden alınan doyum üzerinde etkili bir rol oynamaktadır. Beştav'ın(2007) araştırmasında ise güvenli bağlanma ile ilişki doyumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı bulunmuştur ama güvensiz bağlanma stilleri ile ilişki doyumu arasında düşük negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Barry, Seager ve Brown tarafından 2015 yılında Avustralya'da yapılan çalışmada, bağlanmanın ilişki doyumu üzerindeki etkisinin, kaçınan bağlanma puanı kadınlarda erkeklerden daha güçlü bir etkiye sahipken, kaygılı bağlanma için ise kadınlarda daha zayıf bir etkiye sahip olduğu gözlemlenmiştir. Bu durumun nedeni, kadınların duygusal yakınlık derecelerini erkeklerden daha fazla önemsemeleri olabilir. Aynı zamanda kadınlar ilişkilerinde duygularını paylaşımı erkeklerden daha önemli bulmaktadırlar. Erkekler partnerleri tarafından önemsendiğini hissetmeyi daha önemli bulmaktadır.

Bu araştırma sonucuna dayanarak, güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin ilişkilerinde daha fazla memnuniyet, güven, yakınlık, doyum ve karşılıklı anlayış hissi deneyimlediğini söyleyebiliriz. Güvensiz bağlanma stiline sahip bireyler, ilişkilerinde daha düşük bir doyum seviyesine sahip olabilirler. Bu bağlanma stilleri, genellikle duygusal belirsizlik, güvensizlik ve kaygıyı beraberinde getirdiğinden, bireyler ilişkilerinde sürekli bir endişe ve menuniyetsizlik hissi yaşayabilirler.

Kişilerin güvensiz bağlanma stilleri, ilişkilerinde reddedilme ve yalnızlık korkusu yaşadıklarını göstermektedir. Kendilerine olan güvensizlikleri nedeniyle stresli durumlarla başa çıkmakta zorlanır ve kendilerini değersiz ve kaygılı

hissettikleri ifade ederler. Aynı zamanda gelecekleriyle ilgili beklentileri de düşük olduğundan bu sorunlar güvensiz bağlanan kişilerin romantik ilişkilerinde memnuniyetsizlik yaşama olasılıklarını artırabilir. Güvensiz bağlanan kişilerin içsel modelleri, romantik deneyimlerine karşı olumsuz tutumlar geliştirmesine neden olur. Bu olumsuz tutumlar, sağlıklı iletişim biçimlerinin yerine etkisiz iletişim biçimleri benimsemelerine yol açar. Kriz durumlarında veya başarısızlıkla karşılaştıklarında, güvensiz bağlanan bireyler aşırı bağlanma veya kopma şeklinde davranışlar ve duygusal tepkiler seğileyebilirler.

Yetişkinlikte gözlenen bağlanma stilindeki farklılıkların, bireylerin bebeklik döneminde gelişmeye başlayan ve yetişkin yaşamında da etkili olmaya devam eden içsel çalışma modellerindeki farklılıklardan kaynaklandığı varsayılmaktadır. Yetişkinler, bebeklik ve çocukluk döneminde yapılanmaya başlayan çalışma modellerini sürdürse de ve bunlar kişinin hayatı boyunca sabit kalsa da, daha sonraki önemli ilişkilerde yaşanan deneyimler bu mevcut çalışma modellerine dahil edilir (Arıkoğlu, 2003). Saymaz (2003), ebeveynlerinden güvenlik ve destek almayan çocukların bile zihinsel modellerini değiştirebileceğini belirtmiştir. Bu bireyler, yeni ilişkiler ve deneyimler sonucunda olumlu bir kişilik geliştirir ve başkalarını model olarak algılar. Lehnart ve Neyer (2006), yetişkin bağlanma gelişiminin kişilik gelişimi ile büyük ölçüde ilişkili olduğunu ve kişilik gelişiminin çevresel etkilerden bağımsız olarak gerçekleşmediğini bildirmişlerdir. Nitekim Gezer (2001), ebeveynlerin çocuklarıyla ilgilenme kalıplarının, kendi çocukluk bağlanma geçmişlerinin farkında olduklarında değiştiğini açıklamıştır.

Araştırmalar, güvenli bağlanma biçimine sahip olan kişilerin güvensiz bağlanma biçimine sahip olanlara göre şiddete karşı daha olumsuz bir tutuma sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Bu durum, güvenli bağlanmanın flört şiddetine yönelik tutumu doğrudan etkilemediğini göstermektedir. Güvenli bağlanma puanı ile ekonomik şiddet puanı arasında pozitif yönde, düşük düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmüştür. Güvensiz bağlanma puanı ile genel şiddet puanı arasında negatif yönde, düşük düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmüştür. Güvensiz bağlanma puanı ile cinsel şiddet puanı arasında negatif yönde, düşük düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmüştür. Kışlak ve Çavuşoğlu (2006) tarafından yapılan çalışmada ilişki doyumu ile güvenli bağlanma arasında pozitif yönlü ilişki bildirilmiştir. Bulut

(2003) tarafından yapılan çalışmada flört şiddeti ile güvensiz bağlanma arasında negatif yönde ilişki bildirilmiştir. Ayhan (2020) tarafından gerçekleştirilen çalışmada flört şiddeti ve flört şiddetine yönelik tutumun güvenli bağlanma ile ilişkili olduğu bildirilmiştir. Yolcu'nun (2019) araştırması, bu bulguları kısmen destekleyerek, saplantılı bağlanmanın flört şiddetine yönelik olumlu bir tutum segilediğini ifade etmektedir. Farr (2000) araştırmasında, bağlanma biçimlerinin flört şiddetiyle ilişkili olduğu ve güvensiz bağlanma biçimlerine sahip bireylerin şiddet içeren davranışlarda bulunduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda, güvensiz bağlanma biçimlerinin flört şiddetini destekleyici tutumları arttırabileceği öne sürülebilir. Yarkovsky (2016) ve Smagur, Bogat ve Levendosky (2018) gibi araştırmacıların çalışmaları da güvensiz bağlanma biçimlerinin flört şiddeti riskini artırdığını göstermektedir.

Güvenli bağlanma biçimine sahip bireyler, olumlu benlik algısı geliştirme, yakın ilişkiler kurmaktan çekinmemeye, sevgi ve yakınlıklarını gösterme konusunda çekingenlik yaşamama, aynı zamanda karşı tarafın sevgi ve kabulünü kabul etme gibi özelliklere sahiptir. Bu bireyler duygu düzenleme becerilerine diğer bağlanma biçimlerine göre daha gelişmiş olup, iletişim ve başa çıkma becerilerinde de yapıcı bir tutum sergilerler.

Genç yetişkinlik dönemi, bireyin kendi kimliklerini keşfettiği önemli bir süreçtir. Bu süreçte, doyum ve destekleyici bir flört ilişkisi kurmak, bireyin hayatında büyük bir rol oynamaktadır. Ancak ilişki doyumunun yeterli olmadığı ve şiddet içeren ilişkiler, bireyin özgüvenini düşürebilir ve çeşitli duygudurum bozukluklarına yol açabilir. Şiddet gören birey, kendini değersiz, suçlu hissedebilir veya ilişkiden çıkmama hissiyle mücadele edebilir. Ayrıca, bu tür ilişkiler kişinin duygusal ve psikolojik sağlığını olumsuz etkileyebilir. Flört ilişkisindeki partnerlerin bağlanma güvensizliği, ilişkide şiddet ve tacizin olasılığını artırabilir. Ayrıca düşük çatışma çözme becerisine sahip olmaları ve sağlıklı ilişkiler kuramama durumu tehdit, hakaret gibi karşılıklı şiddet ortamı oluşturabilecek durumlara zemin hazırlayabilir. Kaura ve Lohman (2007) tarafından yapılan bir çalışmada, ilişki doyumunun şiddete maruz kalma ve şiddeti kabul etme tutumu üzerinde etkili olduğunu belirtmiştir. Ayrıca düşük ilişki doyumunun çatışmaların artmasını ve bu durumun flört şiddeti açısından

risk faktörü olduğunu savunan çalışmalar da mevcuttur (Stith, Smith, Penn, Ward ve Tritt, 2004).

Çalışmamızda, ilişki doyumu ile flört şiddeti tutumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmaması beklenmeyen bir sonuç olarak öne çıkmıştır. Bu durumun beklenenin aksine olmasının nedenlerinden biri, katılımcıların büyük bir kısmının yüksek eğitim düzeyine sahip olmaları olabilir. Gracia ve Tomás'ın (2014) çalışması, eğitim seviyesinin yükseldikçe kadına yönelik şiddet tutumlarının olumsuzlaştığını göstermektedir. Bu sonuç benzer bir şekilde, Kocaman'ın (2019) çalışmasında da yüksek eğitim düzeyine sahip bireylerin kadına yönelik şiddeti onaylama eğilimlerinin azaldığını ortaya koymuştur. Sakallı Uğurlu ve Ulu'nun (2003) araştırması ise, eğitim düzeyi düşük erkeklerin fiziksel şiddet tutumlarının olumlu olduğunu tespit etmiştir. Araştırmamızın sonuçları, mevcut literatürle uyumlu bir şekilde, üniversite mezunlarının kadına yönelik şiddet tutumlarının daha olumsuz olmasının nedeninin, eğitim düzeyinin artmasıyla birlikte bireylerin farkındalıklarının artması olduğunu düşündürmektedir. Daha yüksek eğitim seviyesine sahip bireylerin flört şiddetini daha az desteklemeleri, karşı cinse daha fazla saygı göstermeleri ve olumsuz duygularını daha sağlıklı bir şekilde ifade edebilmeleri gibi faktörlerle açıklanabilir.

Ancak, bu sonucun sadece eğitim seviyesine bağlı olmadığını ve başka faktörlerin de etkili olabileceğini anlamak önemlidir. Örneğin, katılımcıların sosyoekonomik durumu, kültürel bağlamları ve kişisel deneyimleri gibi faktörler de sonuçları etkileyebilir. Bu nedenle, gelecekteki araştırmaların bu faktörleri daha ayrıntılı bir şekilde incelemesi faydalı olabilir.

Sonuç olarak, bu sonuçlar, eğitim düzeyinin flört ilişkilerindeki tutumları ve davranışları nasıl etkileyebileceğini göstermektedir. Daha fazla çalışma ve analiz, bu ilişkiyi daha iyi anlamamıza ve flört şiddeti tutumlarını azaltma çabalarını daha etkili hale getirmemize yardımcı olabilir.

VI.SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, dünya genelinde herkesi yakından ilgilendiren şiddet olgusunu ele almaktadır. Özellikle son 30 yılda dikkat çeken bir tür olan kişilerarası şiddet, yani flört şiddeti evlilik öncesi ilişkilerde yaşanan şiddet, çalışmanın odak noktasıdır (Jackson, 1999; Makepeace, 1981). Günümüzde insanlar evlenmeden önce uzun süre flört ilişkileri yaşamaktadır (Burke ve ark., 1998). Ayrıca evlilik öncesi ilişkilerin yalnızca yetişkinler arasında gerçekleşmediği, çocukl ergenler ve erişkinler tarafından da deneyimlendiği bilinmektedir. Flört şiddetinin erken yaşlarda görülebileceği ve bu ilişkilerde yaşanan şiddetin evlilik hayatındaki ilişkilere de yansıdığı bilimsel olarak kanıtlanmıştır (Avşar-Baldan ve Akış, 2017; Price ark., 1999). Bu nedenle, flört şiddetinin anlaşılması, toplum olarak bu sosyal sorunla mücadele etmede yardımcı olacaktır.

Araştırmanın genel amacı, genç yetişkinlerde ilişki doyumu ve flört şiddeti tutumu ile bağlanma biçimleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Araştırmamızda, güvenli bağlanma puanı ile ilişki doyumu puanı arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu gösteren sonuçlar elde ettik. Bu bulgular, güvenli bağlanmanın ilişki doyumunu olumlu etkileyebildiğini göstermektedir. Araştırmamızın sonuçları, güvenli bağlanmanın ilişki kalitesinin artırılması ve çiftler arasındaki bağın güçlendirilmesi için önemli bir faktör olduğunu vurgulamaktadır. Bu bulgular, gelecekteki ilişki çalışmaları ve danışmanlık süreçlerinde rehberlik edebilecek değerli bilgiler sunmaktadır.

Öneriler

- a. Araştırma, daha geniş bir örneklem grubuyla tekrarlanarak daha ayrıntılı sonuç elde edilebilir.
- b. Yapılan araştırmaya katılan katılımcıların %84,8'i üniversite mezunudur. Eğitim durumuna göre değişkenlerin sağlıklı

incelenebilmesi için yapılacak araştırmalarda demografik değişkenlerin dengeli dağılması sağlanabilir.

- c. Bu alışma, genç yetişkin bireylerle yapılmış olup, katılımcıları 18-30 yaş aralığından seçilmiştir. Benzer bir çalışma farklı yaş gruplarındaki bireylerle de gerçekleştirilebilir.
- d. Bu araştırmada veri toplama süreci için anket yöntemi tercih edilmiştir. Ancak, alternatif olarak nitel yöntemler de kullanılabilir ve araştırma gençlerle birebir görüşmeler yapılarak gerçekleştirilebilir.

VII. KAYNAKÇA

KİTAPLAR

AINSWORTH, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E. ve Wall, S. (1978). **Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation**. New Jersey: Hillsdale.

AINSWORTH, M. S. (1989). **Attachments Beyond Infancy**. American Psychologist, 44(4), 709-716.

BANDURA, A. (1971). **Social learning theory**. New York: General Learning Press.

BOWLBY, J. (1969). **Attachment and Loss: Vol. 1. Attachment**. New York: Basic Books.

BOWLBY, J. (1972). **Attachment: Attachment and loss. vol: 1**. New York: Penguin Books

BOWLBY, J. (1988). **A Secure Base; Parent-Child Attachment and Healthy Human Development**, New York: Basic Books.

COŞKUN, H., ÖZABACI, N.Ş.(Ed.). (2013) **Psikolojiye giriş**. Lisans: İstanbul.

DAŞ, C. (2018). **Ezbere İlişkilere Ezber Bozan Çözümler**. Altınordu Yayınları: Ankara, 1. basım.

DEMİR, G., BİÇER, S., ŞAHİN, F., BULUCU, G. D., AYMELEK ÇAKIL, N., CERİT, B. (2014). **Bir üniversitenin birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrencilerin flört şiddetine maruz kalma durumları ve flört şiddeti konusunda verilen eğitimin bilgi düzeylerine etkisi**. 17. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Kitapçığı: 1418-1419.

ERİKSON, E. H. (1968). **Identity: youth and crisis**. New York: Norton

FRANKL, V.E. (2014). **İnsanın Anlam Arayışı**, (Çev. Budak, S.). Okyanus Yayıncılık: İstanbul.

KARASAR, N. (2012). **Bilimsel araştırma yöntemleri** (s. 77-86). Ankara: Nobel Yayıncılık.

SOLMUŞ, T. (2011). **Çift, Evlilik ve Aile Terapisi**. Doruk yayıncılık: İstanbul

YAVUZER, H. (2015). **Çocuk ve suç**. (16.Basım). İstanbul: Remzi Yayınevi.

DERGİLER

AKDUR, S., & ASLAN, B. (2017). Duygusal zeka ile ilişki doyumu arasında duygu düzenleme gücü ve romantik kıskançlığın aracı rolü. **Nesne Psikoloji Dergisi (NPD)**, 5(9), 71-88.

AKHTAR, Z. (2012). The effect of parenting style of parents on the attachment styles of undergraduate students. **Language in India**, 12(1), 555-566.

AKIŞ, N. BALDAN, G.A. (2017). Flört şiddeti. **Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi** 43 (1) 41- 44

ARNETT, J. J. (1994). Are collegestudentsadults? Their conceptions of the transition to adulthood, **Journal of Adult Development**, 1, 154-168.

ARNETT, J. J. (1998). Learning to stand alone: The contemporary American transition to adulthood in cultural and historical context, **Human Development**, 6, 295-315.

ARNETT, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties, **American Psychologist**, 55, 469-480.

ATAK, H. VE ÇOK, F. (2010). İnsan Yaşamında Yeni Bir Dönem: Beliren Yetişkinlik, **Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi**, 17(1), 39-50.

ATAK, H. VE TASTAN. N. (2012). Romantik ilişkiler ve aşk. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar,**Current Approaches in Psychiatry**. 4(4), 520-546.

AVŞAR-BALDAN, G. VE AKIŞ, N. (2017). Flört şiddeti. **Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi**, 43, 41-44.

AYRANCI, Ü., GÜNAY, Y. VE ÜNLÜOĞLU, I. (2002). Hamilelikte aile içi şiddet: birinci basamak sağlık kurumuna başvuran kadınlar arasında bir araştırma. **Anadolu Psikiyatri Dergisi**, 3, 75-87.

- BAHADİR-YILMAZ, E., & ŞAHİN, E. (2022). The effects of irrational romantic relationship beliefs and experiences in close relationships on dating violence of nursing and midwifery students. **Perspectives in psychiatric care**, 58(4), 1232-1238.
- BALCI AKPINAR, R., KÜÇÜKOĞLU, S., EJDER APAY, S., KARACA, N. & BALCI, A. (2019). Üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı örselenme yaşantıları, toplumsal cinsiyet algıları, şiddet eğilimleri ve şiddetle karşılaşma durumları. **Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi** , (62) , 409-430
- BALDAN, G. VE AVŞAR, N. (2017). Flört Şiddeti. **Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi**, 41-44.
- BARTHOLOMEW, K. VE HOROWITZ, L.M (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. **Journal of Personality and Social Psychology**, 61 (2), 226–244.
- BARTHOLOMEW, K., VE SHAVER, P. R. (1998). Methods Of Assessing Adult Attachment. **Attachment Theory and Close Relationships**, 1998,31.
- BATIGÜN, A. D. VE BÜYÜKŞAHİN, A. (2008). Aleksitimi: Psikolojik belirtiler ve bağlanma stilleri. **Klinik Psikiyatri Dergisi**, 11(3), 105-114.
- BAXTER, L. A. (1984). Trajectories of relationship disengagement. **Journal of Social and Personal Relationships**, 1(1), 29-48.
- BECKER, K. D., STUEWIG, J., & MCCLOSKEY, L. A. (2010). Traumatic stress symptoms of women exposed to different forms of childhood victimization and intimate partner violence. **Journal of Interpersonal Violence**, 25(9), 1699-1715.
- BELL, K. VE NAUGLE, A. E. (2008). Intimate partner violence theoretical considerations: Moving towards a contextual framework. **Clinical psychology review**, 28(7), 1096-1107
- BOOKWALA, J., FRIEZE, I. H., SMİTH, C., & RYAN, K. (1992). Predictors of dating violence: A multivariate analysis. **Violence and victims**, 7(4), 297.

- BOOTH-LAFORCE, C., OH, W., KIM, A. H., RUBIN, K. H., ROSE-KRASNOR, L. VE BURGESS, K. (2006). Attachment self-worth. and peer-group functioning in middle childhood. **Attachment and Human Development**, 8(4),309-325.
- BOWLBY, J. (1973). Attachment and Loss: Volume II: Separation, Anxiety and Anger. **In Attachment and Loss: Volume II: Separation, Anxiety and Anger** (pp. 1-429). London: The Hogarth Press and The Institute Of Psycho-analysis.
- BOWLBY, J. (1980). Attachment and Loss: Volume III: Loss, Sadness and Depression. **In Attachment and Loss: Volume III: Loss, Sadness and Depression** (pp. 1-462). London: The Hogarth Press and The Institute Of Psycho-analysis.
- BOWLBY, J. (1992). The making and breaking of affectional bonds: I. Aetiology and psychopathology in the light of attachment theory. **The British Journal of Psychiatry**, 130(3), 201-210.
- BRENNAN, K. A. VE SHAVER, P. R. (1995). Dimensions of Adult Attachment, Affect Regulation, and Romantic Relationship Functioning. **Personality and Social Psychology Bulletin**, 21(3), 267–283.
- BRETHERTON, I. (1992). The Origins Of Attachment Theory: John Bowlby and Mary Ainsworth. **Developmental psychology**, 28(5), 759-775.
- BULUT, M., ASLAN, R. VE ARSLANTAŞ, H. (2020). Kabul Edilmemesi Gereken Toplumsal Bir Gerçek: **Yakın Partner Şiddeti. Sakarya Tıp Dergisi**, 10(2), 334-347.
- BÜYÜKŞAHİN, A. VE HOVARDAOĞLU, S. (2007). Yatırım Modelinin Bazı İlişkisel Değişkenler Yönünden İncelenmesi. **Türk Psikoloji Dergisi**, 22(59), 69-86.
- CAMADAN, F., KARATAŞ Z. VE BOZALI S. (2017). Aile içinde yaşanan anlaşmazlıklar: Ebeveynlerin ve çocukların görüşleri. **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, 16(64), 1510-1530.
- CAVANAGH, S.E (2008). Aile yapısı tarihi ve ergen uyumu. **Aile Sorunları Dergisi**, 29 (7), 944– 980.

- CHAN, K. L., STRAUS, M. A., BROWNRIDGE, D. A., TIWARI, A., & LEUNG, W. C. (2008). Prevalence of dating partner violence and suicidal ideation among male and female university students worldwide. **Journal of midwifery & women's health**, 53(6), 529-537.
- CHARKOW, W. B., & NELSON, E. S. (2000). Relationship dependency, dating violence, and scripts of female college students. **Journal of College Counseling**, 3(1), 17-28.
- CHOI, H. J. (2016). A Three-Step Latent Class Analysis to Identify How Different Patterns of Teen Dating Violence and Psychosocial Factors Influence Mental Health, **Journal of Youth and Adolescence**, 46(4), 854–866
- CHOPIK, WILLIAM J.; EDELSTEIN, ROBIN S.; FRALEY, R. CHRIS (2013). From the Cradle to The Grave: Age Differences in Attachment From Early Adulthood to Old Age. **Journal of Personality**, 81(2), 171–183.
- CLEVELAND, H. H., HERRERA, V. M., & STUEWIG, J. (2003). Abusive males and abused females in adolescent relationships: Risk factor similarity and dissimilarity and the role of relationship seriousness. **Journal of Family Violence**, 18(6), 325-339.
- COLLINS, N. L. VE FEENEY, B. C. (2004). Working Models of Attachment Shape Perceptions of Social Support: Evidence from Experimental and Observational Studies. **Journal of Personality and Social Psychology**, 87(3), 363-383.
- COLLINS, N. L., VE READ, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. **Journal of Personality and Social Psychology**, 58(4), 644–663.
- COLLINS, W.A. (2003). More and myth: the developmental significance of romantic relationships during adolescence. **Journal of Research on Adolescence**, 13(1), 1-24.
- COOK, W. L. (2000). Understanding attachment security in family context. **Journal of Personality and Social Psychology**, 7(2), 285-294.

- CURUN, F. VE ÇAPKIN, M. (2014). Romantik kıskançlığın bağlanma stilleri, benlik saygısı. kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması. **Psikoloji Çalışmaları**, 34(1), 1-22.
- ÇAKIR, Ö., HARCAR, T., SÜRVEGİL, O. VE BUDAK, G. (2008). Kadına yönelik şiddet ve Türkiye’de kadına yönelik şiddetin durumu. **Toplum ve Demokrasi Dergisi**, 2(4), 51-70.
- ÇIRAKOĞLU, O. C., VE TEZER, E. (2010). Kontrol odağı ve eleştirel düşünmenin üniversite öğrencilerinin ilişki doyumsuzluklarına verdikleri tepkiler üzerindeki yordayıcı rolü. **Türk Psikoloji Yazıları**, 13(26), 29–41.
- DAINTON, M. , STAFFORD, L. , VE CANARY, D. J. (1994). Maintenance Strategies and Physical Affection as Predictors of Love, Liking, and Satisfaction in Marriage. **Communication Reports**, 7(2), 88-98.
- DEMİREL, G. VE BIÇER, S. (2017). Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalma durumları ve etkileyen faktörler. **Journal of Turkish Studies**, 12(13), 171-188.
- DEMİREL, G., KAYA, N., PİNAR, Ş. E., DEĞERLİ, B. VE GÖKMEN, E. (2019). Üniversite öğrencilerinin kadına ilişkin namusa, şiddete ve cinsiyetçiliğe yönelik tutumları. **Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi**, 6(3), 479-490.
- DEMİR, S., (2003). The Association between the Attachment Styles and Suicide Behavior in a Sample University Student. Unpublished Master’s Thesis. Adnan Menderes University, The Institute of Medical Sciences, **Department of Psycology**, Aydın, pp. 27–28.
- DEMULDER, E. K., DENHAM, S., SCHMIDT, M. VE MITCHELL, J. (2000). Q-sort assessment of attachment security during the preschool years: Links from home to school. **Developmental Psychology**, 36(2), 274-282.
- DOUMAS, D.M., PEARSON, L.C., ELGIN, E.J., MCKINLEY, L.L. (2008). Adult connection as a risk factor for intimate partner violence: The

‘Mis-Pairing’ of partners attachment styles. **Interpersonal Violence**, (23),5, 616-634

DURSUN, Y. (2021). Suça sürüklenen çocukların bağlanma stilleri ve aile aidiyetleri. **Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi**, 2(01),1- 29.

DUSCHINSKY, R. (2015). The Emergence Of The Disorganized/Disoriented (D) Attachment Classification, 1979–1982. **History of Psychology**, 18(1), 32-46.

DUVAL, A., LANNING, B. A., & PATTERSON, M. S. (2020). A systematic review of dating violence risk factors among undergraduate college students. **Trauma, Violence, & Abuse**, 21(3), 567-585.

ERÖZKAN, A. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Karar Stratejileri. **International Journal Of Eurasia Social Sciences**, 2011 (3), 60-74.

ERTÜRK, Y. VE ARIKAN, S. (2022). Romantik ilişkilerde ilişki istikrarı: sınır kişilik örgütlenmesinde erken dönem uyumsuz şemalar, ilişkilerde manipülasyon ve flört şiddeti bağlamında incelenmesi. **Journal of Social and Humanities Sciences Research**, 9(87),1776-1791.

ERZEN, E. (2016). Üç boyutlu bağlanma stilleri ölçeği. **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 17(3), 1-21.

EXNER-CORTENS D. ECKENRODE J. & ROTHMAN, E. (2013). Longitudinal associations between teen dating violence victimization and adverse health outcomes. **Pediatrics**, 131, 71-8.

FEENEY, J. A., & NOLLER, P. (1990). Attachment style as a predictor of adult romantic relationships. **Journal of Personality and Social Psychology**, 58(2), 281–291.

FEENEY, J. A., & NOLLER, P. (1991). Attachment style and verbal descriptions of romantic partners. **Journal of Social and Personal Relationships**, 8(2), 187-215.

- FEENEY, J. A., & NOLLER, P. (1992). Attachment style and romantic love: Relationship dissolution. **Australian Journal of Psychology**, 44(2), 69-74.
- FELDMAN, S. S. VE GOWEN, L. K. (1998). Conflict negotiation tactics in romantic relationships in high school students. **Journal of Youth and Adolescence**, 27, 691-717.
- FERNÁNDEZ-FUERTES, A. A. & FUERTES, A. (2010). Physical and psychological aggression in dating relationships of Spanish adolescents: Motives and consequences. **Child Abuse & Neglect**, 34, 183–191.
- FERNÁNDEZ-GONZÁLEZ, L., O'LEARY, K. D. & MUÑOZ-RÍVAS, M. J. (2014). Age-Related Changes in Dating Aggression in Spanish High School Students. **Journal of Interpersonal Violence**, 29, 1132–1152.
- FIDAN, F. VE YEŞİL, Y. (2018). Nedenleri ve Sonuçları İtibariyle Flört Şiddeti. **Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi**, 4(1), 16-24.
- FLETCHER, G. J., SİMPSON, J. A., & THOMAS, G. (2000). Ideals, perceptions, and evaluations in early relationship development. **Journal of personality and social psychology**, 79(6), 933.
- FOLLINGSTAD, D., RUTLEDGE, L., POLEK, D.& MCNEILL-HAWKINS, K. (1988). Factors Associated With Patterns of Dating Violence Toward College, **Women. Journal of Family Violence**, 3, 169-182.
- FOSHEE V., K. BAUMAN, F. LİNDER, J. RİCE & R. WİLCHER (2007) “Typologies of Adolescent Dating Violence Identifying Typologies of Adolescent Dating Violence Perpetration”. **Journal of Interpersonal Violence** 22/5, 498-519.
- GLEESON, G., & FİTZGERALD, A. (2014). Exploring the association between adult attachment styles in romantic relationships, perceptions of parents from childhood and relationship satisfaction. **Health**, 2014.
- GODBOUT, N., DUTTON, D., LUSSIER, Y., SABOURIN, S. (2009). Early exposure to violence, domestic violence, attachment representations

- and marital adjustment. **Journal of International Association for Relationship Research**, (16)3, 365-384.
- GOVER, A. R., KAUKINEN, C., & FOX, K. A. (2008). The relationship between violence in the family of origin and dating violence among college students. **Journal of interpersonal violence**, 23(12), 1667-1693.
- GRIFFIN, D. W. VE BARTHOLOMEW, K. (1994). Models of The Self and Other: Fundamental Dimensions Underlying Measures of Adult Attachment. **Journal of Personality and Social Psychology**, 67(3), 430-445.
- GÜLEÇ, H., TOPALOĞLU, M., ÜNSAL, D., ALTINBAŞ, M. (2012). Bir kısır döngü olarak şiddet. **Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar** 4(1), 112-137.
- GÜLTEKİN, F., & ARICIOĞLU, A. (2017). Üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ve sosyal bağlılık ilişkisi. **Sakarya University Journal of Education**, 7(2), 373-384.
- GÜNERİ YÖYEN, E. (2017). Şiddet türleri ve kişilik özellikleri. **Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi**, 1(1), 35-50.
- GÜNEŞ, F. (2017). Feminist Kuramda Ataerki Tartışmaları Üzerine Eleştirel Bir İnceleme. **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 27(2), 245-256.
- HAMAMCI, Z. VE ESEN-ÇOBAN, A. (2010). Dysfunctional relationship beliefs of late adolescence in adjustment to university. **Procedia Social and Behavioral Sciences**, 2, 300–304
- HASELSCHWERDT, M. L., CARLSON, C. E., & HLAVATY, K. (2021). The romantic relationship experiences of young adult women exposed to domestic violence. **Journal of Interpersonal Violence**, 36(7-8), 3065-3092.
- HASKAN AVCI, Ö. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Öncesi İlişkilerde Problem Yaşadıkları ve Eğitim Almak İstedikleri Konular. **Ege Eğitim Dergisi**. 15 (1), 279-299.

- HAZAN C. VE SHAVER P. R. (2000). Bağlanma: Yakın İlişkilerle İlgili Araştırmalar İçin Bir Çerçeve. (A. Dönmez, Çeviri). **Türk Psikoloji Bülteni**, 6(16-17), 29-50.
- HAZAN, C. VE SHAVER, P. R. (1987). Romantic Love Conceptualized as An Attachment Process. **Journal of Personality and Social Psychology**, 52(3), 511-524.
- HAZAN, C., & SHAVER, P. R. (1990). Love and work: An attachment-theoretical perspective. **Journal of Personality and social Psychology**, 59(2), 270.
- HENDRICK, C., & HENDRICK, S. S. (1989). Research on love: Does it measure up? **Journal of Personality and Social Psychology**, 56(5), 784–794.
- HENDRICK, S. S., HENDRICK, C., VE ADLER, N. L. (1988). Romantic Relationships: Love, Satisfaction, and Staying Together. **Journal of Personality and Social Psychology**, 54(6), 980–988.
- HENDRICK, S. S., & HENDRICK, C. (2006). Measuring respect in close relationships. **Journal of Social and Personal Relationships**, 23(6), 881-899.
- HOLMES, J. G. (2000). Social relationships: The nature and function of relational schemas. **European Journal of Social Psychology**, 30(4), 447-495.
- HOTALING, G. T. VE SUGARMAN, D. B. (1986). An analysis of risk markers in husband to wife violence: The current state of knowledge. **Violence and victims**, 101-124.
- HÜROĞLU, G., KAHRAMAN, A. VE BAYKAL, A. A. (2021). Ayrılığın ardından ortaya çıkan ölümcül şiddet. **Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakóltesi Sosyal Bilimler Dergisi**. 45(1), 183-196.
- IBABE, I., ARNOSO, A., & ELGORRIAGA, E. (2020). Child-to-parent violence as an intervening cvariable in the relationship between inter-parental violence exposure and dating violence. **International journal of environmental research and public health**, 17(5), 1514.

- İLGAR, M. Z. (2018). Şiddet eğiliminde bağlanmanın rolü. **Biruni Sağlık ve Eğitim Bilimleri Dergisi**, 26(3), 176-186.
- İLKNUR, A. A., ÖZGE, O., DÜRDANE, Y., & DİLEK, Ç. E. (2014). University Students' Problem-Solving Behaviors and Exposure to Dating Abuse in Their Romantic Relationship. **Progress in Health Sciences**, 4(2), 123.
- İNCECİK Y, KURDAK H, ÖZCAN S, AKPINAR E, SAATÇI E, BOZDEMİR N. (2009). Eş Şiddeti ve Aile Hekimliği. **Turkish Journal of Medicine and Primary Care**, 3(1), 1-8.
- JACKSON, S. M. (1999). Issues in the dating violence research: A review of the literature. **Aggression and Violent Behavior**, 4, 233-247.
- JENNINGS, W. G., OKEEM, C., PÍQUERO, A. R., SELLERS, C. S., THEOBALD, D. & FARRINGTON, D. P. (2017). Dating and intimate partner violence among young persons aged 15–30: Evidence from a systematic re-view. **Aggression and violent behavior**, 33, 107-125.
- JOLY, L. E. & CONNOLLY, J. (2016). Dating violence among high-risk young women: a systematic review using quantitative and qualitative methods. **Behavioral Sciences**, 6(1), 7.
- KALMUSS, D. (1984). The intergenerational transmission of marital aggression. **Journal of marriage and the family**, 11-19.
- KANG, H., & LEE, E. (2014). Predictive factors for perpetrations of dating violence in university students. **Journal of Korean Academy of Psychiatric and Mental Health Nursing**, 23(4), 288-298.
- KARAKUŞ, Ö. (2012). Ergenlerde bağlanma stilleri ve yalnızlık arasındaki ilişki. **Toplum ve Sosyal Hizmet**, 23(2), 33-46.
- KARATAY, G. D. G. (2018). Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine ilişkin tutum ve davranışları. **Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi**, 27(1), 62-71.
- KARSLI, N. (2016). “Psiko-Sosyal Açıdan Şiddet ve Çözüm Yolları”. **Din Bilimleri Akademik Araştırmalar Dergisi** 16(3):63-89.

- KATZ, J., KUFFEL, S. W., & COBLENTZ, A. (2002). Are there gender differences in sustaining dating violence? An examination of frequency, severity, and relationship satisfaction. **Journal of Family Violence**, 17, 247-271.
- KAURA, S. A., & LOHMAN, B. J. (2007). Dating violence victimization, relationship satisfaction, mental health problems, and acceptability of violence: A comparison of men and women. **Journal of family Violence**, 22, 367-381.
- KAURA, S. A., & LOHMAN, B. J. (2007). Dating violence victimization, relationship satisfaction, mental health problems, and acceptability of violence: A comparison of men and women. **Journal of Family Violence**, 22(6), 367-381.
- KAYA, N. (2010). Attachment styles of nursing students: A cross-sectional and a longitudinal study. **Nurse Education Today**, 30(7), 666-673.
- KENNEY, C. T., & MCLANAHAN, S. (2006). Why are cohabiting relationships more violent than marriages? **Demography**, 43(1), 127-140.
- KESKİN, G. VE ÇAM, O. (2007). Bağlanma süreci: Ruh sağlığı açısından literatürün gözden geçirilmesi. **Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi**, 23(2), 145-158.
- KILIÇ, B., KORKMAZ, M., ARAS, G., YÜCEL, A., GÜMÜŞDAĞ, H. VE KARTAL, A. (2014). Fiziksel Şiddet Gören Kadınlarda Ortopedik Travmalar ve Şiddete Uğrayan Kadınların Şiddet Algısının Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kavramı Açısından Uygulamalı Bir Örneği. **Akademik Bakış Dergisi**. 41.
- KILINÇER, A. S., TUZGÖL DOST, M. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Algıladıkları İstismar. **Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**, 5 (42): 160-172
- KIRKPATRICK, L. A., VE DAVIS, K. E. (1994). Attachment Style, Gender and Relationship Stability: A Longitudinal Analysis. **Journal of Personality and Social Psychology**, 66, 502-512.

- KIŞLAK, Ş. T., & ÇAVUŞOĞLU, P. Ş. (2006). Evlilik uyumu, bağlanma biçimleri, yüklemeler ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler. **Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi**, 9(9), 61-68.
- KİM, J., MACY, R. J., & WRETMAN, C. J. (2022). The effect of early exposure to violence on acceptance of violence and dating violence perpetration in university students: the moderating role of pro-violence messages. **Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma**, 31(5), 609-627.
- KLIEM, S., BAİER, D. & BERGMANN, M. C. (2018). Prevalence of Teen Dating Violence in Romantic Relationships Among Teenagers: Results of a Representative Survey in Lower Saxony. **Kindheit Und Entwicklung**, 27, 110-125.
- KNOBLOCH, L. K., SOLOMON, D. H. VE CRUZ, M. G. (2001). The role of relationship development and attachment in the experience of romantic jealousy. **Personal Relationships**, 8(2), 205-224.
- KOÇAK, R., & KARASU, H. (2016). Ergenlerde Özerkliğin Yordayıcısı Olarak Bağlanma Stilleri ve Proaktif Kişilik Yapılarının İncelenmesi. **Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi**, 6(1): 195-236
- KOSER, İ. E., & BARUT, Y. (2020) . Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri, Problem Çözme Becerileri Ve Bağlanma Stilleri İlişkisi. **OPUS–Uluslar arası Toplum Araştırmaları Dergisi**, 15(23): 1765-1789
- KUYUMCU, B. (2011). Evli kişilerde gestalt temas biçimleri ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. **Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 3(5), 57-70.
- LAFONTAINE M.F., AZZI, S., BELL-LEE, B., DIXON-LUINENBURG, T., GUERIN-MARION, C., BÜROSU, J.F. (2021). Romantic perfectionism and perceived conflict mediate the link between insecure romantic attachment and intimate partner violence in undergraduate students. **Journal of Domestic Violence** 36, 195-204.

- LAU, M., NGUYEN, S. & MARKHAM, C. (2018). Sexual Dating Violence among Asian American Adolescents. **Journal of Adolescent Health**, 62, S60.
- LAVOIE, F., HEBERT, M., TREMBLAY, R., VITARO, F., VEZINA, L. VE MCDUFF, P. (2002). History of family dysfunction and perpetration of dating violence by adolescent boys: A longitudinal study. **Journal of adolescent health**, 375-383.
- LEE, J. A. (1988). Love-styles. **The psychology of love** (ss.38-67). New Haven: Yale University Press.
- LEE, M., REESE-WEBER, M., & KAHN, J. H. (2014). Exposure to family violence and attachment styles as predictors of dating violence perpetration among men and women: A mediational model. **Journal of interpersonal violence**, 29(1), 20-43.
- LEHNART, J., & NEYER, F. J. (2006). Should I stay or should I go? Attachment and personality in stable and instable romantic relationships. **European Journal of Personality: Published for the European Association of Personality Psychology**, 20(6), 475-495.
- LEHRER, J. A., LEHRER, E. L., & KOSS, M. P. (2013). Sexual and dating violence among adolescents and young adults in Chile: a review of findings from a survey of university students. **Culture, health & sexuality**, 15(1), 1-14.
- LEVY, M. B., & DAVIS, K. E. (1988). Lovestyles and attachment styles compared: Their relations to each other and to various relationship characteristics. **Journal of social and Personal Relationships**, 5(4), 439-471.
- LEWIS, S. F. VE FREMOUW, W. (2001). Dating violence: A critical review of the literature. **Clinical Psychology Review**, 21, 105–127.
- LICHTER, E. L., & MCCLOSKEY, L. A. (2004). The effects of childhood exposure to marital violence on adolescent gender-role beliefs and dating violence. **Psychology of Women Quarterly**, 28(4), 344-357.

- LOTFİ, S., ÖZKAN, A. O., BABACAN, M. VE AKDUMAN, Ö. (2022). Sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının ve flört şiddeti tutumlarının çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi. **Toplum ve Sosyal Hizmet**, 33(2), 463-482.
- MAHASNEH, A. M., AL-ZOUBİ, Z. H., BATAYENH, O. T., & JAWARNEH, M. S. (2013). The relationship between parenting styles and adult attachment styles from Jordan university students. **International Journal of Asian Social Science**, 3(6), 1431-1441.
- MAKEPEACE, J. M. (1981). Courtship Violence among College Students. **Family Relations**, 30, 97- 102.
- MASON, M. J., CAMPBELL, L., ZAHARAKIS, N., FOSTER, R., RICHARDS, S. (2014). Levels of teen dating violence and substance use in an urban emergency department. **Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics**, 35(9), 576-581.
- MAVILI, A., KESEN, N.F., DAŞBAŞ, S. (2014). Aile aidiyeti ölçeği: bir ölçek geliştirme çalışması, **Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi**, (83),29-45.
- MCCLOSKEY, L. A. (1996). Socioeconomic and coercive power within the family. **Gender and Society**. 10(4), 449-463.
- MIKULINCER, M., SHAVER, P. R., & PEREG, D. (2003). Attachment Theory and Affect Regulation: The Dynamics, Development, and Cognitive Consequences of Attachment-Related Strategies. **Motivation and Emotion**, 27(2), 77-102.
- MORSÜNBÜL, Ü. VE ÇOK, F. (2011). Bağlanma ve İlişkili Değişkenler Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar. **Current Approaches in Psychiatry** 2011; 3(3):553- 570. Ankara
- MOSS, B. F. VE SCHWEBEL, A. I. (1993). Defi ning intimacy in romantic relationships. **Family Relations**, 42(1), 31-37.
- MURPHY, C. M., VE O'LEARY, K. D. (1989). Psychological aggression predicts physical aggression in early marriage. **Journal of Consulting and Clinical Psychology**, 57, 579-582.

- MURRAY, C. E., WESTER, K. L., & PALADİNO, D. A. (2008). Dating violence and self-injury among undergraduate college students: Attitudes and experiences. **Journal of College Counseling**, 11(1), 42-57.
- NAKASH-EISIKOVITS, O., DUTRA, L. VE WESTEN, D. (2002), Relationship between attachment patterns and personality pathology in adolescents. **Journal of the American Academy of Child ve Adolescent Psychiatry**, 41(9), 1111-1123.
- O'KEEFE M (2005) Teen dating violence: A review of risk factors and prevention efforts. **National Electronic Network on Violence Against Women**, April 2005:1-13.
- OHNİSHİ, M., NAKAO, R., SHİBAYAMA, S., MATSUYAMA, Y., OİSHİ, K., & MİYAHARA, H. (2011). Knowledge, experience, and potential risks of dating violence among Japanese university students: a cross-sectional study. **BMC public health**, 11(1), 1-8.
- O'KEEFE, M. (1998). Factors mediating the link between witnessing interparental violence and dating violence. **Journal of Family Violence**, 13(1), 39-57
- ORPİNAS, P., HSİEH, H.-L., SONG, X., HOLLAND, K. & NAHAPETYAN, L. (2013). Trajectories of Physical Dating Violence from Middle to High School: Association with Relationship Quality and Acceptability of Aggression. **Journal of Youth and Adolescence**, 42, 551–565.
- ÖZCEBE, H., ASLAN, D., KARABİBER, A. H., KÜÇÜKÖZTAŞ, F., ORANSAY, K., VE ÖLMEZ, İ. (2002). Bir Grup Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Konusundaki Görüşleri, **Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi**, 13(1), 20-28.
- ÖZKAN, A. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Karar Stratejileri. **International Journal Of Eurasia Social Sciences**, 2011 (3), 60-74.

- ÖZTÜRK, H., Nazik Sevindik, F. ve Yaman, S. Ç. (2006). Öğrencilerde yalnızlık ve sosyal destek ile bunlara etki eden faktörlerin incelenmesi. **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 16(1), 383-394.
- ÖZTÜRK, M. VE GÖKKAYA, V. B. (2021). Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti mağduriyetleri ile mücadele stratejileri. **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 32(2), 795- 806.
- PAZOS, M., OLIVA, A. & GÓMEZ, Á. H. (2014). Violence in young and adolescent relationships. **Revista Latinoamericana de Psicología**, 46(3), 148-159.
- PERNEBO, K., ALMQVIST, K. (2017). Young children exposed to intimate partner violence describe their abused parent: **A qualitative study. Journal of Family Violence**, 32, 169-178.
- POLAT, O. (2016). Şiddet. **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi**, 22(1), 15-34.
- PRICE, E. L., BYERS, E. S., BELLIVEAU, N., BONNER, R., CARON, B., DOIRON, D., GREENOUGH, J., GUERETTE-BREAU, A., HICKS, L., LANDRY, A., LAVOIE, B., LAYDEN-ORETO, M., LEGERE, L., LEMIEUX, S., LIRETTE, M. B., MAILLET, G., MCMULLIN, C. VE MOORE, R. (1999). The attitudes towards dating violence scales: Development and initial validation. **Journal of Family Violence**, 14, 351-375.
- REIDY, D. E., BALL, B., HOURY, D., HOLLAND, K. M., VALLE, L. A., KEARNS, M. C., MARSHALL, K.J. & ROSENBLUTH, B. (2016). In search of teen dating violence typologies. **Journal of Adolescent Health**, 58, 202-207.
- RUBÍO-GARAY, F., CARRASCO, M. Á., AMOR, P. J. & LÓPEZ-GONZÁLEZ, M. A. (2015). Factores asociados a la violencia en el noviazgo entre adolescentes: una revisión crítica. **Anuario de Psicología Jurídica**, 25, 47-56

- RUSBULT, C. E. VE BUUNK, B. P. (1993). Commitment processes in close relationships: An interdependence analysis. **Journal of Social and Personal Relationships**, 10, 175-204.
- SABATELLİ, R. M. (1988). Exploring Relationship Satisfaction: A Social Exchange Perspective on the Interdependence Between Theory, Research, and Practice. **Family Relations**, 217-222
- SAKALLI-UĞURLU, N. (2003). How do romantik relationship satisfaction, gender stereotypes and gender relate to future time orientation in romantic relationships? **The Journal of Psychology**, 137(3), 294-303
- SARAÇ, A., HAMAMCI, Z., & GÜÇRAY, S. (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunu yordaması. **Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal**, 5(43), 69-81.
- SAVAGE, J. (2014). The association between attachment. parental bonds and physically aggressive and violent behavior: A comprehensive review. **Aggression and Violent Behavior**, 19(2), 164-178.
- SEBASTIÁN, J., VERDUGO, A. & ORTIZ, B. (2014). Jealousy and violence in da-ting relationships: gender-related differences among a Spanish sam-ple. **The Spanish Journal of Psychology**, 17, E94. 1-12.
- SELBES, A., BERKOL, T. D., KUNT, S., UĞURPALA, C., MEHTAR, M. VE GÖKÇEİMAM, P. (2018). Examination of adult separation anxiety and bonding styles in patients with panic disorder who applied to a psychiatric clinic. **Türk Psikiyatri Dergisi**, 29(3), 1-9.
- SELÇUK, K. T., AVCI, D. VE MERCAN, Y. (2018). Üniversite öğrencilerinde flört şiddetine maruziyet: flört şiddetine yönelik tutumların ve toplumsal cinsiyet algısının şiddete maruziyet ile ilişkisi. **Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi**, 3, 302-308.
- SEZER, Ö. (2008). Çiftler arası şiddeti kabul ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi** 9(16), 1–15.
- SHAVER, P. R. VE BRENNAN, K. A. (1992). Attachment Styles and The "Big Five" Personality Traits: Their Connections with Each Other and with

- Romantic Relationship Outcomes. **Personality and Social Psychology Bulletin**, 18(5), 536- 545.
- SHOREY, R. C., CORNELIUS, T. L. & BELL, K. M. (2008). A critical review of theoretical frameworks for dating violence: Comparing the dating and marital fields. **Aggression and Violent Behavior**, 13, 185–194.
- SHORTT, J. W., CAPALDI, D. M., KIM, H. K., KERR, D. C., OWEN, L. D., & FEINGOLD, A. (2012). Stability of intimate partner violence by men across 12 years in young adulthood: Effects of relationship transitions. **Prevention Science**, 13(4), 360-369.
- SHORTT, J. W., CAPALDI, D. M., KIM, H. K., & LAURENT, H. K. (2010). The effects of intimate partner violence on relationship satisfaction over time for young at-risk couples: The moderating role of observed negative and positive affect. **Partner abuse**, 1(2), 131-151.
- SIMPSON, J. A. (1990). Influence of attachment styles on romantic relationships. **Journal of Personality and Social Psychology**, 59(5), 971–980.
- SILVERMAN, J. G., RAJ, A., MUCCI, L. A. & HATHAWAY, J. E. (2001). Dating violence against adolescent girls and associated substance use, unhealthy weight control, sexual risk behavior, pregnancy, and suicidality. **Jama**, 286, 572-579.
- SINGH, V., WALTON, M. A., WHITESIDE, L. K., STODDARD, S., EPSTEIN-NGO, Q., CHERMACK, S. T. & CUNNINGHAM, R. M. (2014). Dating Violence Among Male and Female Youth Seeking Emergency Department Care. **Annals of Emergency Medicine**, 64, 405–412.e1.
- SLEP, A. M., HEYMAN, R. E., LORBER, M. F., TIBERIO, S. S., & CASILLAS, K. L. (2021). Couples' anger dynamics during conflict: Interpersonal anger regulation, relationship satisfaction, and intimate partner violence. **Family process**, 60(4), 1280-1294.
- SMAGUR, K. E., BOGAT, G. A. & LEVENDOSKY, A. A. (2018). Attachment insecurity mediates the effects of intimate partner violence and childhood maltreatment on depressive symptoms in adult women. **Psychology of Violence**, 8(4), 460 – 469

- SMITH, D. M. VE DONNELLY, J. (2000). Adolescent dating violence: A multisystemic approach of enhancing awareness in educators, parents, and society. **JPrev Interv Community**, 21, 53-64.
- SOLMAZ, T. (2002). Psikolojinin Alt Alanları, Romantik Bağlanma: Bebeklik Dönemi Bağlanma Süreci, Yetişkin Bağlanma Stilleri ve Romantik İlişkiler, **Türk Psikoloji Bülteni**, 24(25), 105-113.
- SPRECHER, S. (1988). Investment Model, Equity, and Social Support Determinants of Relationship Commitment. **Psychology Quartely**, 51(4), 318-328.
- SROUFE, L. A., VE WATERS, E. (1977). Attachment as an Organizational Construct. **Child Development**, 48(4), 1184–1199.
- STACKERT, R. A. VE BURSİK, K. (2003). Why am I Unsatisfied? Adult Attachment Style, Gendered Irrational Relationship Beliefs, and Young Adult Romantic Relationship Satisfaction. **Personality and Individual Differences**, 34(8), 1419-1429.
- STACKERT, R. A., VE BURSİK, K. (2003). Why am I unsatisfied? Adult Attachment Style, Gendered Irrational Relationship Beliefs, and Young Adult Romantic Relationship Satisfaction. **Personality and Individual Differences**, 34(8), 1419– 1429.
- STERNBERG, R. J. (1986). A triangular theory of love. **Psychological Review**, 93(2), 119- 13.
- STITH, S. M., SMITH, D. B., PENN, C. E., WARD, D. B., & TRITT, D. (2004). Intimate partner physical abuse perpetration and victimization risk factors: A meta-analytic review. **Aggression and Violent Behavior**, 10(1), 65-98.
- STRAUS M A. (1977). Wife beating: how common and why? **Victimology**, 2, 443 –458
- STRAUS, M. A. (1979). "Measuring Intra Family Conflict and Violence: The Conflict Tactics Scale". **Journal of Marriage and the Family**, 41, 75–88.

- STRAUS, M. A. (2004). Prevalence of Violence Against Dating Partners by Male and Female University Students Worldwide. **Violence Against Women**, 10(7), 790-811.
- STUART, G., MOORE, T., GORDON, K., HELLMUTH, J., RAMSEY, S., & KAHLER, C. (2006). Reasons For Intimate Partner Violence Perpetration Among Arrested Women. **Violence Against Women**, 12(7), 609-621.
- SÜMER, N. VE ŞENDAĞ, M. A. (2009). Orta çocukluk döneminde ebeveynlere bağlanma, benlik algısı ve kaygı. **Türk Psikoloji Dergisi**, 24(63), 86-101.
- SÜMER, N., & GÜNGÖR, D. (1999). Yetişkin bağlanma stilleri ölçeklerinin Türkörneklemini üzerinde psikometrik değerlendirilmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma. **Türk Psikoloji Dergisi**, 14 (43), 71-106.
- SÜNETÇİ, B., AYFER, S. A. Y., GÜMÜŞTEPE, B., ENGINKAYA, B., YILDIZDOĞAN, Ç., & YALÇIN, M. (2016). Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti algıları üzerine bir araştırma. **Ufuk Ötesi Bilim Dergisi**, 16(1), 56-83.
- ŞAH, U. VE ÇİMEN, O. (2022). Heteroseksüel gençlerin flört şiddetine yönelik söylemleri. Kadın/Woman 2000, **Journal for Women's Studies**, 23, 93-112.
- ŞİRİN, H. D. VE BAYRAKCI, E. (2020). Romantik ilişki geliştirme programı'nın (rigp) romantik ilişki doyumu ve romantik inanç düzeyine etkisinin incelenmesi. **Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 16(1), 145-165.
- TERZİ, Ş. VE ÇANKAYA, C. Z. (2009). Bağlanma stillerinin öznel iyi olmayı ve stresle başa çıkma tutumlarını yordama gücü. **Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**. 4(31).
- TERZİOĞLU, F. VD. (2016). Flört Şiddeti Tutum Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. **Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi**, 19:4
- TOQEER, S., AQEEL, M., SHUJA, K. H., BİBİ, A., & ABBAS, J. (2021). Attachment styles, facebook addiction, dissociation and alexithymia in

- university students; a mediational model. **Nature-Nurture Journal of Psychology**, 1(1), 28-37.
- UĞUR, E., SAVCI, M., AKAT, M. VE ERCENGİZ, M. (2022). Siber şiddet ile ilgili iki ölçeğin geçerliliği ve güvenilirliği: siber obsesif takip ölçeği (sotö) ve siber flört şiddeti ölçeğinin (sfşö) Türkçeye uyarlanması. **E-International Journal of Educational Research**, 13(3) 46-58.
- ULUOCAK Ş., GÖKULU G., BILIR O. (2014). Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Stratejik Bir Başlangıç Noktası: Partner Şiddeti. **International Journal of Human Sciences**, 11(2), 362-387.
- ÜNAL, G. (2005). Aile içi şiddet. **Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi**, 8(8).
- VAGİ, K. J., ROTHMAN, E. F., LATZMAN, N. E., THARP, A. T., HALL, D. M. & BREİDİNG, M. J. (2013). Beyond correlates: a review of risk and protective factors for adolescent dating violence perpetration. **Journal of Youth and Adolescence**, 42, 633-49.
- WARD, T., HUDSON, S. M. VE MARSHALL, W. L. (1995). Attachment style in sex offenders: A preliminary study. **The Journal of Sex Research**, 33(1), 17-26.
- WARREN, S. L., HUSTON, L. VE EGELAND, B. (1997). Child and adolescent anxiety disorders and early attachment. **American Academy of Child and Adolescent Psychiatry**, 36(5), 637-644.
- WEKERLE, C. & WOLFE, D. A. (1999). Dating violence in mid-adolescence: Theory, significance, and emerging prevention initiatives. **Clinical psychology review**, 19(4), 435-456.
- WİNCENTAK, K., CONNOLLY, J. & CARD, N. (2016). Teen Dating Violence: A Meta-Analytic Review of Prevalence Rates. **Psychology of Violence**. 7, 224-241.
- WOJDA, A. K., BAUCOM, D. H., WEBER, D. M., HEYMAN, R. E., & SLEP, A. M. S. (2022). The role of intimate partner violence and relationship satisfaction in couples' interpersonal emotional arousal. **Journal of Family Psychology**, 36(3), 385.

YANIK, A., HANBABA, Z., SOYGÜR, S., AYALTI, B., DOĞAN, M. (2014). Kadına Yönelik Şiddet Davranışlarının Değerlendirilmesi: Türkiye’den Kanıt. **Electronic Journal of Vocational Colleges-December**, 4 (4), 104-111.

YBARRA, M. L., ESPELAGE, D. L., LANGHİNRICHSEN-ROHLİNG, J., & KORCHMAROS, J. D. (2016). Lifetime Prevalence Rates and Overlap of Physical, Psychological, and Sexual Dating Abuse Perpetration and Victimization in a National Sample of Youth. **Archives of Sexual Behavior**, 45, 1083–1099.

ZEREN, D. Ç. VE DEMİRLİ, C. (2021). Üniversite öğrencilerinin ilişki istikrarı ile flörtte şiddete yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. **Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi**, 4(1), 29-41.

TEZLER

ABA, Y. A. (2008). Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeğinin “ The Revised Conflict Tactics Scales (cts2)” Üniversite Öğrencilerinde Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Antalya

ABDULLAYEV, K. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Stresle Başa Çıkma Biçimleri ile Depresyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

AÇIK, Ö. (2008). Evlilik Uyumu ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

AKBAY, S. (2015). Ana-babaya bağlanma ile romantik yakınlık ve otantik benlik arasındaki ilişkilerde bağlanma stillerinin aracı rolünün incelenmesi, Doktora Tezi. Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

AKBULUT, N. (2022) Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarının ebeveyn kabul red algıları, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançları ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarına göre yordanması. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Üniversitesi, İzmir.

- ALTINÖZ E. (2021). The investigation of conflict in adolescents dating violence in the role of perpetrator / victim and parental acceptance / rejection. Yüksek Lisans Tezi. Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- ARIKOĞLU, A.P., (2003). Attachment Styles and Social–emotional Adjustment in Turkish College Students. Unpublished Master’s Thesis. Boğaziçi University, Institute of Social Sciences, Istanbul.
- ARSLAN, A. (2020). Romantik İlişkilerde İlişki Doyumu İrrasyonel İnanışlar Ve Psikolojik İhtiyaçlar Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- ARSLAN, R. (2017). Algılanan ebeveynlik biçimleri. erken dönem uyumsuz şemalar ve kişiler arası bağımlılık eğilimi arasındaki ilişkiler: Şema terapi modeli çerçevesinde bir inceleme. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- ASLAN, D., VEFİKULUÇAY, D., ZEYNELOĞLU, S., ERDOST, T.& TEMEL, F. (2008). Ankara'da İki Hemşirelik Yüksekokulunun Birinci ve Dördüncü Sınıflarından Okuyan Öğrencilerinin Flört Şiddetine Maruz Kalma, Flört İlişkilerinde Şiddet Uygulama Durumlarının ve Bu Konudaki Görüşlerinin Saptanması Araştırması. Kadın Sorunları Araştırma Merkezi, Hacettepe Üniversitesi. Ankara
- ASLANTÜRK H, 2017. Tam aileye ve tek ebeveynli aileye sahip üniversite öğrencilerinin aile aidiyetlerinin karşılaştırılması, Doktora tezi. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- AYHAN, Y. (2020). Flört şiddeti ve flört şiddetine yönelik tutumun güvenli bağlanma ve anne babaya benzerlik ilişkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitü.
- BEŞTAV, G. F. (2007). Romantik İlişki Doyumu ile Cinsiyet, Bağlanma Stilleri, Rasyonel Olmayan İnançlar ve Aşka İlişkin Tutumlar Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

- BOLT, O. C. (2015). An investigation of mechanisms underlying the association between adult attachment insecurity and romantic relationship dissatisfaction. Doctoral Dissertation. Canterbury Christ Church University, United Kingdom.
- BUĞA, D. (2009). Yakın ilişkilerde istikrar: bağlanma stilleri ve cinsiyet rolleri açısından bir karşılaştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- BULUT, T. (2023). Kadın ve erkeklerde cinsel doyumun ve yaşam doyumunun flört şiddeti ile ilişkisi. Yüksek Lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- BÜLBÜL, Ö (2022). Romantik İlişkisi Olan Bireylerin Sosyal Medya Bağımlılık Düzeyleri, İlişki Doyumu Ve Depresyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- BÜYÜKŞAHİN, A. (2006). Yakın İlişkilerde Bağlanım: Yatırım Modelinin Bağlanma Stilleri ve Bazı İlişkisel Değişkenler Yönünden İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- BÜYÜKTOPAÇ, H. (2019). Ergenlerin şiddet eğilimleri ile toplumsal cinsiyet rolleri tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- CANSEVER, D. (2022). Genç yetişkinlerin ana babaya bağlanma örüntüsü, romantik ilişkilerindeki bağlanma ile ilişki doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kent Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- CİNAL, B. (2018). Flört şiddeti ve flört şiddetine yönelik tutumun anksiyete ve depresyon düzeyleriyle ilişkisinin incelenmesi, Yüksek lisans tezi, Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- CURUN, F. (2001). The effects of sexism and sex role orientation on relationship satisfaction. Unpublished Master Thesis, Middle East Technical University, Ankara.

- ÇETİNKAYA, B., (2005). The Relationship between University Students' Self-disclosure and Attachment Styles. Unpublished Doctor of Philosophy Thesis. Atatürk University, Institute of Social Sciences, Department of Education Sciences, Erzurum, pp. 95–99.
- ÇINAR, C. (2020). Aile sağlığı merkezi çalışanlarında empatinin şiddete maruz kalma ile ilişkisinin araştırılması, Tıpta Uzmanlık Tezi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bursa.
- ÇİFTÇİ, D. (2010). Kişinin ebeveyn ilişki algısı ile yetişkinlik bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- DAMARLI, Ö. (2006). Ergenlerde Toplumsal Cinsiyet Roller, Bağlanma Stilleri ve Benlik-Kavramı Arasındaki İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- DEMİR, S. (2014). An Interpretative Phenomenological Analysis Of Shame In Adult Women And Compassion Focused Group Intervention With Schema Therapy Techniques. Unpublished doctoral dissertation, Middle East Technical University, Ankara.
- DURGUN, T. N. (2022). Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalıp kalmama durumlarına göre benlik saygı ve anksiyete düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- ERGÜN, E. (2019). Üniversite öğrencilerinin anne-babalarıyla bağlanma boyutlarının, romantik ilişkilerdeki bağlanma boyutlarını yordama gücünün incelenmesi, Yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- GEZER, Z.Ü., (2001). The Relationship between Attachment Styles of Adolescents and Their Family Environment. Unpublished Master's Thesis. The Middle East Technical University, The Department of Educational Sciences, Ankara.
- GÜMÜŞ, B. (2020). Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti, bağlanma biçimleri, aldatma eğilimi ve romantik yakınlık arasındaki ilişkinin incelenmesi.

Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

GÜNAY, S. (2007). Evlilik çatışması, nedensellik-sorumluluk yüklemeleri, eşlerin evlilik ilişkisinden sağladıkları genel doyuma ilişkin görüşleri ve evliliğe ilişkin değerlendirmeler arasındaki ilişkiler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

GÜVENDİREN, H. (2020). Gemi Adamlarında Bağlanma Stilleri ve Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Ruhsal Belirtilerle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

İFTAR, M. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutum ve Davranışları. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi. Muğla.

KAPUCI, O. (2014). Evli Çiftlerin Evlilik Kalitesi ve Bağlanma Stillерinin Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

KARADAĞ, A. (2022). Romantik İlişkilerde Genç Yetişkin Bireylerin Bağlanma Stilleri İle İlişki Doyumu Ve Öznel İyi Oluş Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans tezi, İstanbul Kent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

KARADENİZ, Ü. (2021). Üniversite Öğrencilerinde Bağlanma Stilleri ile Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. İstanbul.

KAYA SAKARYA, A. (2013). Üniversitede Öğrenim Gören Gençlerde Flörtte Şiddet. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

KENDİRCİ, A. (2013). Evli Bireylerin Öfke İfade Tarzları ve Şiddet Sorumluluğunun İncelenmesi. Yüksek Lisans Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.

- KILIÇ, A. (2020). Genç yetişkinlerin sosyal medya bağımlılıkları, sosyal medya kullanım amaçları ve romantik ilişki doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans, Biruni Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- KİREMİTÇİ, S. (2020). Aile aidiyeti ve şiddet eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- KÜÇÜK, M. (2020). Yetişkinlerin Öz Şefkat, Bağlanma Stilleri ve Psikolojik İyi Oluş Özelliklerinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- KÜÇÜKKESİCİ, B. (2019). Fiziksel Şiddetin Meşrulaştırılmasının ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumların Evlilikte Kadına Yönelik Fiziksel Şiddetin Meşrulaştırılması Üzerindeki Rolünün İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- MERMERTAŞ, A. (2020). Üniversite Öğrencilerinde Flört Şiddeti, Depresyon Ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- MİRZAOĞLU, B. (2023). Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri İle Flört Şiddeti Arasındaki İlişkide Aile Aidiyeti Ve Otantikliğin Aracı Rolü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- ÖZCAN, Ö. (2009). Partneri Tarafından Duygusal ve Fiziksel Şiddete Uğramış ve Uğramamış Kadınların Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi.Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi.
- ÖZDEMİR, J. (2019). Otoriter Kimlik Yapısının Flört Şiddeti Üzerine Etkisi: Çukurova Üniversitesi Adana Örneği. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Mersin: Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı.

- ÖZKAN, B. (2016). Reddedilme Duyarlılığı ve İyimserliğin, Rasyonel Olmayan İlişki İnançları ile Romantik İlişki Doyumu Arasındaki İlişkilerde Aracı Rolü, Yüksek Lisans Tezi, Ufuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- ÖZKAN, F. (2022). Yetişkin bireylerde borderline kişilik özelliklerinin flört şiddeti ile ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
- SAKARYA, A.K (2013). Üniversitede Öğrenim Gören Gençlerde Flörtte Şiddet. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- SARAÇ, A. (2013). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunu yordamada akılcı olmayan inançlar ve evlilik öncesi ilişki algılarının rolü. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- SARI, T. (2008). Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerle ilgili Akılcı Olmayan İnançlar, Bağlanma Boyutları ve İlişki Doyumu Arasındaki İlişkiler (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- SARIHAN, B. (2019). Üniversite öğrencilerinde flört şiddetinin yordayıcıları olarak ve çocukluk çağı travma yaşantıları ve toplumsal cinsiyetçilik özellikleri, Yüksek Lisans Tezi. Ufuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- SAYMAZ, İ., (2003). Examination of the Relationship between University Students' Interpersonal Relations and Attachment Styles. Unpublished Master's Thesis. Istanbul University, Institute of Social Sciences, Department of Education Sciences, Istanbul.
- SOĞANCI, D. (2017). Bağlama Stillerinin Romantik İlişki Doyumu Üzerindeki Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- SÖYLER, E. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri, Kimlik Statüleri Ve Eş Seçim Tercihleri. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- TÜFEKÇİ, S. (2008). Romantik İlişkilerde Genç Yetişkinlerin Aşka İlişkin Tutumları ve Kişilik Özellikleri: Transaksiyonel Analiz Ego Durumları Açısından Bir Değerlendirme, Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- YARKIN, E. (2013). Temel Psikolojik İhtiyaçların Karşılama Düzeyinin İlişki Doyum ve Yaşam Doyum Düzeyine Katkısının İncelenmesi. Yüksek Lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.
- YAVUZ, T. (2018). Üniversite Öğrencilerinin İlişki Doyumu ve Bağlanma Stilleri Arasındaki Bağlantı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- YOLCU, D. (2019). Üniversite Öğrencilerinde Flört Şiddeti: Benlik Saygısı Algılanan İlişki Özyeterliği ve Bağlanma Biçimlerinin Rolü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi: EBE.
- YÖRÜK-TEPE, İ. (2021). Üniversite öğrencilerinin aşka ve flört şiddetine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara

DİĞER KAYNAKLAR

- BAL, N. (2014). Sosyolojide Şiddet Kavramı, 6-22. <https://yurtvedunyadergisi.files.wordpress.com/2014/02/6-3.pdf>.
- PUBLIC HEALTH AGENCY OF CANADA (2012). Violence in dating relationships. Retrieved from <http://www.phac-aspc.gc.ca/sfv-avf/sources/fem/fem-relations/index-eng.php>

EKLER

EK-A: Bilgilendirilmiş Onam Formu

EK-B: Kişisel Bilgi Formu

EK-C: Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçeği

EK-D: İlişki Ölçekleri Anketi

EK-E: İlişki Doyumu Ölçeği

EK-F: Ölçek Kullanımı İzin

EK-G: Etik Kurul Onay Formu

EK-A Bilgilendirilmiş Onam Formu

Sayın Katılımcı,

Bu çalışma İstanbul Aydın Üniversitesi Psikoloji Yüksek Lisans Programı öğrencisi, Mahira PANAHLI tarafından, Doç. Dr. Şahide Güliz KOLBURAN danışmanlığında yürütülmektedir. Çalışma kapsamında "Genç Yetişkinlerde İlişki Doyumu ve Flört Şiddeti Tutumu İle Bağlanma Biçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" amaçlanmaktadır. Bu amaçla katılımcıların 10 dakika süren anket çalışmasına katılması beklenmektedir. Araştırma genel olarak, kişisel rahatsızlık verecek unsurlar içermemekte ve kimlik bilgileriniz istenmemektedir. Elde edilen bilgiler kesinlikle gizli kalacak ve yalnızca bilimsel amaçla kullanılacaktır. Sonuçlara ilişkin bilgi edinmek veya sorularınızı yöneltmek için panahlimahira@gmail.com adresinden araştırma yürütücüsüne ulaşabilirsiniz. Çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır. Ayrıca, çalışma devam ederken herhangi bir nedenden dolayı kendinizi rahatsız hissederseniz, çalışmayı istediğiniz zaman bırakmakta serbestsiniz. Katılımızı için teşekkür ederiz.

Araştırmacı: Mahira PANAHLI

Çalışmaya gönüllü olarak katılmayı ve tüm sorulara içtenlikle yanıt vermeyi kabul ediyorum.

Evet (Çalışmaya gönüllü olarak katılmayı onaylıyorum.)

Hayır (Çalışmaya gönüllü olarak katılmayı onaylamıyorum.)

EK-B Kişisel Bilgi Formu Soruları

1.KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1.1. Cinsiyetiniz?

(1) Kadın (2) Erkek (3) Belirtmek İstemiyorum

1.2. Yaş Grubunuz?

(1) 18-21 (2) 22-25 (3) 25-30

1.3. Eğitim düzeyiniz?

(1) İlk öğretim (2) Lise (3) Lisans (4) Yüksek Lisans

1.4. Şu anda yaşadığınız yer?

(1) Köy (2) Kasaba (3) Şehir (4) Büyükşehir/Metropol

1.5. Aile tipiniz nedir?

(1) Çekirdek aile (anne baba çocuklar) (2) Geniş aile (büyük anne ve büyükbaba ile birlikte) (3) Parçalanmış aile

1.6. Şu anda mevcut bir romantik ilişkiniz var mı?

(1) Evet (2) Hayır

1.7. Aile içinde şiddete şahit oldunuz mu?

(1) Evet (2) Hayır

1.8. Daha önce her hangi bir şiddet türüne maruz kaldınız mı?

(1) Evet (2) Hayır

1.9. Daha önce başkasına şiddet uygulama gibi bir durumunuz oldu mu?

(1) Evet (2) Hayır

EK-C: Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçeği

GENEL ŞİDDET	Kesin Katılmıyor	Katılmıyor	Kararsız	Katlıyor	Kesin Katlıyor
1. Kız/erkek arkadaşlığında ilişkinin sürdürülmesi için, tehdit bir araç olarak kullanılabilir.					
2. Kız/erkek arkadaşlığında şiddet karşılıklı saygının olmadığının bir göstergesidir.					
3. Kız/erkek arkadaşlığında şiddet bazen uygulanabilir.					
4. Kız/erkek arkadaşlığında şiddetin olması ilişkiyi düzene sokar.					
5. Kız/erkek arkadaşlığında şiddetin olması normal karşılanmalıdır.					
FİZİKSEL ŞİDDET					
1. Gerekliğinde erkekler, kız arkadaşına vurabilir.					
2. Gerekliğinde kızlar, erkek arkadaşına vurabilir.					
3. Fiziksel şiddet (tokat, tekme, vurma vb.) uygulayan erkek daha çekicidir.					
4. Kız/erkek arkadaşlığında namus ve ahlak kurallarına uyulmaması fiziksel şiddet nedeni olabilir.					
5. Kız/erkek arkadaşların birbirlerine küçük çaplı vurmaları kabul edilebilir.					
DUYGUSAL ŞİDDET					
1. Erkekler, kız arkadaşının hoşuna gitmesi için davranışlarını değiştirmelidir.					
2. Kızlar, erkek arkadaşının her istediğini yapmalıdır.					
3. Erkekler, kız arkadaşının her istediğini yapmalıdır.					
4. Topluluk içerisinde kızlar yerine erkek konuşmalıdır.					
5. Gerçek sevgi kız/erkek arkadaşının her istediğini yerine getirmeyi gerektirir.					
6. Kızlar ağlayarak erkek arkadaşına her istediğini yaptırabilir.					
EKONOMİK ŞİDDET					
1. Kız/erkek arkadaş birbirlerinin para harcamasına karışamaz.					
2. Erkekler, kız arkadaşının kazandığı parayı kontrol etmelidir.					
3. Kızlar, erkek arkadaşının kazandığı parayı kontrol etmelidir.					

4. Kız/erkek arkadaşlar birbirlerinin banka kartlarının şifrelerini bilmelidirler.					
5. Kızlar, erkek arkadaşının uygun gördüğü şekilde para harcamalıdır.					
CİNSEL ŞİDDET					
1. Kızların daha önceden cinsel deneyimi varsa, erkek onu cinsel ilişkiye zorlayabilir.					
2. Erkekler, kız arkadaşlarını cinsel zorlamada bulunmamalıdır.					
3. Kızlar, erkek arkadaşlarını cinsel zorlamada bulunmamalıdır.					
4. Erkeğin, kız arkadaşını okşama öpme gibi cinsel davranışlarda bulunurken onun onayını almasına gerek yoktur.					
5. Erkekler kız arkadaşlarını cinsel yakınlaşmaya zorlayabilir.					
6. Kız/erkek arkadaşlığında cinsel zorlama olmamalıdır.					
7. Flört döneminde cinsel eylem yalnızca erkeklerin hakkı olabilir.					

KIRMIZI İLE İŞARETLİ MADDELER TERSTEN KODLANACAK MADDELERDİR.

EK-D: İlişki Ölçekleri Anketi

Aşağıda yakın duygusal ilişkilerinizde kendinizi nasıl hissettiğinize ilişkin çeşitli ifadeler yer almaktadır. Yakın duygusal ilişkilerden kastedilen arkadaşlık, dostluk, romantik ilişkiler ve benzerleridir. Lütfen her bir ifadeyi bu tür ilişkilerinizi düşünerek okuyun ve her bir ifadenin sizi ne ölçüde tanımladığını aşağıdaki 7 aralıklı ölçek üzerinde değerlendiriniz.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7		
Beni hiç	Beni kısmen	Tamamıyla
tanımlamıyor	tanımlıyor	beni tanımlıyor
1. Başkalarına kolaylıkla güvenemem. (Korkulu)		
2. Kendimi bağımsız hissetmem benim için çok önemli. (Kayıtsız)		
3. Başkalarıyla kolaylıkla duygusal yakınlık kurarım. (Güvenli)		
4. Bir başka kişiyle tam anlamıyla kaynaşıp bütünleşmek isterim.		
5. Başkalarıyla çok yakınlaşırsam incitileceğimden korkuyorum. (Korkulu)		
6. Başkalarıyla yakın duygusal ilişkilerim olmadığı sürece oldukça rahatım.(Kayıtsız, Saplantılı-t)		
7. İhtiyacım olduğunda yardıma koşacakları konusunda başkalarına her zaman güvenebileceğimden emin değilim.		
8. Başkalarıyla tam anlamıyla duygusal yakınlık kurmak istiyorum. (Saplantılı)		
9. Yalnız kalmaktan korkarım. (Güvenli-t)		
10. Başkalarına rahatlıkla güvenip bağlanabilirim. (Güvenli)		
11. Çoğu zaman, romantik ilişkide olduğum insanların beni gerçekten sevmediği konusunda endişelenirim.		
12. Başkalarına tam anlamıyla güvenmekte zorlanırım. (Korkulu)		
13. Başkalarının bana çok yakınlaşması beni endişelendirir.		
14. Duygusal yönden yakın ilişkilerim olsun isterim.		
15. Başkalarının bana dayanıp bel bağlaması konusunda oldukça rahatımdır. (Güvenli)		
16. Başkalarının bana, benim onlara verdiğim kadar değer vermediğinden kaygılanırım.(Saplantılı)		
17. İhtiyacınız olduğunda hiç kimseyi yanınızda bulamazsınız.		
18. Başkalarıyla tam olarak kaynaşıp bütünleşme arzum bazen onları ürkütüp benden uzaklaştırıyor.		
19. Kendi kendime yettiğimi hissetmem benim için çok önemli. (Kayıtsız)		
20. Birisi bana çok fazla yakınlaştığında rahatsızlık duyarım.		
21. Romantik ilişkide olduğum insanların benimle kalmak istemeyeceklerinden korkarım.		
22. Başkalarının bana bağlanmalarını tercih ederim. (Kayıtsız)		
23. Terk edilmekten korkarım.		
24. Başkalarıyla yakın olmak beni rahatsız eder. (Korkulu)		
25. Başkalarının bana, benim istediğim kadar yakınlaşmakta gönülsüz olduklarını düşünüyorum. (Saplantılı)		

2

www.nebisumer.com

26. Başkalarına bağlanmamayı tercih ederim. (Kayıtsız)
27. İhtiyacım olduğunda insanları yanımda bulacağımı biliyorum.
28. Başkaları beni kabul etmeyecek diye korkarım. (Güvenli-t)
29. Romantik ilişkide olduğum insanlar, genellikle onlarla, benim kendimi rahat hissettiğimden daha yakın olmamı isterler.
30. Başkalarıyla yakınlaşmayı nispeten kolay bulurum.

Not: 't', ters puanlanacak maddeleri göstermektedir.

EK-E: İlişki Doyumu Ölçeği

1) Sevgiliniz ihtiyaçlarınızı ne kadar iyi karşılıyor?

Hiç karşılamıyor
karşılıyor
1 2 3 4 5 6

2) Genel olarak ilişkinizden ne kadar memnunsunuz?

Hiç memnun değilim
memnunum
1 2 3 4 5 6

3) Diğerleriyle karşılaştırıldığında ilişkiniz ne kadar iyi?

Çok daha kötü
Çok daha iyi
1 2 3 4 5 6

4) Ne sıklıkla ilişkinize hiç başlamamış olmayı istiyorsunuz?

Hiç bir zaman
zaman
1 2 3 4 5 6

5) İlişkiniz ne dereceye kadar sizin başlangıçtaki beklentilerinizi karşılıyor?

Hiç karşılamıyor
karşılıyor
1 2 3 4 5 6

6) Sevgilinizi ne kadar seviyorsunuz?

Hiç sevmiyorum
seviyorum
1 2 3 4 5 6

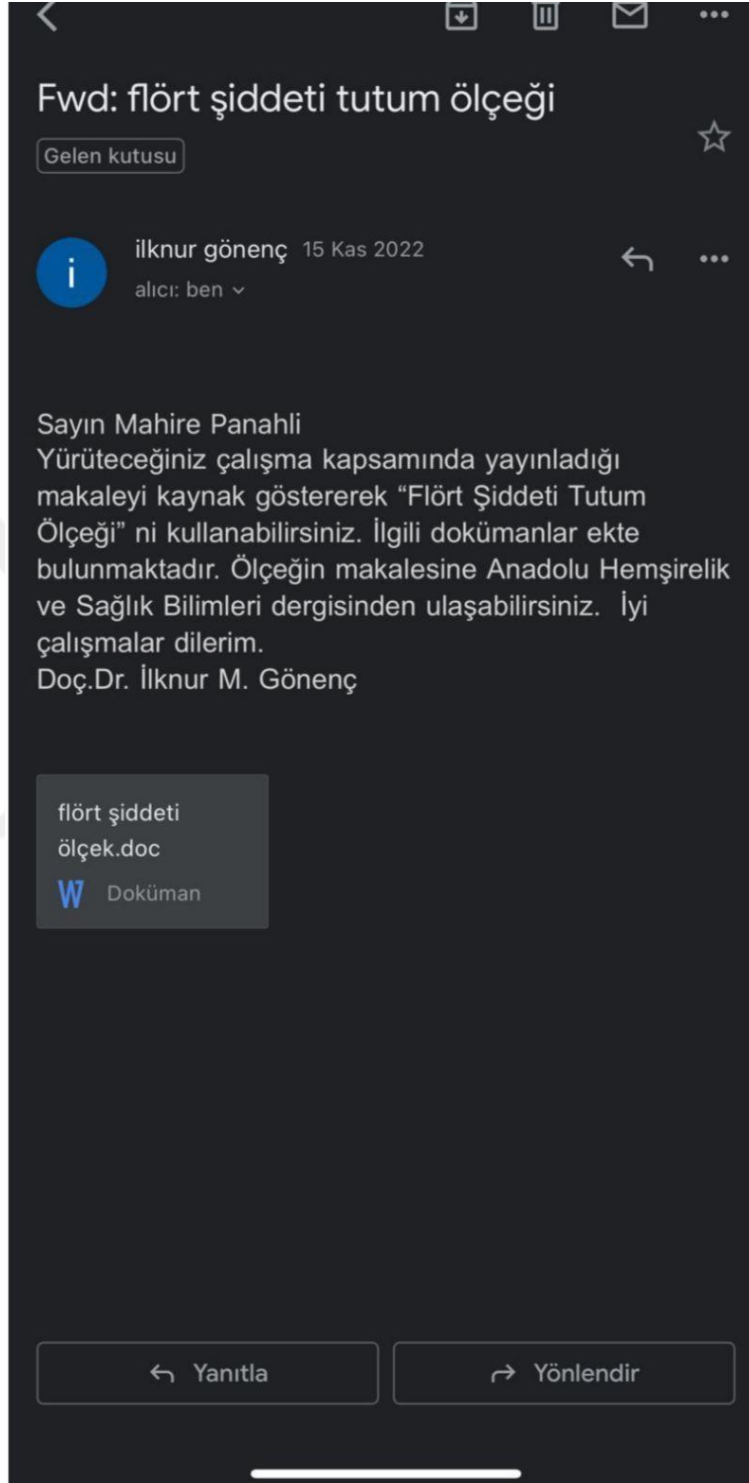
7) İlişkinizde ne kadar problem var?

Hiç yok
Çok var
1 2 3 4 5 6

EK-F: Ölçek Kullanımı İzin

1.Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçeği

2.İlişki Ölçekleri Anketi

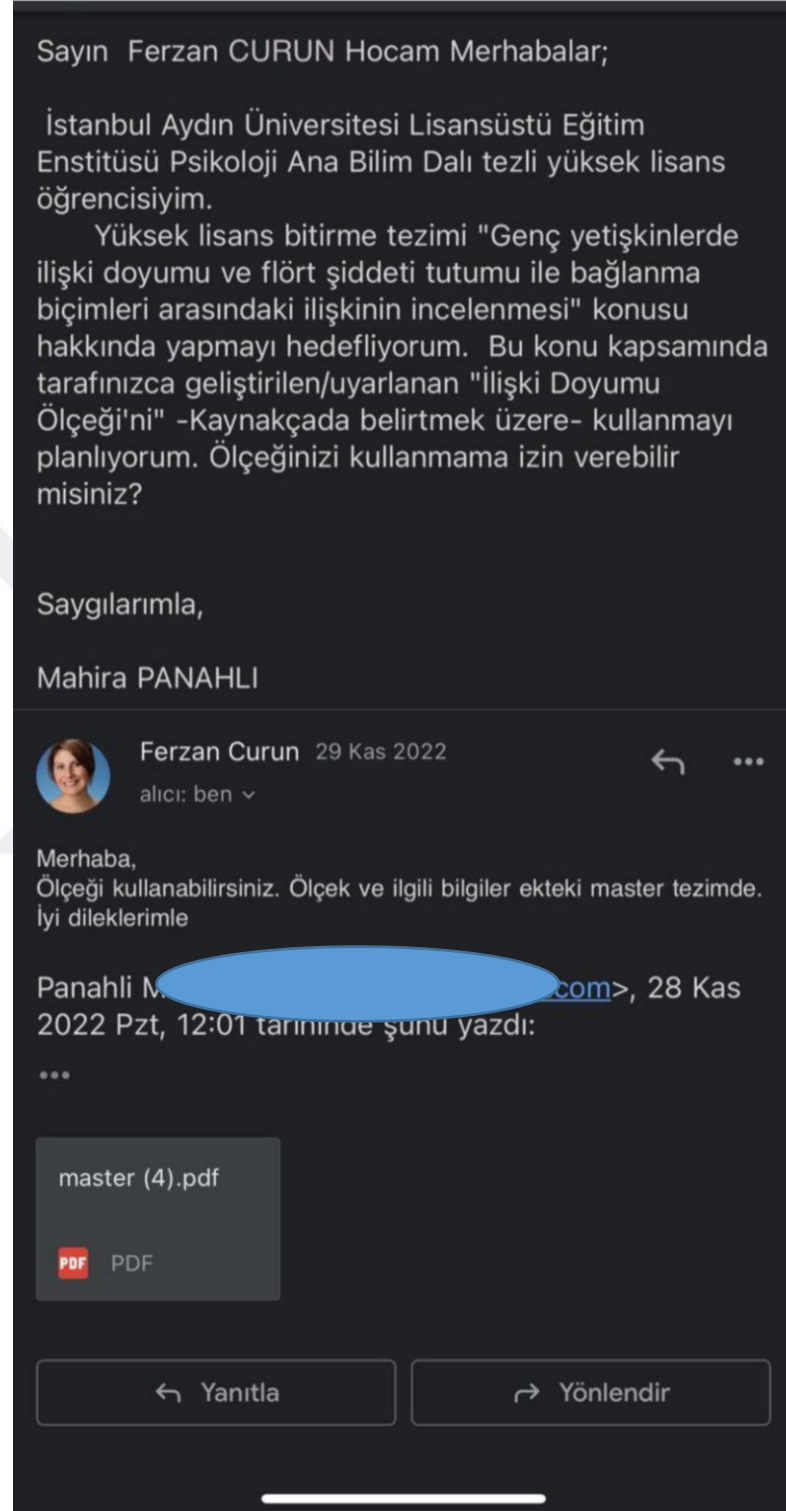
Ölçekler (Measures in Turkish)

Bu sayfada yer alan ölçekler ODTÜ Psikoloji Bölümü İlişki Araştırma Laboratuvarı (Relationship Research Lab) kapsamında Prof. Dr. Nebi Sümer ve çalışma arkadaşları tarafından Türkçeye uyarlanan ve/ya geliştirilen ölçeklerdir. Ölçekler etik ilkelere uymak koşulu ile sadece bilimsel araştırmalarda kullanılabilir. Ölçeklerin kullanımı için izin alınmasına gerek yoktur. Söz konusu ölçeklerin klinik tanı koyma, psikolojik değerlendirme ve/ya eleman seçme vb. amaçlarla kullanılması hem bilimsel (psikometrik) hem de etik bakımdan uygun değildir. Kullanılmadan önce ölçeklerin geliştirildiği orijinal çalışmaların ve Türkiye örneklemeleri üzerinde yapılmış olan geçerlilik ve güvenirlik çalışmalarının detaylı olarak incelenmesi gerekir. Bu sayfayı hazırlayan ve güncelleyen doktora öğrencimiz Gülbin Şengül-İnal'a çok teşekkür ederim.

Nebi Sümer

Önemli Not: Yetişkin bağlanma örüntülerini ölçmek amacıyla geliştirilen İlişkiler Ölçeği (İÖ) ve İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA) bağlanma çalışmalarında artık pek kullanılmayan çok eski ölçüm araçlarıdır. Bunun yerine iki temel bağlanma boyutu düzeyinde ölçüm yapan Brennan, Clark ve Shaver'ın (1998) geliştirdiği

3. İlişki Doyumu Ölçeği

EK-G: Etik Kurul Onay Formu

Evrak Tarih ve Sayısı: 24.05.2023-86420

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-88083623-020-86420
Konu : Etik Onayı Hk.

24.05.2023

Sayın MAHIRA PANAHLI

Tez çalışmanızda kullanmak üzere yapmayı talep ettiğiniz anketiniz İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyonu'nun 04.05.2023 tarihli ve 2023/04 sayılı kararıyla uygun bulunmuştur. Bilgilerinize rica ederim.

Dr.Öğr.Üyesi Mehmet Sencer GİRĞİN
Müdür Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : BSA47BT6BP Pin Kodu : 48862 Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/istanbul-aydin-universitesi-ebys?>
Adres : Beşyol Mah. İnönü Cad. No:38 Sefaköy , 34295 Küçükçekmece / İSTANBUL Bilgi için : Tuğba SÜNNETÇİ
Telefon : 444 1 428 Unvanı : Yazı İşleri Uzmanı
Web : <http://www.aydin.edu.tr/> Tel No : 31002
Kep Adresi : iau.yazisleri@iau.hs03.kep.tr

ÖZGEÇMİŞ

Ad-Soyad : Mahira PANAHLI

Öğrenim Durumu

Yüksek Lisans: : İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisasüstü Eğitim Enstitüsü
Psikoloji Anabilim Dalı, Psikoloji Tezli Yüksek Lisans
Programı 2021-2023

Lisans: : Bakü Devlet Üniversitesi
Psikoloji Anabilim Dalı, Psikoloji 2017-2021

ALDIĞI EĞİTİMLER

Marmara Üniversitesi SEM :Aile Danışmanlığı Sertifika Programı (Toplamda 450
Saat, Kuramsal, Uygulama ve Süpervizyon), Şubat-
2022.

